

Název zakázky: Politika druhotných surovin České republiky
Číslo zakázky: 21324
Objednatel: Česká republika - Ministerstvo průmyslu a obchodu

VYHODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE

Politika druhotných surovin České republiky

dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví,
ve znění pozdějších předpisů, včetně vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky
významné lokality a ptačí oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody
a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zkontroloval a schválil:

Ing. Vladimír Rimmel

osvědčení odborné způsobilosti MŽP ČR č.j. 3108/479/opv/93
prodlouženo rozhodnutím MŽP ČR č.j. 2586/ENV/11 ze dne 23.2. 2011

Ostrava, duben 2014

Výtisk č.

OBSAH

1. OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM.....	8
1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O POLITICE DRUHOTNÝCH SUROVIN	8
1.2 OBSAH KONCEPCE	8
1.3 ASPEKTY KONCEPCE VÝZNAMNÉ Z HLEDISKA HODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	9
1.4 CÍLE KONCEPCE.....	10
1.5 VZTAH KONCEPCE K JINÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTŮM.....	10
2. INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE	12
2.1 VYMEZENÍ DOTČENÉHO ÚZEMÍ.....	12
2.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ	12
2.3 PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE.....	37
3. CHARAKTERISTIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY	41
4. VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (NAPŘ. OBLASTI VYŽADUJÍCÍ OCHRANU PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ).....	45
4.1 HODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE NA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY A PTAČÍ OBLASTI DLE ZÁKONA Č. 114/1992 Sb., O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY	45
4.1.1 VYHODNOCENÍ KUMULATIVNÍCH VLIVŮ	46
4.1.2 VYHODNOCENÍ MOŽNÝCH PŘEŠHRANIČNÍCH VLIVŮ	46
4.1.3 OPATŘENÍ PRO PREVENCI NEGATIVNÍCH VLIVŮ	46
4.1.4 ZÁVĚR.....	46
5. CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI, A ZPŮSOB JAK BYLY TYTO CÍLE VZTAHY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ	47
5.1 ZPŮSOB STANOVENÍ HODNOTÍCÍHO RÁMCE	47
5.2 CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ A NÁRODNÍ ÚROVNI	48
6. ZÁVAŽNÉ VLIVY (VČETNĚ SEKUNDÁRNÍCH, SYNERGICKÝCH, KUMULATIVNÍCH, KRÁTKODOBÝCH, STŘEDNĚDOBÝCH A DLOUHODOBÝCH, TRVALÝCH A PŘECHODNÝCH, POZITIVNÍCH A NEGATIVNÍCH VLIVŮ) NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	57
6.1 VYHODNOCENÍ VLIVŮ KONCEPCE.....	57
6.2 SOUHRN VYHODNOCENÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI KONCEPCE VČETNĚ POTENCIÁLNÍCH KUMULATIVNÍCH VLIVŮ ..	76
6.3 PŘEŠHRANIČNÍ VLIVY	81
7. PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ VYPLÝVAJÍCÍ Z PROVEDENÍ KONCEPCE	81

8. VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSOUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽDOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ (NAPŘ. TECHNICKÉ NEDOSTATKY NEBO NEDOSTATEČNÉ KNOW-HOW)	84
8.1 VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT	84
8.2 POPIS PROVEDENÍ POSOUZENÍ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	84
8.3 PROBLÉMY PŘI SHROMAŽDOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ	85
9. STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLVŮ KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	86
9.1 SYSTÉM SLEDOVÁNÍ VLVŮ IMPLEMENTACE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	86
9.2 NÁVRH ENVIRONMENTÁLNÍCH INDIKÁTORŮ	86
9.3 ODŮVODNĚNÍ NĚKTERÝCH INDIKÁTORŮ	88
9.4 AKTIVITY NUTNÉ K ZAJIŠTĚNÍ MONITORINGU	89
10. POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE	90
11. STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PROJEKTŮ	90
12. VLVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	91
ÚVOD	91
METODIKA	92
RÁMEC	93
ZÁVĚRY A OPATŘENÍ	94
13. NETECHNICKÉ SHRUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ	95
14. SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDŘENÍ OBDRŽENÝCH Z HLEDISKA VLVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	97
15. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI	112
15.1 NÁVRH STANOVISKA	112
16. SEZNAM SAMOSTATNÝCH PŘÍLOH	115
ŘEŠITELSKÝ KOLEKTIV POSOUZENÍ VLVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	115

Seznam zkratek

As	arsen	PAU	polycyklické aromatické uhlovodíky
BAT	nejlepší dostupná technika	Pb	olovo
BSK ₅	biochemická spotřeba kyslíku	P _{celk.}	celkový obsah fosforu
Cd	kadmium	PDS	Politika druhotných surovin ČR
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí	PM ₁₀	suspendované částice
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství	PM _{2,5}	suspendované částice
CO	oxid uhelnatý	PO	ptačí oblast
CO ₂	oxid uhličitý	POH	Plán odpadového hospodářství
CZT	centrální zásobování teplem	POP	perzistentní organický polutant
ČGS	Česká geologická služba	PPVO	Program předcházení vzniku odpadů
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	RAS	rozpuštěné anorganické soli
ČOV	čistírna odpadních vod	RMI	Raw Materials Initiative
ČR	Česká republika	SDO	stavební a demoliční odpad
ČSÚ	Český statistický úřad	SEA	posuzování vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví
DDT	dichlordifenyiltrichlorethan	SEK	Státní energetická koncepce
DS	druhotná surovina	SCHKO	Správa chráněné krajinné oblasti
EIA	posuzování vlivů záměrů na životní prostředí	SKO	směsný komunální odpad
EU	Evropská unie	SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
EVL	evropsky významná lokalita	SO ₂	oxid siřičitý
EVO	energetické využívání odpadů	SPOPK	Státní program ochrany přírody a krajiny
HLV	délka života prožitého ve zdraví	SPŽP	Státní politika životního prostředí
CH ₄	metan	SRÚ	statistika rodinných účtů
CHSK _{Cr}	chemická spotřeba kyslíku	TAP	tuhé alternativní palivo
IPPC	Integrovaná prevence a omezování znečištění	TTP	trvale travní porost
IUS	souhrnný inovační index	TZL	tuhé znečišťující látky
KO	komunální odpad	ÚSES	územní systém ekologické stability
Laeq	ekvivalentní hladina akustického tlaku	UZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Ldvn	hlukové ukazatele pro den-večer-noc	VaV	věda a výzkum
LE	očekávaná délka života	VEP	vedlejší energetický produkt
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky	VKP	významný krajinný prvek
MSP	malé a střední podniky	VOC	těkavé organické látky
MZ	Ministerstvo zdravotnictví	WEF	Světové ekonomické fórum
MŽP ČR	Ministerstvo životního prostředí	WHO	Světová zdravotnická organizace
NH ₃	amoniak	ZEVO	zařízení na energetické využívání odpadů
Ni	nikl	ZCHD	zvláště chráněné druhy
NO ₂	oxid dusičitý	ZCHÚ	zvláště chráněné území
NO _x	oxidy dusíku	ZOPK	zákon o ochraně přírody a krajiny
OPŽP	Operační program životní prostředí	ZPF	zemědělský půdní fond
OZE	obnovitelné zdroje energie	ŽP	životní prostředí
OZKO	oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší		

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Mapa oblastí ČR s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví dle pětiletých průměrů koncentrací za období 2008 - 2012	14
Obrázek 2:	Vývoj koncentrací ukazatelů znečištění ve vodních tocích ČR (index, 1993 = 100)..	18
Obrázek 3:	Vývoj koncentrací ukazatelů znečištění ve vodních tocích ČR (index, 1993 = 100)..	18
Obrázek 4:	Vývoj využití území v ČR v letech 2000 – 2012 [index 2000=100].....	22
Obrázek 5:	Porovnání celkového průměrného přírůstu s realizovanými těžbami dřeva [mil. m ³ b.k.] a celkovými porostními zásobami [mil. m ³], ČR	23
Obrázek 6:	Velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2012.....	24
Obrázek 7:	Území soustavy Natura 2000: Evropsky významné lokality k 31.12.2012.....	25
Obrázek 8:	Území soustavy Natura 2000: Ptačí oblasti k 31.12.2012.....	25
Obrázek 9:	Produkce odpadů v ČR.....	26
Obrázek 10:	Produkce nebezpečných odpadů v ČR	27
Obrázek 11:	Počet obyvatel ČR žijících v jednotlivých kategoriích hlučnosti dle indikátorů L _{den} a L _n v roce 2010	28
Obrázek 12:	Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů v ČR v letech 2005 – 2012 [GWh]	29
Obrázek 13:	Výroba tepla z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů v ČR, s výjimkou pevné biomasy v letech 2005 – 2012 [TJ].....	30
Obrázek 14:	Index průmyslové produkce v ČR, 2000 - 2012	31
Obrázek 15:	Struktura průmyslové výroby v ČR, 2012.....	31
Obrázek 16:	Vývoj souhrnného inovačního indexu ČR	32
Obrázek 17:	Hodnoty indikátorů vztahované k průměru EU-27	33
Obrázek 18:	Nezaměstnanost v okresech 1998-2012	35
Obrázek 19:	Mezinárodní srovnání střední délky života a HLY (Healthy Life Years u narozených v roce 2009 zdroj UZIS	36
Obrázek 20:	Česká republika HLY	36

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Těžba vybraných nerudných a energetických surovin 2007 – 2011	21
Tabulka 2:	Vyhodnocení vazeb mezi PDS a tématy životního prostředí	59
Tabulka 3:	Hodnocení možných vlivů PDS	62
Tabulka 4:	Návrh environmentálních indikátorů.....	86
Tabulka 5:	Návrh kritérií (návodných otázek) pro výběr projektů z hlediska jednotlivých témat životního prostředí	90
Tabulka 6:	Přehled způsobu vypořádání jednotlivých bodů závěrů zjišťovacího řízení	97
Tabulka 7:	Vypořádání připomínek ze zjišťovacího řízení	100

Název koncepce:	Politika druhotných surovin
Předkladatel:	Ministerstvo průmyslu a obchodu Na Františku 32 110 15 Praha 1 IČ: 47 60 91 09
Oprávněný zástupce předkladatele:	Ing. Pavlína Kulhánková ředitelka odboru ekologie
Oprávněný zástupce zpracovatele SEA:	Ing. Vladimír Rimmel jednatel Regionální centrum EIA s.r.o. Chelčického 4, Ostrava 702 00 Tel.: 596 114 440 E-mail: rimmel@rceia.cz
Příslušný orgán k vydání stanoviska dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí:	Ministerstvo životního prostředí ČR, Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

LEGISLATIVNÍ RÁMEC POSUZOVÁNÍ

Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí je v České republice upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon zahrnuje požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady o hodnocení účinků určitých plánů a programů na životní prostředí č. 2001/42/EC.

Posouzení vlivů Politiky druhotných surovin ČR na životní prostředí a zdraví obyvatel (dále také „SEA Politiky“) proběhlo dle požadavků výše uvedeného zákona. Současně s vyhodnocením z hlediska vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel byla Politika druhotných surovin ČR podrobena vyhodnocení vlivů na ptací oblasti a evropsky významné lokality dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Toto vyhodnocení bylo zpracováno na základě stanovisek orgánů ochrany přírody a krajiny, které konstatovaly, že nelze vyloučit vliv na lokality soustavy Natura 2000.

Obsah a rozsah SEA Politiky byl stanoven závěrem zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který vydal odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí dne 1.4. 2014, č.j. 9509/ENV/14.

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím

1.1 Základní informace o Politice druhotných surovin

Politika druhotných surovin České republiky se zabývá druhotnými zdroji, kterými jsou materiálově a energeticky využitelné druhotné suroviny přinášející významné materiálové a energetické úspory pro hospodářství ČR.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracováním Politiky druhotných surovin ČR, reaguje na hospodářský vývoj v Evropě i ve světě a také na zveřejnění evropské surovinové strategie Raw Materials Initiative a základního strategického dokumentu EU Evropa 2020 – Evropa účinněji využívající zdroje. Rozvoj podpory průmyslu druhotných surovin je vyvolán jednak stále se zvyšujícími cenami primárních zdrojů a zejména tím, že jejich využívání přináší významné materiálové a energetické úspory.

Dokument je zpracováván s ambicí vytvořit koherentní strategii pro období následujících 20 let, která stanoví strategické cíle pro získávání, zpracování a využívání druhotných surovin z domácích i zahraničních zdrojů (tj. výrobky a materiály, které ukončili svůj životní cyklus). Vzhledem k dynamickému vývoji trhu s druhotnými surovinami bude Politika druhotných surovin ČR dle potřeby průběžně aktualizována a nejméně každých 5 let bude provedeno vyhodnocení plnění stanovených opatření.

Na základě analýzy bylo pro přípravu Politiky druhotných surovin ČR vybráno 10 komodit a zdrojů druhotných surovin. Výběr byl ovlivněn významností druhotné suroviny jako technologického vstupu do výroby, hmotnostní produkcí, potřebou a potenciálem využití komodity v ČR, významností exportu apod. Byly vybrány následující komodity: kovy, papír, plasty, sklo, stavební a demoliční hmoty, vedlejší energetické produkty, vozidla s ukončenou životností (autovraky), odpadní (vyřazená) elektrická a elektronická zařízení, použité pneumatiky a odpadní pryž, odpadní (vyřazené) baterie a akumulátory.

1.2 Obsah koncepce

Politika druhotných surovin České republiky bude tvořit samostatnou část v nově aktualizované Surovinové politice ČR, neboť je věnována druhotným zdrojům, kterými jsou materiálově a energeticky využitelné druhotné suroviny přinášející významné materiálové a energetické úspory pro hospodářství ČR.

Základní struktura dokumentu obsahuje tyto kapitoly:

1. Úvod

- 1.1. Význam druhotných surovin
- 1.2. Východiska Politiky druhotných surovin ČR
- 1.3. Vazby Politiky druhotných surovin ČR na dokumenty Evropské unie
- 1.4. Vazby Politiky druhotných surovin ČR na ostatní strategické dokumenty ČR

2. Analýza potenciálu druhotných surovin

- 2.1. Analýza potenciálu druhotných surovin materiálově využitelných
- 2.2. Analýza potenciálu druhotných surovin energeticky využitelných

3. Nástroje Politiky druhotných surovin ČR

- 3.1. Potenciální nástroje regulace
- 3.2. Další nástroje a opatření pro Politiku druhotných surovin ČR
- 3.3. Nástroje využitelné v podmínkách České republiky

4. Strategické cíle Surovinové politiky ČR v oblasti druhotných surovin (Politika druhotných surovin ČR) a opatření k jejich plnění

- 4.1. Hlavní cíle Politiky druhotných surovin ČR
- 4.2. Opatření Politiky druhotných surovin ČR k plnění stanovených cílů

5. Závěr

Seznam příloh

1.3 Aspekty koncepce významné z hlediska hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí

Jak je uvedeno výše, Politika druhotných surovin představuje samostatnou část připravované Surovinové politiky ČR. S ohledem na hodnocení vlivů je nutné uvést, že opatření Politiky druhotných surovin jsou formulovány poměrně obecně – dokument nedefinuje územní lokalizaci opatření či konkrétní projekty. Z tohoto důvodu nebylo možné ani účelné v rámci posouzení identifikovat specifické dopady Politiky druhotných surovin (např. na konkrétní území či kvantifikovat emise) a hodnocení je tak zaměřeno především na určení možných rizik vzhledem k životnímu prostředí a zdraví obyvatel, plynoucích z implementace jednotlivých opatření, respektive na identifikaci příležitostí pro zlepšení stavu životního prostředí a zdraví obyvatel, které Politika druhotných surovin představuje.

Vzhledem k povaze PDS nebude její implementace spočívat v přímé podpoře realizace jednotlivých projektů. Cíle a opatření Politiky druhotných surovin ČR budou rozpracovány do konkrétních úkolů v dokumentu „Akční plán na podporu soběstačnosti ČR v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami (Akční plán)“, který bude do konce roku 2014 předložen do vlády ke schválení. Některá z těchto opatření budou podporována z připravovaného operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost pro programové období 2014-2020 ("OP PIK").

V rámci zjišťovacího řízení, resp. v rámci SEA hodnocení bylo jako opatření s nejvýznamnějšími možnými negativními vlivy na ŽP a veřejné zdraví hodnoceno opatření 3.6 „Vyhlásit výzvy na podporu projektů EVO v rámci Operačního programu životní prostředí (OPŽP) nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014“. Vzhledem k jeho povaze a možným negativním vlivům na ŽP Ministerstvo průmyslu a obchodu následně rozhodlo o vypuštění tohoto opatření z PDS. Návrh koncepce tedy toto opatření neobsahuje a z tohoto důvodu není také zohledněno v dokumentaci vyhodnocení vlivů. Původní opatření 3.7 je nově označeno jako 3.6.

1.4 Cíle koncepce

Hlavní cíle a opatření Politiky druhotných surovin ČR:

- Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami.
- Podporovat inovace zabezpečující získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslu.
- Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí.
- Iniciovat podporu vzdělávání pro zajištění kvalifikovaných pracovníků v oboru druhotných surovin jako podporu konkurenceschopnosti ČR.
- Aktualizovat rozsah statistického zjišťování pro zpracování materiálových účtů, které umožní zpracovávat hmotnostní bilance druhotných surovin v hospodářství ČR.

1.5 Vztah koncepce k jiným strategickým dokumentům

Vzhledem k účelu a charakteru koncepce lze očekávat vazby Politiky druhotných surovin s řadou nejen národních, ale i evropských dokumentů. Níže je uveden přehled nejdůležitějších relevantních strategických dokumentů:

Mezinárodní dokumenty

- Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Iniciativa v oblasti surovin – uspokojení kritických potřeb pro růst a zaměstnanost v Evropě
- Sdělení Komise EVROPA 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, ze dne 3. března 2010
- Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace: „Konkurenceschopnost a udržitelnost ve středu zájmu“, ze dne 28. října 2010
- Zpráva Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o tematické strategii pro předcházení vzniku odpadů a jejich recyklaci, ze dne 19. ledna 2011
- Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Evropa účinněji využívající zdroje – stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020“, ze dne 26. ledna 2011
- Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Řešení výzev v oblasti komoditních trhů a v oblasti surovin“, ze dne 2. února 2011
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje“, ze dne 20. září 2011

- Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Zajištění surovin pro budoucí prosperitu Evropy, Návrh evropského inovačního partnerství v oblasti surovin, ze dne 29. února 2012
- Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. května 2012 o Evropě účinněji využívající zdroje č. 2011/2068 (INI)
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Silnější evropský průmysl pro růst a hospodářskou obnovu, Aktualizace sdělení o průmyslové politice COM(2012) 582 final, ze dne 10. října 2012
- Strategický implementační plán pro oblast nerostných surovin – Strategic Implementation Plan, přijatý Komisí EU dne 25. září 2013
- Politika životního prostředí EU, Tematická strategie o znečišťování ovzduší
- Návrh všeobecného akčního programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“
- Směrnice 92/43/EHS
- Energetická politika EU - „Zelená kniha: Evropská strategie pro bezpečnou, konkurenceschopnou a udržitelnou energetiku“

Dokumenty ČR

- Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů
- Bezpečnostní strategie České republiky 2011
- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020
- Státní energetická koncepce České republiky
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky
- Národní inovační strategie České republiky
- Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky
- Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2003 – 2014
- Státní politika životního prostředí České republiky 2012 - 2020
- Strategie regionálního rozvoje České republiky na období 2014 – 2020
- Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů
- Národní program snižování emisí ČR
- Akční plán pro biomasu v ČR na období 2012 – 2020
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století (MZ, 2002)
- Zdraví 2020 Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (MZ ČR, 2013)

Politika druhotných surovin má vztah také k nově připravovaným koncepcím, které v době zpracování SEA vyhodnocení nebyly zpracovány, či nebyly k dispozici, popř. byl k dispozici pouze návrh koncepce. Jedná se o následující dokumenty:

Surovinová politika ČR – v současné době Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracovává aktualizaci této koncepce. V době zpracování SEA vyhodnocení nebyl návrh koncepce k dispozici.

Státní energetická koncepce – v současné době probíhá SEA vyhodnocení. Na základě doporučení SEA, resp. připomínek veřejnosti dojde (s vysokou pravděpodobností) ke změnám v této koncepci. Zpracovatelé SEA PDS pracovali s platnou verzí (září 2013) (v době zpracování SEA PDS) této koncepce.

Plán odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020 – zároveň se SEA PDS probíhá zpracování oznámení Plánu odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020. Při jednání se zástupci MPO a MŽP bylo na tuto skutečnost upozorněno s důrazem na zajištění souladu cílů, popř. opatření v částech, ve kterých se mohou obě koncepce prolínat. Zpracovatelé SEA PDS neměli k dispozici návrh koncepce.

Program předcházení vzniku odpadů ČR (dále jen „PPVO“) – zároveň se SEA PDS probíhá zpracování SEA PPVO. Při jednání se zástupci MPO a MŽP bylo na tuto skutečnost upozorněno s důrazem a zajištění souladu cílů, popř. opatření v částech, ve kterých se mohou tyto koncepce prolínat, PDS byla MŽP poskytnuta jako jeden z podkladových materiálů pro přípravu PPVO. Zpracovatelé SEA PDS neměli návrh koncepce PPVO k dispozici.

2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce

2.1 Vymezení dotčeného území

Politika druhotných surovin ČR je zpracována pro celé území České republiky.

2.2 Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

Níže jsou popsány základní charakteristiky stavu životního prostředí potenciálně relevantní z hlediska problematiky řešené v posuzované koncepci.

2.2.1 Klimatické poměry

Podnebí České republiky spadá do atlanticko-kontinentální oblasti mírného klimatického pásma severní polokoule. Průměrná roční teplota kolísá v závislosti na geografických faktorech od 1,0 po 9,4 °C. Nejnižší teplotní průměry jsou v horských oblastech na severní, východní a jihozápadní hranici území. Nejteplejší oblasti jsou v nadmořských výškách kolem 200 m (nížiny na jihovýchodě území a v Polabí). U průměrných ročních teplot a průměrných teplot jarní a podzimní sezóny plošně převládají teploty kolem 7 až 8 °C, u letní sezóny hodnoty 16 až 17 °C a u zimní sezóny průměrná teplota –1 °C. Specifickou oblastí je Praha, jejíž tepelný ostrov zvyšuje průměrnou roční teplotu cca o 1 až 2 °C nad hodnoty odpovídající její geografické poloze.

2.2.2 Ovzduší

Emisní situace

V České republice patří mezi hlavní znečišťující látky ovzduší tuhé znečišťující látky (TZL), oxid siřičitý (SO_2), oxidy dusíku (NO_x), oxid uhelnatý (CO), těkavé organické látky (VOC), polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) a amoniak (NH_3). K současným nejvýznamnějším zdrojům emisí patří výroba elektrické a tepelné energie (produkce SO_2 a NO_x), podniky hutní prvovýroby, včetně koksárenství (TZL, PAU, NO_x , SO_2), silniční doprava (produkce NO_x , TZL a VOC) a vytápění domácností (produkce TZL a PAU). Zemědělství je hlavním zdrojem NH_3 , používání rozpouštědel je pak hlavním zdrojem VOC.

Významný podíl na znečištění ovzduší suspendovanými částicemi mají sekundární částice vznikající z prekurzorů v ovzduší, za které jsou považovány NO_x , SO_2 , NH_3 a VOC.

Těkavé organické látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý a methan patří mezi tzv. prekurzory přízemního ozonu, který vzniká v ovzduší sekundárně. U přízemního ozonu byl prokázán nepříznivý vliv na lidské zdraví i vegetaci. Na tvorbě přízemního ozonu se nejvíce podílejí NO_x (59 %) a VOC (31 %). CO přispívá 9 %, CH_4 1 %. V porovnání s rokem 2000 se situace výrazně nezměnila.

Z hlediska zdravotních dopadů v ČR jsou rozhodující emise jemných suspendovaných částic (PM_{10} a zejména $\text{PM}_{2,5}$) a na ně vázaných perzistentních organických polutantů (POP), zejména polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU).

Zásadní pokles emisí byl zaznamenán v 90. letech v důsledku restrukturalizace národní ekonomiky, zprísnění právních předpisů a následné realizace opatření na ochranu ovzduší. V návaznosti na dokončení rozsáhlých ekologizačních opatření v průmyslu v 90. letech minulého století dochází přibližně od roku 2000 ke snižování emisí podstatně pomalejším tempem.

Imisní situace

K hlavním problémům kvality ovzduší v současné době patří znečištění suspendovanými částicemi, přízemním ozonem a polycyklickými aromatickými uhlovodíky (PAU), vyjádřenými jako benzo(a)pyren.

Vzhledem k rostoucí dopravě (včetně transitu) rostou imisní koncentrace NO_x , trvale jsou na významné části území ČR překračovány limity pro troposférický ozon a v některých městech rostou také koncentrace PM_{10} . V blízkosti silně frekventovaných komunikací se s nárůstem dopravy postupně zvyšují také koncentrace benzenu.

Zejména v některých částech České republiky přetrvává významný negativní vliv individuálního vytápění rodinných domů pevnými palivy na imisní koncentrace benzo(a)pyrenu a suspendovaných částic PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$.

Za uspokojivou lze považovat dosaženou míru znečištění ovzduší oxidem uhelnatým, která se pohybuje trvale hluboko pod úrovní imisních limitů. V případě benzenu dochází k překročení imisních limitů pouze v Ostravě v návaznosti na spolupůsobení vlivu chemické výroby a výroby koksu, situace se zde v návaznosti na změny v koksárenství postupně zlepšuje.

Důsledkem výše uvedených trendů je skutečnost, že v případě suspendovaných částic po předchozím poklesu nastala stagnace a na řadě míst dokonce nárůst imisních koncentrací. Působení suspendovaných částic frakce PM_{10} a polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU) na lidské zdraví je proto stále v řadě oblastí vysoké, překračuje imisní limity

a představuje zvýšené zdravotní riziko (imisní limit pro benzo(a)pyren je často překračován několikanásobně).

Nejvíce zatíženou oblastí je Ostravsko a navazující část pánevní oblasti Moravskoslezského kraje, kde ke zhoršení imisní situace přispívá kromě kumulace místního těžkého průmyslu, lokálních topenišť a dopravy také dálkový přenos znečištění z Polska.

Další ohniska znečištění ovzduší v ČR jsou vázána na:

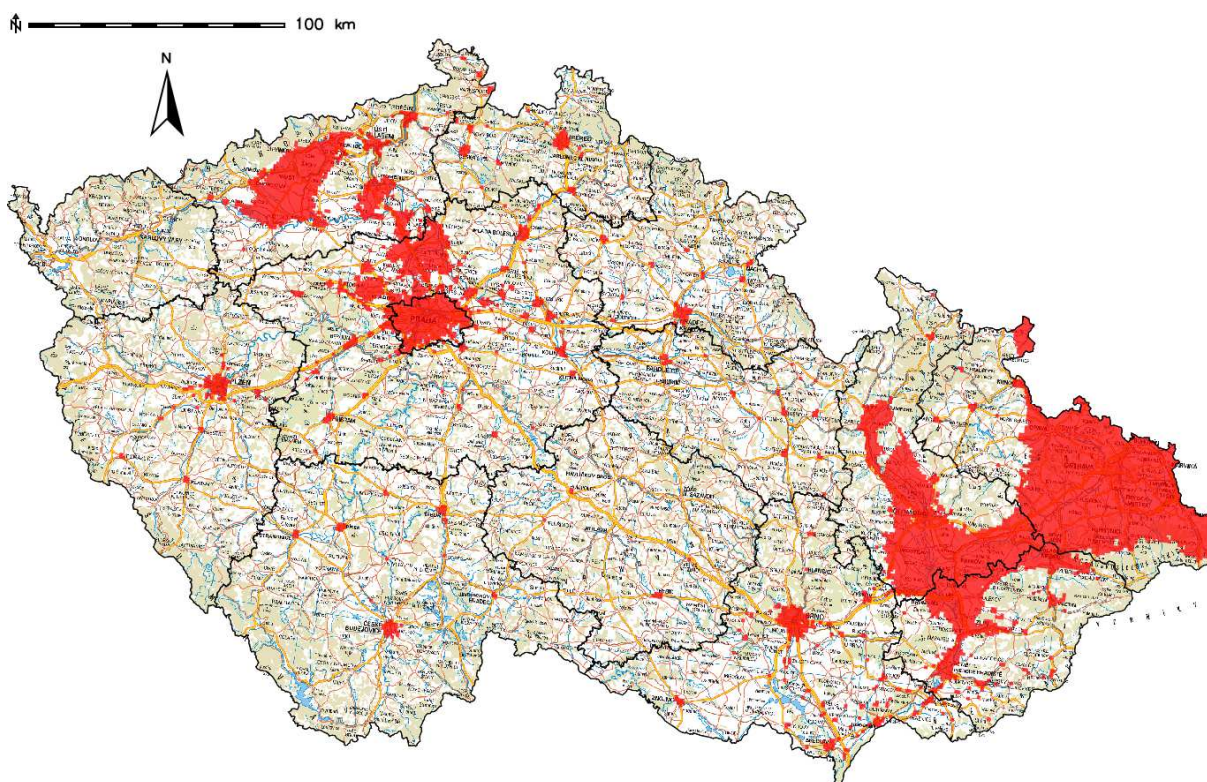
- velká města s rozvinutou automobilovou dopravou,
- Podkrušnohorskou pánev, kde zhoršenou situaci způsobuje komplex vlivu průmyslu, zejména vysoké koncentrace energetických závodů, povrchové těžby uhlí a lokálního vytápění domácností,
- Kladensko s podobnými faktory jako na Ostravsku, ale působícími s nižší intenzitou a bez příspěvku znečištění z Polska,
- údolní oblasti s vyšším zalidněním (typicky podhorské kotliny s menšími městy nebo nahloučením menších obcí), kde dominuje vliv lokálního vytápění domácností.

Zvýšené koncentrace suspendovaných částic, PAU a těžkých kovů se pravděpodobně vyskytují i v malých obcích, kde není prováděno imisní měření.

Souhrnná mapa oblastí ČR s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví (týká se NO₂, SO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pyrenu, As, Pb, Ni, Cd a benzenu) je znázorněna na následujícím obrázku.

Obrázek 1: Mapa oblastí ČR s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví dle pětiletých průměrů koncentrací za období 2008 - 2012

(zdroj: ČHMÚ)

Trendy znečištění ovzduší

Motorem zásadního zlepšení kvality ovzduší před rokem 2000 (pokles míry znečištění ovzduší oxidem siřičitým, suspendovanými částicemi PM_{10} , oxidem dusičitým i oxidy dusíku) byla celková ekologizace energetiky a těžkého průmyslu spolu s dozrívajícím útlumem výroby. Od roku 2000 se již technologie používané v průmyslu v ČR zásadně emisně neliší od okolních vyspělých zemí EU. Modernizační proces a zlepšování kvality ovzduší se proto zpomalily.

Pozitivní trend průmyslových emisí je spolehlivě nastaven platnou legislativou (EIA, IPPC, zákon o ovzduší a jejich průběžná aktualizace dle legislativy EU). Další snižování emisí v průmyslu již většinou naráží na současné technické limity, a tudíž i vysoké náklady, a nelze od něj očekávat obdobně skokové zlepšení, jaké proběhlo v 90. letech minulého století. Až na specifické lokální výjimky v závětrří největších průmyslových závodů již průmysl není určujícím faktorem kvality ovzduší a jeho role bude stále menší.

Naopak v ČR existují skupiny zdrojů znečišťování, které za posledních 20 let neprošly prakticky žádnou modernizací a jejich emise zůstávají na vysoké úrovni, nesrovnatelné s podmínkami v sousedních vyspělých zemích EU. Jedná se o lokální topeniště v rodinných domech využívající tuhá paliva. Významné zlepšení kvality ovzduší, které přinesla státem podporovaná plynofikace obcí, je již minulostí a bez dalších masivních modernizačních opatření nelze žádoucí pokles emisí z domácností očekávat. Naopak je nutno monitorovat a případně reagovat na potenciální hrozbu návratu části domácností k vytápění pevnými palivy vedenou ekonomickými důvody.

Ve srovnání s průmyslovými zdroji jsou dlouhodobě podceňována opatření ke zmírnění negativních vlivů dopravy na ovzduší, která je dominantním faktorem kvality ovzduší v centrech měst. Aktivita ke snižování emisí z dopravy ve většině případů narážejí na jejich

vysokou ekonomickou náročnost (budování dopravní infrastruktury) a/nebo na nedostatečnou připravenost opatření směřujících ke snižování intenzit silniční dopravy (zvyšování dostupnosti a komfortu hromadné silniční a železniční dopravy a nákladní železniční dopravy, multimodální překladiště, nízkoemisní zóny, atd.).

2.2.3 Voda

Využívání vodních zdrojů

Jak vyplývá z dat za rok 2012, pokračuje pozitivní trend snižování odběrů a spotřeby vody. Podílejí se na tom zejména odběry z povrchových vod. Odběry z podzemních vod stagnovaly. Oproti roku 2011 došlo k nejvýraznějšímu snížení odběrů pro energetiku (o 7,8 %). Poklesla i celková spotřeba vody v domácnostech (88,1 l/obyv. za den) a ztráty vody v trubicí síti (19,3 % v roce 2012 oproti 25 % v roce 2000). Dále roste počet obyvatel připojených k vodovodní síti.

Ve struktuře odběrů vody meziročně vzrostly pouze odběry pro zemědělství (11,1 %) a dále odběry pro průmysl (5,0 %). Z celkových odběrů vody jsou nejvyšší odběry uskutečňovány pro energetiku (45,7 %, 840,7 mil. m³ v roce 2012). V naprosté většině se jedná o odběry vody pro průtočné chlazení parních turbín, a tak je 99,8 % odběrů pro energetiku (839,2 mil. m³) uskutečňováno z povrchových vod. Většina odebíraných chladících vod je opět navracena do vodních toků, a to s mírně pozměněnou kvalitou (zvýšení teploty, snížení obsahu kyslíku) a část vody se ztratí výparem.

Naopak největší objem odběrů z podzemních zdrojů (312,4 mil. m³, 82,3 %) je využíván vodovody pro veřejnou potřebu jako zdroj pro výrobu pitné vody. V roce 2012 bylo v ČR 50,0 % pitné vody vyrobeno z podzemních zdrojů. Za účelem úpravy a rozvodů vody pro veřejnou potřebu je uskutečňována celkově třetina veškerých odběrů v ČR. Tyto odběry od roku 2000 poklesly o 20,8 %, což souvisí s poklesem poptávky po pitné vodě způsobeným růstem cen a tím i úsporami v domácnostech a v průmyslu.

Celkově třetím největším odběratelem vody (resp. povrchové vody) byl v roce 2012 průmysl (15,8 %, 290,4 mil. m³). Odběry pro průmysl (včetně dobývání nerostných surovin) vykazují sice v dlouhodobém měřítku pokles (od roku 2000 o 36,5 %), avšak v meziročním srovnání došlo oproti roku 2011 k nárůstu odběrů jak z podzemních zdrojů (o 5,0 %), tak povrchových (o 5,2 %). K tomuto nárůstu došlo i přesto, že se meziročně snížila celková průmyslová produkce. V odvětví výroby chemických látek a chemických přípravků, které patří k významným odběratelům vody, se produkce meziročně zvýšila a odrazila se tak v navýšení odběrů. Na odběry vody pro průmysl má obecně vliv nejen zavádění nových šetrnějších technologií výroby, a to z důvodů environmentálních a úsporných, ale i ekonomický vývoj v sektorech s nejvyššími odběry (potravinářský, chemický a papírenský průmysl).

Stabilně nízké odběry vykazuje zemědělství (2,4 % z celkových odběrů v roce 2012), které v případě rostlinné výroby z velké míry vystačí s vodou dodávanou srážkami, a meziroční kolísání odběrů je závislé na průběhu teplot a množství srážek během vegetační sezony.

Kvalita vod

Ve všech hodnocených ukazatelích jakosti vody došlo v dlouhodobém pohledu k pozitivním trendům v povrchových vodách. Málo uspokojivá je obecně situace ohledně eutrofizace stojatých a tekoucích vod a je třeba trvale snižovat zátěž vod živinami, zejména sloučeninami fosforu.

Za posledních 20 let se ve vodních tocích ČR podařilo nejvíce zredukovat znečištění BSK₅ a P_{celk}, jejichž průměrná koncentrace v roce 2012 tvořila 44 %, resp. 47 % hodnoty z roku 1993. Koncentrace organických látek (CHSK_{Cr}) a především N-NO₃⁻ za toto období nepoklesly tak výrazně, ale i přesto tvoří ca 58 %, resp. 85 % hodnoty z roku 1993.

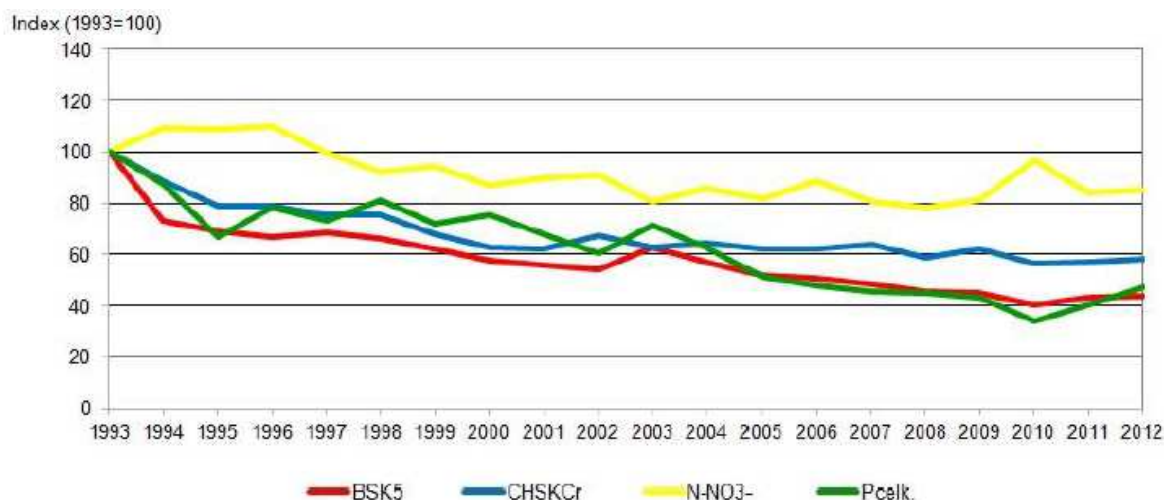
Ke snižování průměrné koncentrace organického znečištění ve vodních tocích, které pochází především z komunálních odpadních vod, přispívá nejen snižování produkce tohoto typu znečištění, ale také lepší účinnost ČOV. Dlouhodobě objemově nejvíce produkováného a následně z ČOV do vodních toků vypouštěného znečištění ze čtyř výše zmiňovaných ukazatelů je CHSK₅, a to i přesto, že účinnost jeho odstraňování v ČOV je velmi vysoká (94,6 % v roce 2012). Účinnost odstraňování znečištění v ukazateli BSK₅ je ještě vyšší (98,1 %). Konečná koncentrace organického znečištění charakterizovaná jako CHSK_{Cr} v tocích ČR tak v roce 2012 dosáhla 17,81 mg/l a BSK₅ 2,7 mg/l, přičemž meziročně nedošlo ke změně v koncentracích.

Z dlouhodobého pohledu se snižuje i průměrná koncentrace celkového fosforu, která v roce 2012 dosáhla ve vodních tocích 0,15 mg/l. Důvodem pozitivního dlouhodobého vývoje je skutečnost, že část znečištění fosforem pochází z bodového znečištění, které prochází čištěním a jehož objem se obecně snižuje. Pokles vnosu fosforu byl podpořen i omezením používání fosfátů v pracích prostředcích (od roku 2006) a v posledních letech i nižším objemem aplikovaných fosforečných hnojiv v zemědělství. Přesto podstatná část fosforu v současnosti pochází z plošných zdrojů znečištění (hnojení zemědělské půdy).

Koncentrace dusičnanového dusíku ve vodních tocích oproti ostatním ukazatelům tak výrazně neklesla a od roku 2003 má spíše kolísající trend. Díky nižší průměrné účinnosti odstraňování dusíku (74,8 % v roce 2012) a vyššímu objemu vypouštěného anorganického dusíku z bodových zdrojů, není pokles znečištění vodních toků dusíkatými látkami tak jednoznačný jako např. u fosforu. Zemědělství je zdrojem i dalších znečišťujících látek, především pesticidů. Mezi pesticidy významně zatížené oblasti patří díky zemědělství povodí řek: Sázava, Želivka, Úhlava, Radbuza.

Obrázek 2: Vývoj koncentrací ukazatelů znečištění ve vodních tocích ČR (index, 1993 = 100)

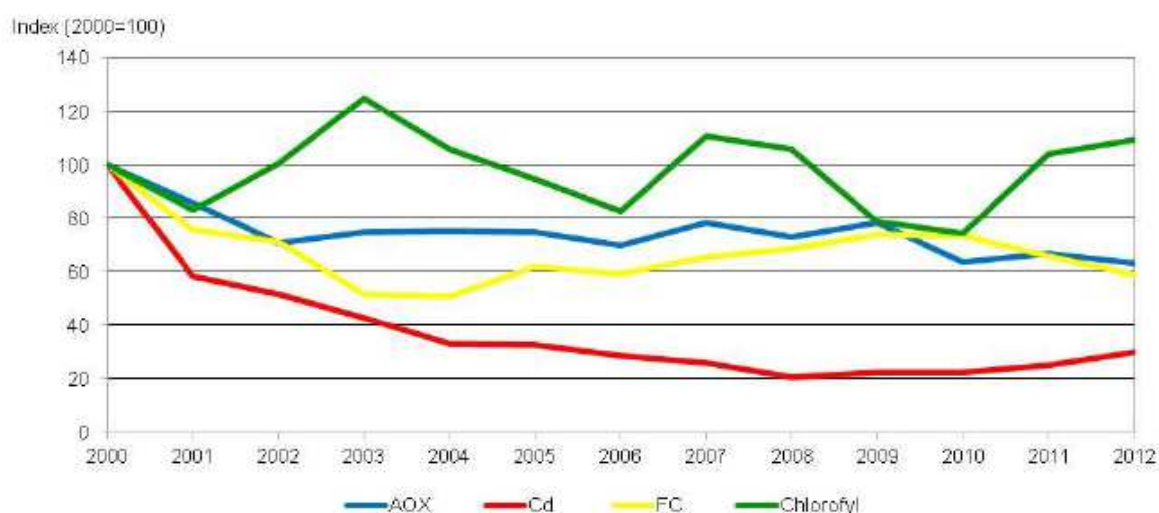
(zdroj: s. p. Povodí – převzato ze Zprávy o stavu životního prostředí ČR v roce 2012, CENIA)

Mezi dalšími hodnocenými ukazateli zaznamenalo v tocích ČR největší pokles od roku 2000 kadmium (o 69,9 % na 0,1 µg/l v roce 2012), které patří mezi nebezpečné látky a jehož NEK (0,3 µg/l) není od roku 2003 prakticky na sledovaných profilech překračována (pouze u 6 % profilů). Průměrné koncentrace organických halogenovaných látek vyjádřená jako AOX z dlouhodobějšího hlediska stagnují (21,2 mg/l v roce 2012) a od roku 2009 dále klesají, ale podíl profilů nevyhovujících NEK (25 µg/l) je hned po celkovém fosforu nejvyšší z hodnocených ukazatelů (23,5 %). Důvodem je skutečnost, že se jedná o těžko odbouratelné znečištění pocházející např. z papírenského a chemického průmyslu, komunálních odpadních vod, ale částečně i přírodních zdrojů. Koncentrace chlorofylu charakterizuje úroveň primární produkce vodních ekosystémů (resp. míru eutrofizace) a kromě koncentrace nutrientů se uplatňuje také vliv klimatických faktorů (srážky, teploty).

Obrázek 3: Vývoj koncentrací ukazatelů znečištění ve vodních tocích ČR (index, 1993 = 100)

(zdroj: s. p. Povodí – převzato ze Zprávy o stavu životního prostředí ČR v roce 2012, CENIA)

Zdroje znečištění

Z dlouhodobého pohledu pokračuje trend ve snižování znečištění vypouštěného z bodových zdrojů. Tento trend se projevuje i v posledním meziročním srovnání. Emise BSK₅ poklesly od roku 1993 o 93,9 %, CHSK_{Cr} o 87,1 %, NL o 90,9 %. Emise N_{anorg.} se od roku 2003 snížily o 25,4 % a P_{celk} o 33,6 %.

Celkové množství odpadních vod vypouštěných z bodových zdrojů v posledních deseti letech stagnuje. Struktura bodových zdrojů odpadních vod koresponduje se strukturou odběratelů a za posledních 10 let se výrazně nezměnila. Největší podíl zaujímá vypouštění veřejnými kanalizacemi (44,3 % a 835,7 mil. m³) a energetikou (37,4 % a 704,7 mil. m³). Tyto vody představují významné bodové zdroje znečištění, a to především organického.

Vody vypouštěné energetickým sektorem tvoří téměř výhradně odpadní vody z průtočného chlazení, které ovlivňují pouze teplotu a kyslíkový režim vody. Dalším významným zdrojem znečištění jsou průmyslové odpadní vody (14,2 % a 268,1 mil. m³), které jsou zdrojem nejen organického znečištění, ale i znečištění např. těžkými kovy a specifickými organickými látkami. Mezi největší producenty průmyslových odpadních vod patří chemický, papírenský, těžební a potravinářský průmysl. Specifickým znečišťovatelem povrchových vod je zemědělství, které vypouštělo v roce 2012 sice pouze 0,4 % objemu odpadních vod vypouštěných z bodových zdrojů (6,6 mil. m³), ale patří v ČR mezi významné zdroje znečištění. V současné době ovlivňuje vývoj vypouštěného znečištění především efekt rozsáhlé výstavby a modernizace ČOV určených nejen pro čištění komunálních, ale i průmyslových vod.

Čištění odpadních vod

V posledním meziročním srovnání (2011/2012) došlo ke zpomalení růstu podílu obyvatel připojených na kanalizaci zakončenou ČOV. Pokračuje zvyšování počtu obyvatel připojených na veřejnou kanalizaci, v roce 2012 bylo 82,5 % obyvatel ČR připojeno na veřejnou kanalizaci, z čehož 94,9 % na kanalizaci zakončenou ČOV. Oproti předchozímu roku se o 3,0 % snížil objem odpadních vod vypouštěných do kanalizace (bez vod srážkových). Celkem 97,3 % odpadních vod vypouštěných do kanalizace bylo čištěno. Dále pokračuje zvyšování celkového počtu ČOV, a to především těch s terciárním čištěním. Průměrná účinnost ČOV se pohybuje mezi 74,8 – 98,1 %.

Celkový počet ČOV pro veřejnou potřebu v ČR se oproti roku 2000 zdvojnásobil na 2 318. Jejich celková kapacita se z důvodu rekonstrukce starších ČOV mírně snížila (o 3,7 %), ovšem postupně poklesl i objem odpadních vod vypouštěných do kanalizace. V současné době mají všechny aglomerace nad 10 000 EO zajištěno terciární čištění, i když ne všechny plní požadavky směrnice na limity jakosti vypouštěných odpadních vod. Do konce roku 2012 stále nebylo vyřešeno čištění odpadních vod u všech aglomerací s počtem EO nad 2 000 tak, jak je požadováno směrnicí Rady 91/271/EHS, ale v průběhu roku 2013 došlo k dokončení výstavby nových ČOV a k rekonstrukci nebo rozšíření stávajících ČOV.

Průměrná účinnost ČOV (množství odbouraného znečištění) u BSK₅ v roce 2012 dosahovala 98,1 %, u NL 97,5 %, u CHSK_{Cr} 94,6 %, u P_{celk} 82,9 % a u N_{celk} 74,8 %. Hodnoty jsou obdobné jako v předchozích letech, což souvisí s dokončenou rekonstrukcí většiny velkých ČOV a se stabilizovanou produkcí znečištění v jednotlivých aglomeracích.

Odpadní vody produkované 21,6 % obyvatel nebyly v roce 2012 přímo čištěny v ČOV, ale byly shromažďovány v žumpách, septicích a jiných zařízeních, odkud byly k čištění následně převezeny nebo byly bez řádného čištění vypouštěny přímo do vodních toků.

2.2.4 Půda a horninové prostředí

Kvalita půdy je negativně ovlivněna zejména antropogenní činností, jako je aplikace některých vstupů do půdy, např. využívání kalů z ČOV a aplikací chemických látek v zemědělství při hnojení zemědělské půdy a používání přípravků na ochranu rostlin. Na některých místech je ovlivněna přírodními vlivy, mezi které patří sesuvy půd. V ČR je kvalita půd ohrožena především erozí a zhutněním. Problémem je rovněž nadměrná acidifikace v důsledku antropogenní činnosti, jako je např. atmosférická mokrá a suchá kyselá depozice, nevhodný způsob obhospodařování lesů, nedostatečné používání vápenatých hnojiv, odběr Ca a Mg z půdy plodinami (vysokým podílem obilovin, bez víceletých píceň), používání nesprávné agrotechniky apod.

Aplikace minerálních hnojiv se poté zvýšila v období let 1994 – 1996 a v následujících letech opět klesala až do roku 2000. Za období 2000–2012 spotřeba minerálních hnojiv i přípravků na ochranu rostlin stoupla o 54,9 %, resp. 32,9 %. Spotřeba vápenatých hmot od roku 2006 taktéž stoupá. U vybraných rizikových látek k překročení hodnot přípustného znečištění půd docházelo v letech 2000–2012 nejvíce u obsahu látek skupiny DDT, překročení se týkalo 42,2 % vzorků. Problematické se jeví i masivní překračování přípustného znečištění u jednotlivých polyaromatických uhlovodíků.

Z výsledků sledování obsahů těžkých kovů v zemědělských půdách lze přibližně odhadovat podíl kontaminované zemědělské půdy na cca 0,8 % plochy. Kontaminace přitom může být jak antropogenního tak geogenního původu a hodnocení závažnosti zátěže je nutno provádět se zřetelem na půdní druh a způsob využívání pozemku.

Vzhledem k průmyslové tradici České republiky jsou značným problémem staré ekologické zátěže, které je potřeba zneškodňovat. Negativní antropogenní vlivy a rizika souvisí i s kontaminovanými areály výrobních závodů, nevhodnými skládkami průmyslových odpadů, kontaminací vojenských prostor pohonnými hmotami nebo starou municí apod.

Nerostné suroviny

Zásoby některých nerostných surovin vyskytujících se na území ČR byly do značné míry vyčerpány. V současnosti ČR prakticky nemá využitelné zásoby rud (s výjimkou uranu) a má omezené (nicméně významné) zásoby minerálních paliv (zejména černého a hnědého uhlí). Dále má ČR dostatečné zásoby řady nerudných a stavebních surovin, jejichž životnost dosahuje řádově desítek až stovek roků.

Tabulka 1: Těžba vybraných nerudných a energetických surovin 2007 – 2011*Zdroj: Statistická ročenka ŽP ČR, 2013, MŽP*

Surovina	2007	2008	2009	2010	2011	2012
kt						
Kaolín	3 604	3 833	2 886	3 493	3 606	3 318
Jíl	679	574	377	429	499	485
Stavební kámen a štěrkopísek ¹⁾	56 102	55 745	50 741	44 490	45 361	40 610
Černé uhlí	12 462	12 197	10 621	11 193	10 967	10 796
Hnědé uhlí	49 134	47 456	45 354	43 931	46 848	43 710
Vápenec a dolomit	11 665	11 407	9 454	9 870	11 228	9 989
t						
Uran ²⁾	322,0	289,0	286,1	258,6	252,2	222,4
z toho loužením	37,2	41,8	44,0	18,6	27,8	22,4

pozn. 1): Uváděná těžba pouze u výhradních ložisek; ve skutečnosti je celková těžba na výhradních i nevýhradních ložiscích stavebního kamene a štěrkopísků přibližně o 25-30 % vyšší.

pozn. 2): Uran získaný loužením pochází ze sanací bývalého ložiska Stráž pod Ralskem (do r. 2001 i ložisko Hamr).

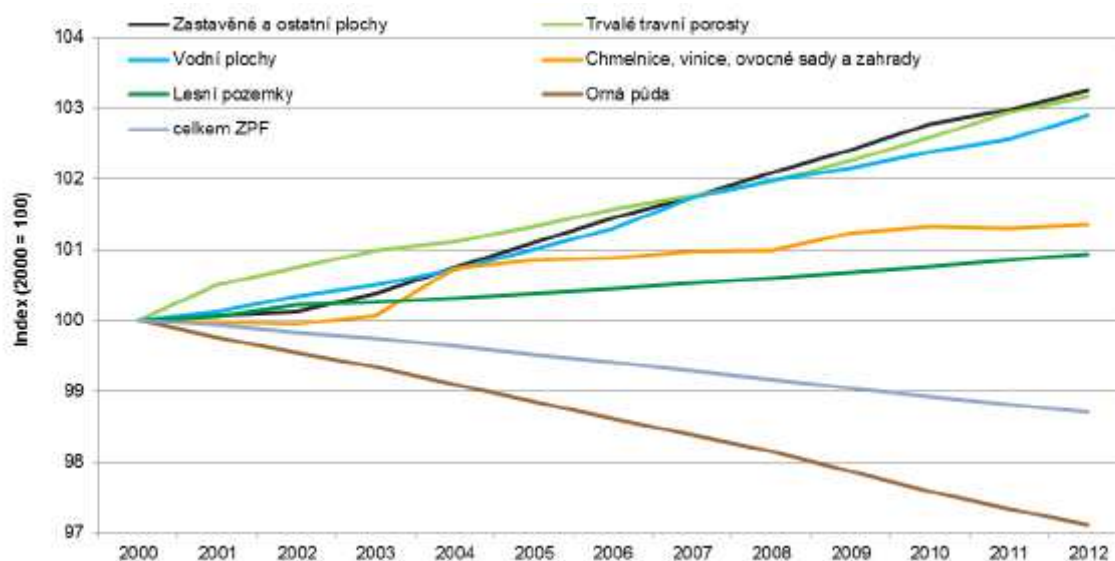
Využití půdy

Česká republika je zemí s vysokým podílem orné půdy na celkové rozloze státu (38 %) a 33,8 % území je zalesněno, 15,6 % plochy státu tvoří ostatní zemědělské pozemky (zejména trvalé travní porosty), 10,6 % území zastavěné a ostatní plochy a 2 % vodní plochy. Většinu území státu tvoří z hlediska typologie využití krajiny pro Střední Evropu typická lesozemědělská a zemědělská krajina. Charakter využití krajiny se v ČR zřetelně mění s nadmořskou výškou. Zemědělský půdní fond tvořil v roce 2012 celkem 4 224 tis. ha. Podíl zemědělského půdního fondu (ZPF) na půdním fondu ČR je 53,6 %. V rámci zemědělské půdy má nejvyšší podíl orná půda (70,9 %), na druhém místě jsou trvalé travní porosty (23,5 %).

Pokračuje mírný pokles výměry plochy zemědělského půdního fondu. Vzhledem k zájmu investorů o nové plochy a relativní neúčinnosti dosavadních nástrojů (územní řízení, EIA) lze očekávat další zvyšování tlaku na zábory nových ploch půdy v rámci i mimo zemědělský půdní fond.

Obrázek 4: Vývoj využití území v ČR v letech 2000 – 2012 [index 2000=100]

(zdroj: Zpráva o životním prostředí ČR 2012, MŽP, CENIA)

Mezi lety 2011 a 2012 se snížila celková plocha orné půdy o 7 154 ha, tj. o 0,2 %, od roku 2000 výměra orné půdy poklesla o 2,9 %. Největší část úbytku orné půdy (cca 47 %) způsobila přeměna orné půdy na trvalé travní porosty (nejvíce v Jihočeském kraji a Moravskoslezském kraji), dalších zhruba 32 % z celkového úbytku orné půdy bylo přeměněno na zastavěné a ostatní plochy. Trvalé travní porosty (TTP) se rozšířily v roce 2012 o 2 230 ha, tj. o 0,2 % (od roku 2000 o 3,2 %).

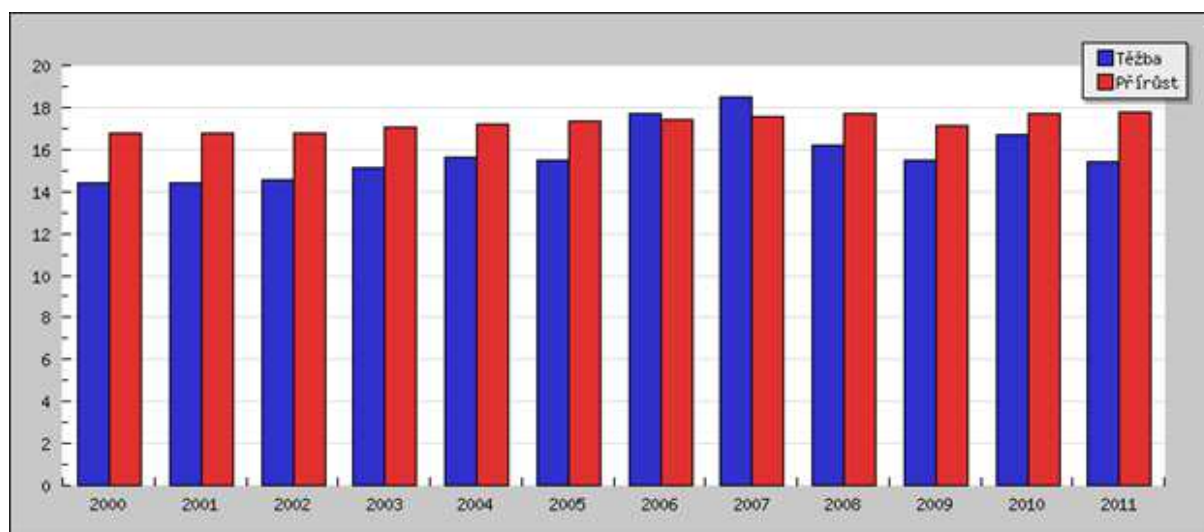
Rozsah zastavěných a ostatních ploch, mezi které patří kromě vlastní zástavby i dopravní komunikace a další dopravní infrastruktura, průmyslové areály, dobývací prostory a další kategorie člověkem přetvořeného území, se meziročně (2011/2012) zvýšil o 2 204 ha (0,3 %), od roku 2000 o 26 366 ha (3,3 %).

2.2.5 Lesy

Výměra lesního půdního fondu na území ČR dlouhodobě velmi mírně stoupá, v roce 2009 dosáhla 2 655 tis. ha (meziročně vzrostla o 2 tis ha, tj. procentuálně jen velmi nepatrný podíl – 0,08 %), a podílí se tak na celkové rozloze ČR 33,8 %. Tento nárůst je způsoben zalesňováním zemědělských pozemků. V mezinárodním srovnání má ČR dvanáctou nejvyšší lesnatost mezi zeměmi Evropské unie. Z hlediska funkčního využití tvořily v roce 2009 lesy hospodářské, sloužící k produkci dřeva, 75,0 % rozlohy lesní půdy. Lesy zvláštního určení zaujímaly 22,3 % a lesy ochranné 2,7 %.

Obrázek 5: Porovnání celkového průměrného přírůstu s realizovanými těžbami dřeva [mil. m³ b.k.] a celkovými porostními zásobami [mil. m³], ČR

(zdroj: ÚHUL – převzato z ISSaR: Klíčové indikátory ŽP ČR, CENIA)

Na zdravotní stav lesa má značný vliv znečištění ovzduší, které vede k oslabení porostů. Zdravotní stav lesa je charakterizován především stupněm defoliace. Výrazné snížení imisní zátěže v uplynulých letech mělo nepochybně příznivý vliv na zdravotní stav lesních porostů, u kterých se pozitivní změny prostředí projevují s určitým časovým zpožděním. Lesní porosty však stále vykazují vysokou míru defoliace, která patří mezi nejvyšší v porovnání s ostatními evropskými zeměmi a v dlouhodobém sledování vykazuje přes určité výkyvy velmi mírně stoupající trend. Vysoká míra defoliace je způsobena jednak tím, že imisní zátěž stále negativně působí, i když na nižší úrovni, a jednak skutečností, že stabilita lesních ekosystémů je dlouhodobě narušena v důsledku neúnosného působení imisí v uplynulých desetiletích. Na vysokou míru defoliace mají samozřejmě vliv i další negativní faktory biotického i abiotického původu, z nichž některé nabývají v posledních letech stále na větším významu (klimatické excesy, podkorní hmyz).

2.2.6 Příroda a krajina

Česká republika se vyznačuje velkým bohatstvím druhů rostlin a živočichů. Toto bohatství je však vážně narušeno působením člověka do té míry, že ohrožení se týká nejen rozšíření a početnosti planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, ale i celých biotopů a ekosystému jako celku.

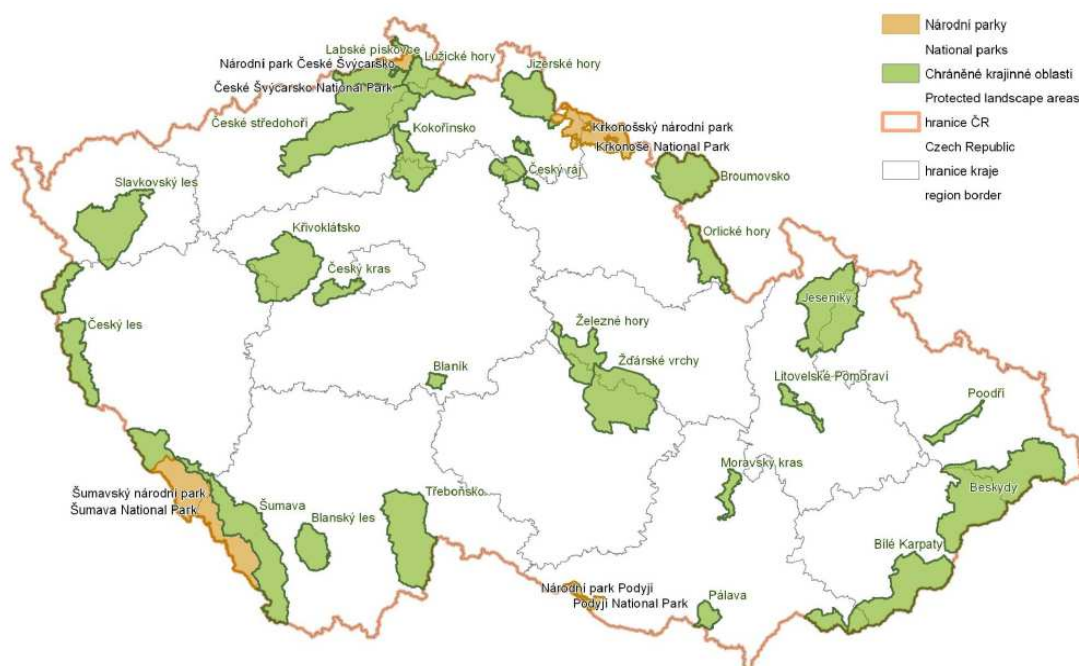
Kromě znečištění složek životního prostředí jsou příčinou tohoto vývoje zejména nežádoucí změny v krajině v důsledku jejího hospodářského využívání. Expanze lidských aktivit, zástavby, intenzifikace hospodaření nebo naopak opouštění některých oblastí vede k záboru volné krajiny včetně ekologicky cenných stanovišť. Z krajiny mizí rovněž důležité přechodové plochy, které jsou významné svou biologickou rozmanitostí. Intenzivní rozvoj liniových (zejména dopravních) a průmyslových staveb včetně suburbanizace vede ke snížení průchodnosti krajiny a k její fragmentaci s následnými negativními vlivy nejen na planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichy, ale i na člověka.

Z dlouhodobého hlediska je možné pozorovat vymírání některých druhů, a to především vlivem nevhodného hospodářského využívání krajiny. Péče vedoucí k zachování druhů je cílena jak na jednotlivé druhy, tak k zajištění udržení vhodných biotopů a ekosystémů, v nichž tyto druhy žijí. Z výsledků každoročního monitoringu vybraných druhů a biotopů ČR a aktuálních Červených seznamů vyplývá, že ohroženo a na ústupu je více jak polovina sledovaných rostlinných a živočišných druhů. Důležité je, že negativní populační trendy ohrožených druhů vesměs nejsou v naprosté většině případů důsledkem přímého využívání, ničení či pronásledování jednotlivých druhů, ale představují následky nevhodného hospodářského využívání krajiny, jako je např. fragmentace přírodních celků, odvodňování krajiny, intenzifikace zemědělství (v dnešní době hlavně využívání výkonné techniky, chemických látek a plošné unifikace agrotechnických termínů a postupů v důsledku dotační politiky) či zábor zemědělské a lesní půdy. Jedním z efektivních prostředků k dosažení těchto cílů je mj. vyhlásování zvláště chráněných území a následná péče o tato území.

Zvláště chráněná území zaujímají 15,9 % rozlohy ČR – 12,5 tis. km². Jejich jednotlivé kategorie se místy překrývají, a tak 25 chráněných krajinných oblastí má celkovou výměru 10,9 tis. km² (13,8 % rozlohy ČR), 4 národní parky 1,2 tis. km² (1,5 %) a maloplošná zvláště chráněná území dohromady kolem 1, 2 % rozlohy státu.

Obrázek 6: Velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2012

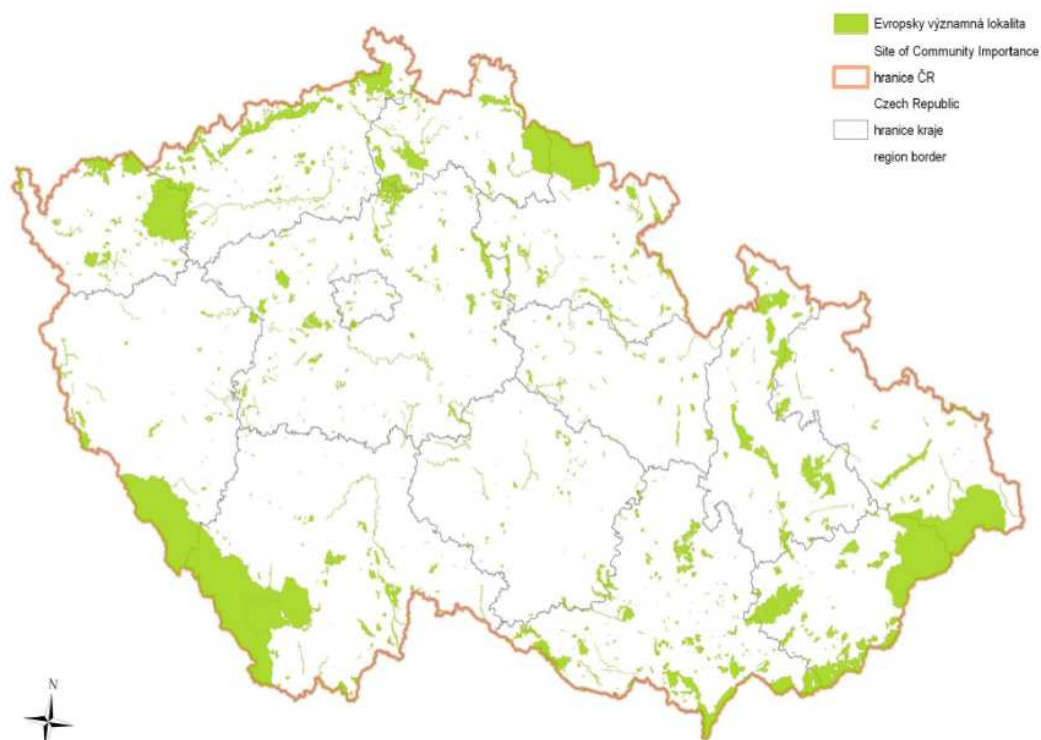
(zdroj: Statistická ročenka životního prostředí ČR 2013, CENIA)

Významným prvkem ochrany přírody je rovněž celoevropská soustava chráněných území Natura 2000. Na základě současně platné legislativy je v celé České republice v jejím rámci vymezeno 41 ptačích oblastí (PO) na 705 430 ha a 1075 evropsky významných lokalit (EVL) na 785 576 ha. To představuje 14 % celkové rozlohy ČR.

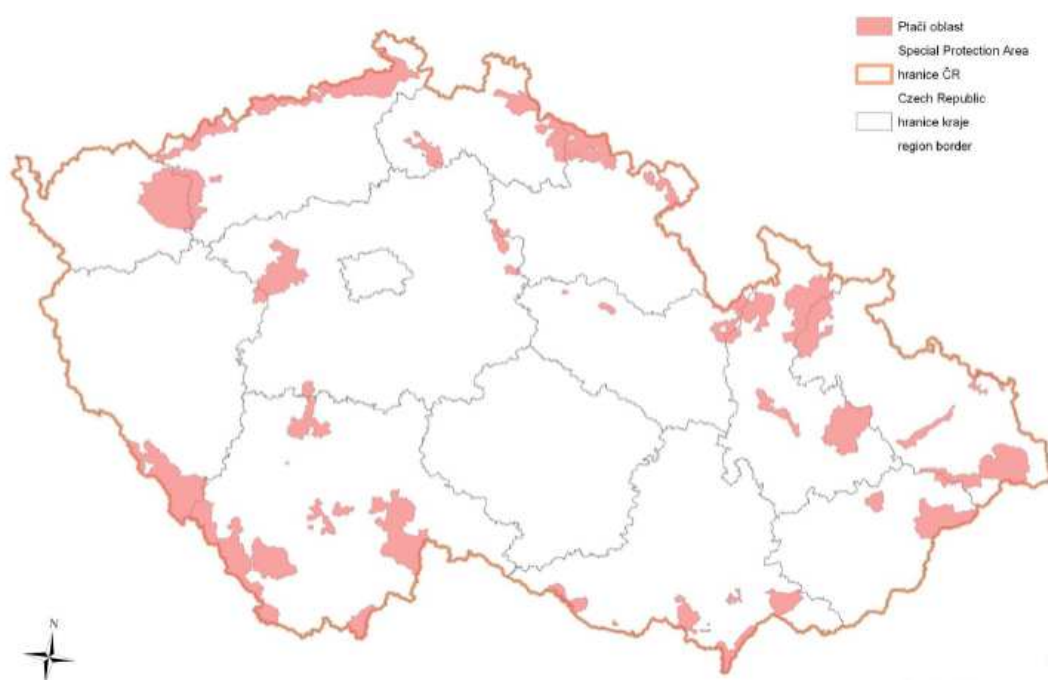
Obrázek 7: Území soustavy Natura 2000: Evropsky významné lokality k 31.12.2012

(zdroj: Statistická ročenka ŽP 2013)

Obrázek 8: Území soustavy Natura 2000: Ptačí oblasti k 31.12.2012

(zdroj: Statistická ročenka ŽP 2013)

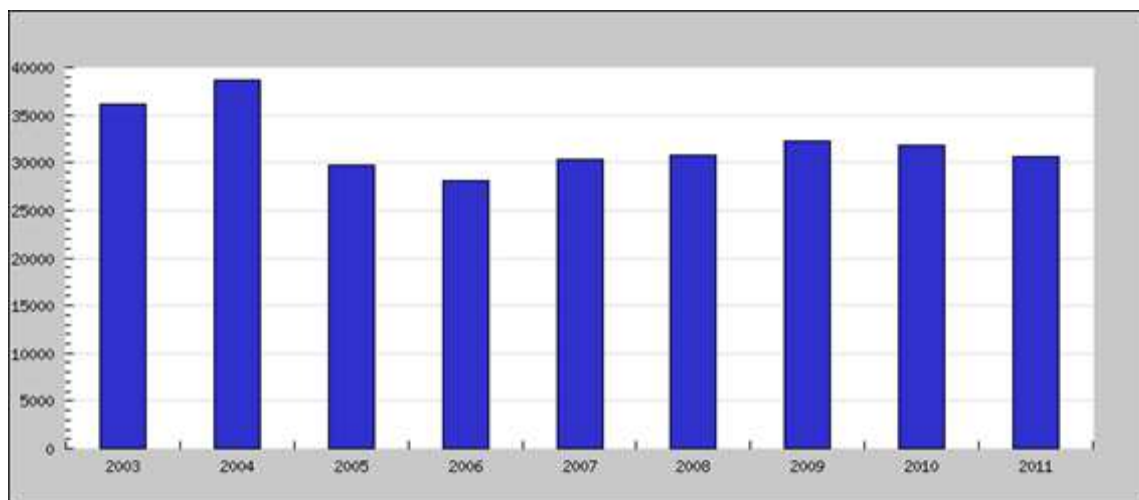
Činností člověka se neustále mění charakter krajiny, byť s různou intenzitou. V současné době lze zaznamenat jak pozitivní tak negativní vlivy člověka na krajinu. Změny ve využití území je možné charakterizovat pozitivním trendem poklesu výměry orné půdy, nárůstem podílu trvalých travních porostů, vodních ploch a lesních pozemků. Naopak souběžným negativním trendem je opouštění a zarůstání méně výnosných a okrajových ploch a zejména nárůst zastavěných a ostatních ploch a liniových staveb, které narušují funkce krajiny. Zde je problematická především nová zástavba na dosud nezastavěných územích (masivní expanze zástavby do volné krajiny bez respektování krajinných kvalit území, estetická otázka vysílačů GSM a obnovitelných zdrojů energie apod.). Další rizika negativního ovlivnění krajiny vyplývají z tlaků na krajinu vlivem rekreačních činností (motoristické sporty, chataření a zahrádkaření, lyžařské a jiné sportovní areály). Krajinný ráz stále výrazným způsobem ovlivňuje také těžba nerostných surovin, zejména hnědého uhlí, kameniva, vápence, či štěrkopísků. K ochraně krajinného rázu s významnými hodnotami jsou zřizovány přírodní parky s omezením využití území.

2.2.7 Odpady

Celková produkce odpadů mezi roky 2003 a 2012 poklesla téměř o 17 %. Produkce odpadů v kategorii nebezpečný odpad do r. 2007 kolísala, od r. 2009 do roku 2012 klesla produkce o více než 500 tis. tun. V evropském porovnání činí celková roční produkce odpadů v ČR za rok 2010 přepočtená na jednoho obyvatele asi 45 % a u nebezpečných odpadů asi 65 % průměru EU 27. Z odpadových statistik dále vyplývá, že se zvyšuje celkové množství odpadů, které jsou recyklovány nebo využity.

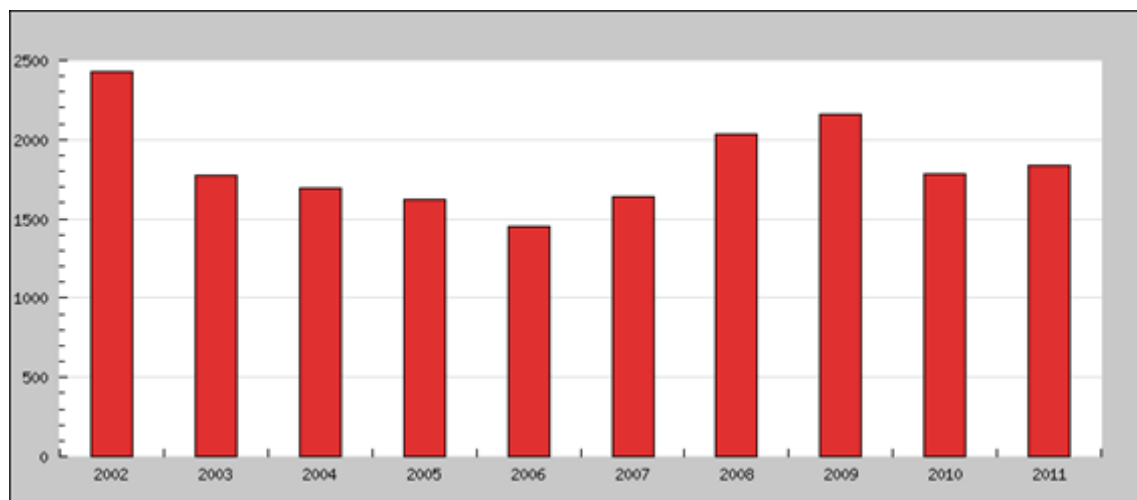
Obrázek 9: Produkce odpadů v ČR

(zdroj: CENIA – převzato z ISSaR: Klíčové indikátory ŽP ČR, CENIA)

Obrázek 10: Produkce nebezpečných odpadů v ČR

(zdroj: CENIA – převzato z ISSaR: Klíčové indikátory ŽP ČR, CENIA)

Celková produkce komunálních odpadů v ČR v roce 2012 činila 5,19 mil. tedy asi 494 kg na obyvatele. Od roku 2003 tak došlo k nárůstu produkce komunálních odpadů o cca 11,7 %. Celková produkce zbytkových, nevytříděných odpadů, pocházejících nejčastěji z domácností a zařazených do kategorie směsný komunální odpad, se také v posledních letech zvyšuje. Na jednoho obyvatele ČR tak připadlo v roce 2010 cca 300 kg směsného komunálního odpadu.

U komunálních odpadů stále převládá jejich ukládání na skládky, i když podíl skládkování postupně klesá. V roce 2009 to bylo 64 % a v roce 2012 již 53,7 %. Pro další snížení podílu je potřebné vytvořit motivující ekonomické prostředí (pro většinu subjektů je tento způsob nakládání s odpady nejlevnější) a vybudovat chybějící kapacity pro materiálové a energetické využití těchto odpadů. Naopak výrazně jiná je situace u tříděných složek odpadů (sklo, plasty, papír), kdy je většina odpadů vytříděných občany využita.

Dosavadní trend je pozitivní. Postupně se zvyšuje podíl separovaného sběru a recyklace odpadu, do budoucna lze očekávat též snižování celkové produkce odpadu. Tyto tendence je vhodné podporovat legislativními i ekonomickými nástroji. Pro dlouhodobé posouzení tohoto trendu je problematická změna metodiky, která nastala v souvislosti s novelizací zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti rovněž narůstá tlak na energetické využívání odpadů s dostatečnou výhřevností, aniž by docházelo k naplňování závazků v oblasti druhotného využití odpadů.

Z hlediska stavebních a demoličních odpadů (SDO) vyplývá z Hodnotící zprávy o plnění nařízení vlády o Plánu odpadového hospodářství ČR za rok 2010, že stanovené cíle využívat 50 % hmotnosti vznikajících SDO do 31. 12. 2005 a 75 % hmotnosti vznikajících SDO do 31. 12. 2012 jsou plněny. Dále je z této zprávy zřejmé, že v letech 2002 – 2010 vzrostla celková produkce SDO a také se zvýšil podíl na celkové produkci odpadů. Zároveň je možné konstatovat, že v těchto letech výrazně narostl podíl využitých stavebních a demoličních odpadů.

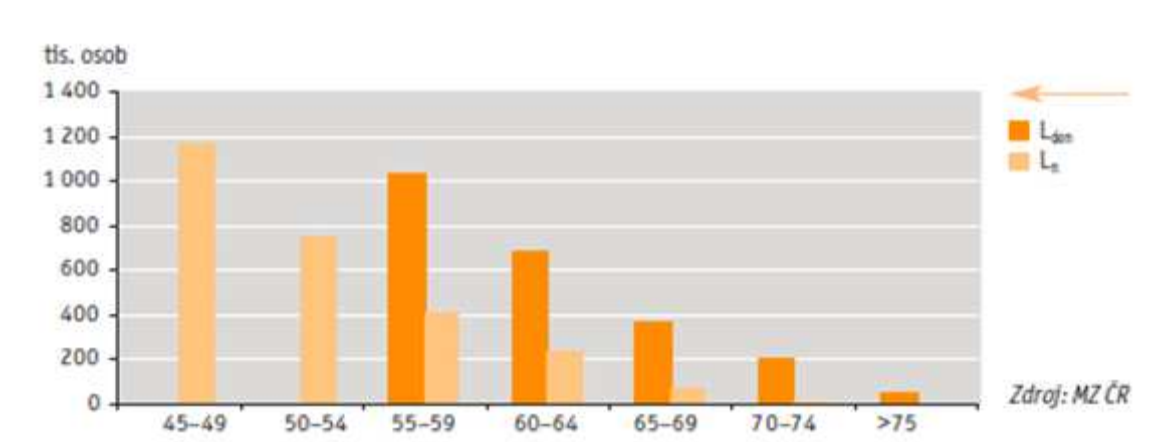
2.2.8 Hluk

V roce 2007 bylo v České republice dokončeno zpracování II. etapy strategických hlukových map pro silniční dopravu (pro silnice s intenzitou dopravy vyšší než 6 milionů vozidel za rok), železniční dopravu (pro železniční tratě s intenzitou dopravy vyšší než 60 000 vlaků za rok), pro leteckou dopravu (pro letiště s více než 50 000 pohyby letadel za rok) a pro aglomerace s více než 250 000 obyvateli.

Přibližně 85 - 90 % hluku v životním prostředí je působeno dopravou. Největší podíl, cca 75 % má silniční doprava. Průměrná hodnota této hlučnosti v okolí hlavních komunikací u obytných objektů se pohybuje okolo hodnoty L_{Aeq} 70 dB ve dne a 63 dB v noci, ale v nejzatíženějších místech dosahuje ještě vyšších hodnot. V současné době se počet obyvatel vystavených celodennímu obtěžování hlukem ($L_{dn} = 70$ dB) odhaduje na 258 800 (2,5 %), počet obyvatel vystavených vyšší než mezní hodnotě hluku pro rušení spánku ($L_n = 60$ dB) se odhaduje na 319 600 (3 %); toto číslo však není definitivní, a po ukončení hlukového mapování bude pravděpodobně vyšší. V aglomeracích (v Praze, Ostravě a Brně) je vyšší než mezní hodnotě hluku pro rušení spánku vystaveno nad 10 % obyvatel. Hluk v zatížených oblastech se v posledních letech již nezvyšuje, ale nadměrná hluková zátěž postihuje stále větší území. Hlukové mapy jsou průběžně aktualizovány.

Obrázek 11: Počet obyvatel ČR žijících v jednotlivých kategoriích hlučnosti dle indikátorů L_{den} a L_n v roce 2010

(zdroj: MZ ČR – převzato ze Zprávy o stavu životního prostředí ČR v roce 2011, CENIA)

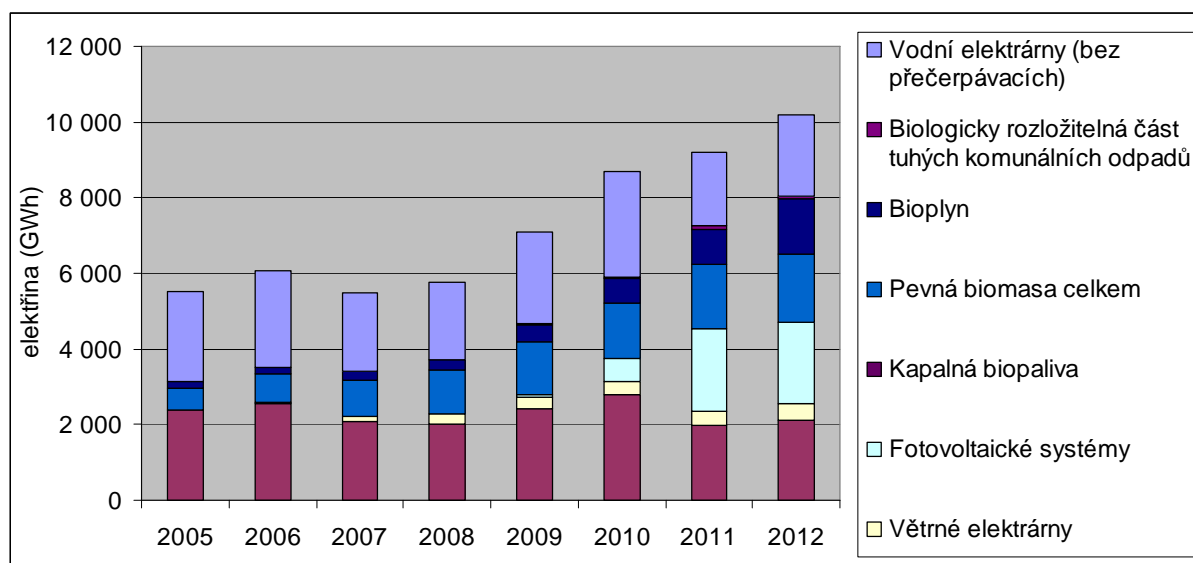

2.2.9 Energetika a obnovitelné zdroje energie

Význam obnovitelných zdrojů energie (OZE) v české energetice roste. Každoročně stoupá jimi vyrobené množství energie (viz následující obrázek) i podíl na celkové vyrobené elektrické energii v ČR.

Obrázek 12: Výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů v ČR v letech 2005 – 2012 [GWh]

(zdroj dat: CENIA, česká informační agentura životního prostředí, Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2013)

Struktura výroby elektřiny z OZE je poměrně pestrá a poměr jednotlivých zdrojů se začíná vyrovnávat. Doposud hlavním a největším zdrojem elektřiny z OZE byly v ČR vodní elektrárny, jejich prvenství však v roce 2011 vystřídala elektřina z fotovoltaických elektráren. Také výroba elektřiny z biomasy každoročně vzrůstá, její podíl v roce 2012 činil cca 22 %, v posledních letech výrazně narůstá výroba elektřiny z bioplynu (necelých 20% v roce 2012). Ostatní OZE jsou zatím využívány v menším měřítku, jedná se především o výrobu energie z větrných elektráren (cca 5 %) a spalování tuhého komunálního odpadu (okolo 1 %). Celkově výroba elektrické energie z OZE od roku 2007 postupně narůstá.

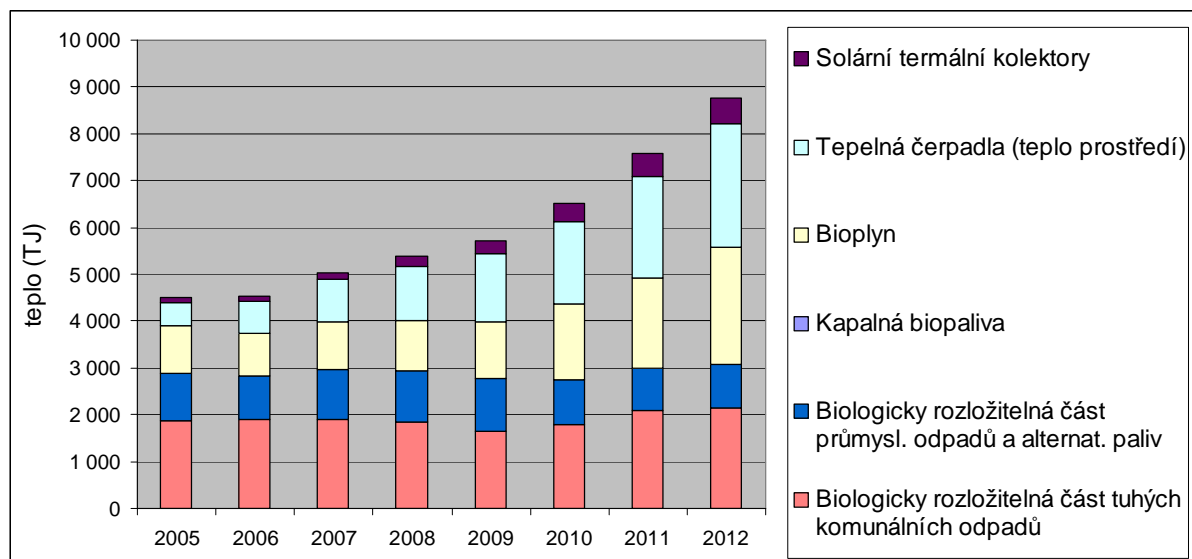
OZE jsou důležitou součástí redukce emisí skleníkových plynů i znečišťujících látek do ovzduší. Díky skutečnosti, že obnovitelné zdroje pochází z vlastního území, pomáhají také přispět k větší energetické bezpečnosti a nezávislosti na mezinárodním obchodu s energetickými surovinami. Jejich přínos je však diskutován, neboť jsou zvýhodňovány vůči převládajícím tradičním fosilním zdrojům, ovlivňují ceny energie pro spotřebitele a jejich instalace mohou narušovat socioekonomické a krajinné vazby.

Důsledkem podpory výroby elektřiny z OZE je zvýšení cen elektřiny. To je problematické zejména u velkých odběratelů, např. v hutnictví, chemickém, papírenském nebo sklářském průmyslu. Navýšení cen může ohrožovat jejich konkurenceschopnost či dokonce jejich samotnou existenci.

Z hlediska výroby tepla zcela dominuje obnovitelným zdrojům využití pevné biomasy. V roce 2012 činil podíl tohoto zdroje necelých 85% vyrobeného tepla, rozhodujícím faktorem je zde spotřeba dřeva v domácnostech. V posledních 3 letech výroba tepla z tohoto zdroje stagnuje. Vývoj výroby tepla z dalších obnovitelných zdrojů dokumentuje následující graf.

Obrázek 13: Výroba tepla z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů v ČR, s výjimkou pevné biomasy v letech 2005 – 2012 [TJ]

(zdroj dat: CENIA, česká informační agentura životního prostředí, Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2013)

Z uvedeného grafu je zřejmé, že kromě pevné biomasy stagnuje také výroba tepla z biologicky rozložitelných odpadů. K postupnému nárůstu výroby dochází u bioplynu, tepelných čerpadel a solárních kolektorů. Celkově výroba tepla z OZE dlouhodobě stoupá.

Díky energii z obnovitelných zdrojů se zvyšuje podíl energie vyráběné na našem území, diverzifikuje se skladba používaného paliva a zdroje dovozů energie, zvyšuje se podíl energie z politicky stabilních oblastí a jsou vytvářena nová pracovní místa; tím vším volba této energie napomáhá zlepšovat zabezpečení dodávek energie. Z energií z obnovitelných zdrojů pocházejí pouze nízké emise skleníkových plynů, nebo dokonce dané energie k takovým emisím vůbec nevedou; většina z nich pak přináší značné přínosy, pokud jde o kvalitu ovzduší.

V porovnání s ostatními státy EU se ČR řadí mezi státy s nižším podílem OZE na celkové spotřebě elektrické energie. Problémem je malá dostupnost potenciálu OZE v ČR, kde nejsou tak velké možnosti pro vodní elektrárny, jako např. v Norsku a Rakousku, nebo pro větrné elektrárny, jako např. v Německu. Ve využití biomasy je však potenciál ČR srovnatelný s ostatními zeměmi střední Evropy.

2.2.10 Průmysl

Průmysl v ČR tvoří přibližně 30 % HDP, a je tudíž jedním z rozhodujících zdrojů ekonomiky ČR. Vzhledem k životnímu prostředí je však významným producentem širokého spektra emisí znečišťujících látek a odpadních produktů a spotřebovává neobnovitelné zdroje energie i surovin. Toto odvětví národního hospodářství má proto významný vliv na životní prostředí, a to zejména v oblastech, kde jsou velké průmyslové podniky soustředěny (kraje Moravskoslezský, Ústecký, Středočeský). V období 2000–2012 průmyslová produkce v ČR nezvyšovala negativní dopady na životní prostředí.

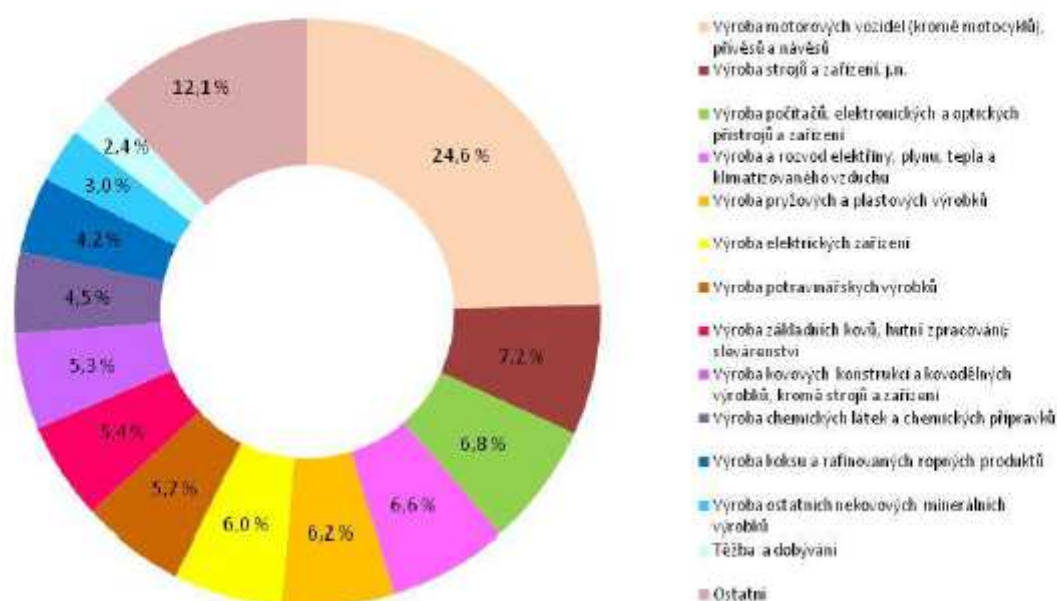
Obrázek 14: Index průmyslové produkce v ČR, 2000 - 2012

(zdroj: MŽP ČR – převzato ze Zprávy o stavu životního prostředí ČR v roce 2012, CENIA)

Obrázek 15: Struktura průmyslové výroby v ČR, 2012

(zdroj: MŽP ČR – převzato ze Zprávy o stavu životního prostředí ČR v roce 2012, CENIA)

Struktura průmyslové výroby dle tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb. Jedná se o průmyslovou produkci včetně těžby, výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu za podniky s 50 a více zaměstnanci.

Jako česká specializace zde vystupuje především automobilový průmysl a s ním úzce spojený gumárenský a plastikářský průmysl. Silnější postavení má dále výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení a tradiční odvětví výroby nekovových minerálních výrobků. Za zmínku stojí také tradiční strojírenský průmysl.

V roce 2012 pokračovalo zpomalování průmyslové produkce z roku 2011. V prvním pololetí průmyslová produkce rostla, ve druhém pololetí však začala klesat. Po dvou letech růstu nastal celkově v roce 2012 meziroční pokles průmyslové produkce, který činil 0,8 %. Nepříznivý vývoj byl ovlivněn oslabením průmyslu v eurozóně, což se vlivem vzájemné vazby odrazilo i na vývoji průmyslové produkce v ČR. Dalším faktorem omezujícím růst je slabá domácí poptávka, zejména domácnosti postupně snižovaly svoji spotřebu.

2.2.11 Inovace

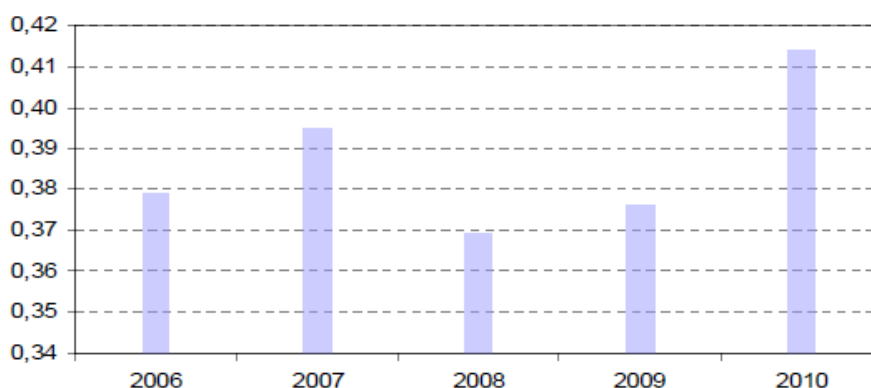
Česká republika se po vstupu do EU začlenila do procesu integrace národních politik výzkumu, vývoje a inovací a souvisejících oblastí (např. vzdělávání, podnikání nebo zaměstnanost), které uvádí Lisabonská strategie. Podobně jako další členské státy EU spatřuje ČR klíč k růstu vlastní konkurenceschopnosti ve výzkumu a vývoji, v inovačních schopnostech podniků, rostoucí kvalitě lidských zdrojů a ve využívání informačních a komunikačních technologií.

Ve studiích Světového ekonomického fóra (WEF) a IMD Business School, které hodnotí konkurenceschopnost jednotlivých zemí, se ČR v období 2010-2011 umístila na 36. místě (ze 139), resp. na 29. místě (z 58). I přes negativní dopady ekonomické krize si tak spolu s Estonskem drží mezi státy střední a východní Evropy nejlepší výsledek. Celkově si však ČR oproti předchozím dvěma letům mírně pohoršila. Podle jednotlivých pilířů si ČR vede dobře v inovační oblasti, kde se umístila na 27. místě.

Komplexním ukazatelem mezinárodního srovnání inovační výkonnosti zemí používaný IUS je souhrnný inovační index. Česká republika se v mezinárodním srovnání 22. místě, přičemž inovační výkonnost ČR je podle souhrnného inovačního indexu stále pod průměrem EU-27. Pozice ČR se však v čase zlepšuje.

Obrázek 16: Vývoj souhrnného inovačního indexu ČR

(zdroj: Národní inovační strategie ČR – Analytické podklady)

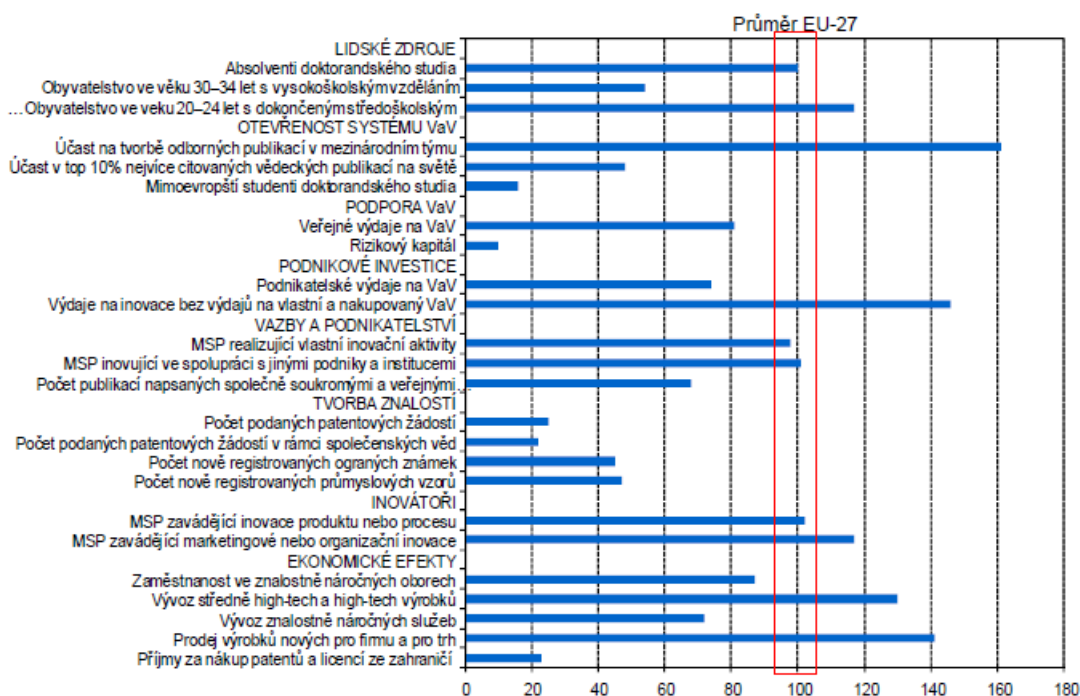
Poznámka: V roce 2008 byla provedena zásadní revize ukazatelů inovační výkonnosti a metodiky výpočtu souhrnného indexu dílčích inovačních indexů.

Zdroj: IUS 2010

Pohled na jednotlivé aspekty inovačního prostředí ČR a inovační výkonnosti českých podniků v mezinárodním srovnání dovoluje určit oblasti, ve kterých ČR zaostává za evropskou úrovní. V souladu s klasifikací ukazatelů IUS do osmi kategorií lze sledovat stav (následující obrázek 30) v jednotlivých oblastech v porovnání s evropským průměrem.

Obrázek 17: Hodnoty indikátorů vztažené k průměru EU-27

(zdroj: Národní inovační strategie ČR – Analytické podklady)

Česká republika je, podle srovnání jednotlivých ukazatelů IUS, zemí s mírně podprůměrnou inovační výkonností. Relativně silnou pozici ČR oproti průměru EU zaujímá ve skupinách lidské zdroje, podnikové investice do VaVaI, inovátoři a ekonomické efekty inovací. Nedostatků v inovačním systému ČR jsou podle srovnání IUS 2010 v oblasti otevřenosti systému VaV, podpory VaV a oblasti tvorby znalostí.

2.2.12 Obyvatelstvo a veřejné zdraví

Počet obyvatel ČR v posledních letech mírně roste, zejména v důsledku kladné zahraniční migrace i přirozeného přírůstku. Problematické je ovšem existence značných rozdílů migračních trendů mezi příměstskými a periferními oblastmi (včetně vnitřních periferií). Kladné celkové migrační saldo se projevuje zejména okolo Prahy, na Plzeňsku nebo Brněnsku. Naopak mezi území dlouhodobě ztrátové patří odlehlé oblasti charakteristické mimo jiné i špatnou dopravní dostupností (Bruntálsko, Jesenícko nebo Broumovsko) nebo oblasti se špatným životním prostředím, často v kombinaci se slabou ekonomickou výkonností (Mostecko, Karvinsko nebo Ostravsko). Za nepříznivý lze rovněž označit demografický trend stárnutí populace, který kromě jiného zvyšuje náklady na sociální systémy, a má svoje důsledky i pro oblast dopravy a mobility (specifické nároky na dopravní obslužnost).

Struktura osídlení odráží historický vývoj jednotlivých regionů – pro ČR je typický vysoký podíl malých obcí (56 % obcí má méně než 500 obyvatel; 89 % obcí má méně než 2 000 obyvatel, a jsou tedy považovány za venkovské) a významná role malých a středních měst. Toto vysoké zastoupení malých obcí s sebou nese řadu problémů, souvisejících

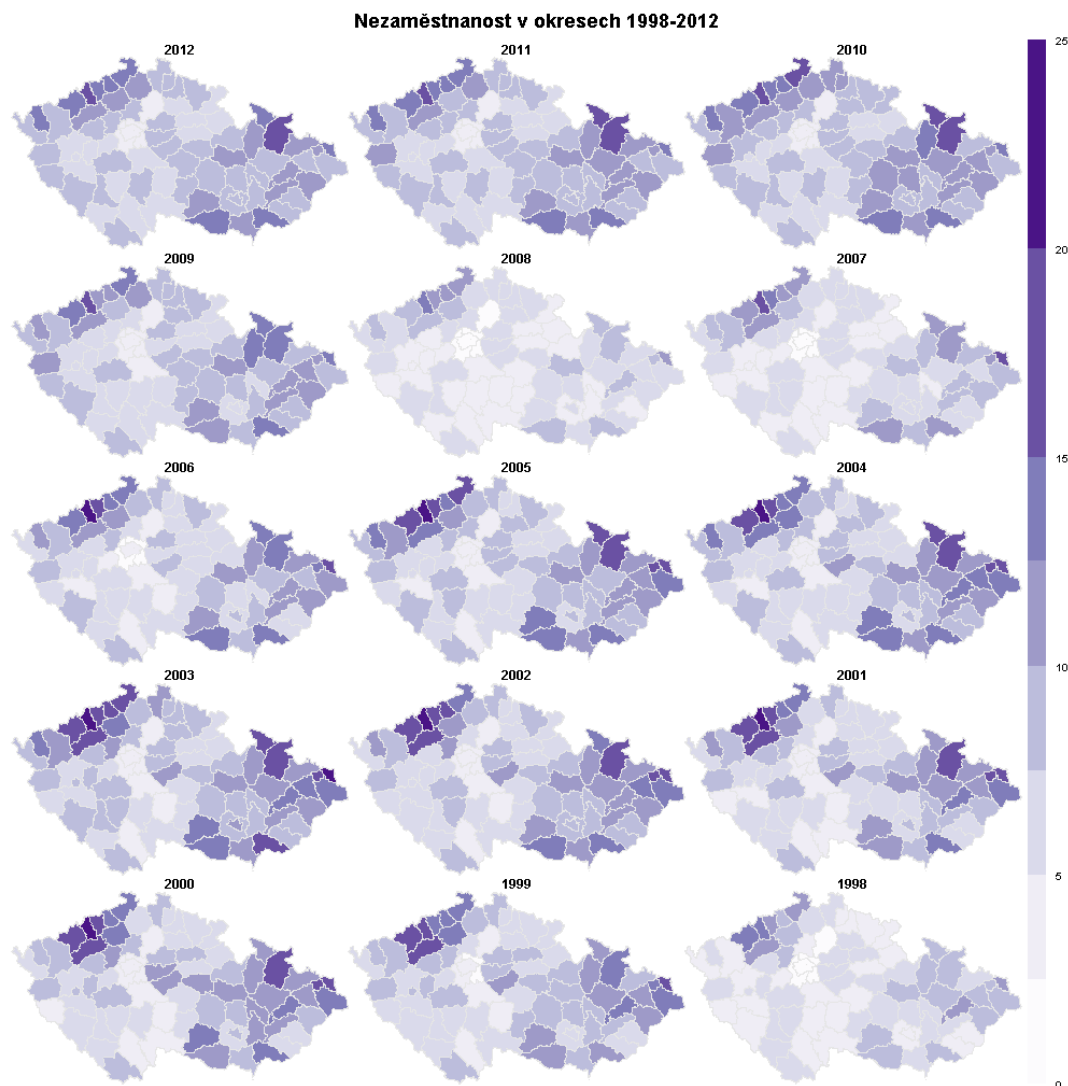
s omezenými možnostmi financování rozvoje území ze zdrojů jednotlivých obecních rozpočtů. S tím souvisí horší občanská vybavenost a nepřímo též menší dostupnost pracovních příležitostí. Dopravní dostupnost i obslužnost území hromadnou dopravou se obecně s rostoucí vzdáleností od velkých center zhoršuje. Závažným problémem limitujícím sociální i ekonomický rozvoj je absence páteřních rychlostních komunikací či špatný stav ostatních silničních komunikací. V zázemí měst roste intenzita dojížděky (za prací, zábavou, atd.), ale u obcí v periferní poloze může být dojížděka za službami či za zaměstnáním problematická a absence přijatelné úrovně dopravní obslužnosti stimuluje vyhledávání těchto obcí, zejména odchod obyvatel v produktivním věku.

K neregulovanému růstu městských aglomerací - suburbanizaci, dochází od 90. tých let. Typické prvky neregulovaného růstu velkých městských aglomerací můžeme pozorovat v Praze, Brně, Plzni, Olomouci a dalších městech. Suburbanizace je v ČR novým jevem, který se začal naplno prosazovat až v 90. letech 20. století. V důsledku intenzivní urbanizace došlo ve městech k výraznému snížení rozlohy sídelní vegetace a v jejich okolí byla výstavbou sídlišť a infrastruktury devastována příměstská krajina. Odpřírodnění městských aglomerací a nedostatek soukromí v prostředí sídlišť byly příčinou nového tlaku na životní prostředí. V 90. letech se ve velkých českých městech významně projevují i určité prvky „urban sprawl“ se všemi negativními souvislostmi. Podnikatelské aktivity spojené s vytvářením centrálních zón bank, administrativních center a luxusních obchodů vedly k rozsáhlým přeměnám původně obytných objektů na nebytové prostory a k následnému vyhledávání center měst.

Budování zpracovatelských aktivit pro druhotné suroviny či využívání stávajících je vždy spojeno s dopadem do sociálního chování starousedlíků a zejména s negací takových aktivit, které by mohly negativně zasáhnout do vlastnických poměrů či do ceny nemovitostí v dané lokalitě také zábory půd a budování nové silniční infrastruktury i rostoucích přepravních výkonů silniční dopravy v souvislosti s regionálním využitím druhotných surovin může být vnímáno negativně. Eliminace tohoto rizika je založena na výchově a zejména na otevřenosti jednání zainteresovaných subjektů.

Vývoj **nezaměstnanosti** je ukazatel sociální a ekonomické úrovně obyvatel a indikátor nových pracovních příležitostí. Následující obrázek popisuje situaci do roku 2012. Od té doby se počet nezaměstnaných spíše zvyšuje¹, barevná škála je v procentech praceschopného obyvatelstva.

¹ <http://analytikdat.cz/index.php/entry/zobrazeni-dat-na-mape-nezamestnanost-v-okresech>

Obrázek 18: Nezaměstnanost v okresech 1998-2012

Co se týká **zdravotního stavu** obyvatel, existuje celá řada indikátorů, ale jedním z nejpresnějších (i když málo senzitivním) je úmrtnost, resp. **střední délka života**.

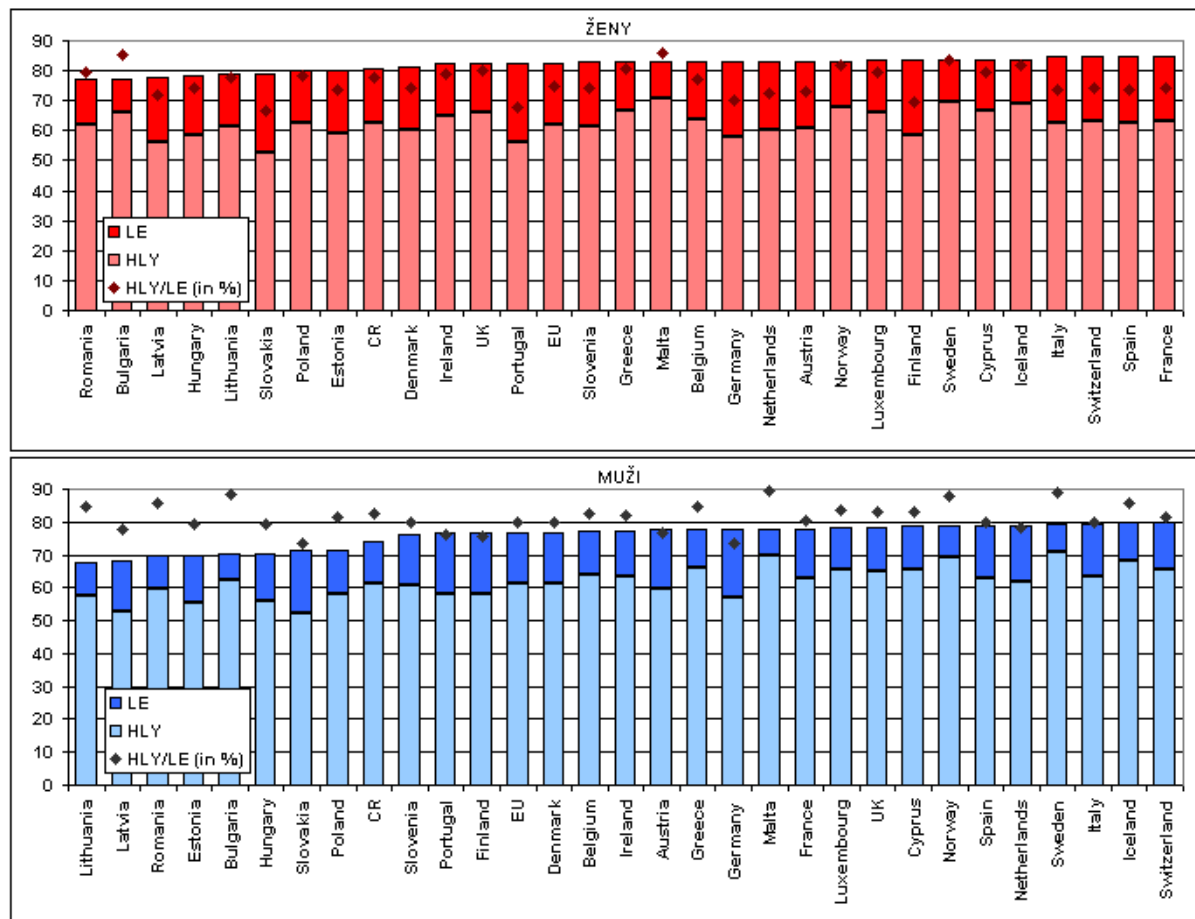
Při popisu regionálních rozdílů v úmrtnosti, nepříznivější situace je dlouhodobě, u mužů i žen, v hl. m. Praha. Střední délka života při narození zde dosahuje nejvyšších hodnot, v období 2011–2012 to bylo u mužů 77,0 let a u žen 81,8 let. Oproti republikové hodnotě je to u mužů o 2,0 roku více, u žen o 0,9 roku více. Nejhorší úmrtnostní poměry jsou dlouhodobě v krajích Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském kraji. Pro období 2011–2012 byla nejnižší střední délka života při narození u obou pohlaví v Ústeckém kraji, u mužů 73,0 let a u žen 79,0 let.

V porovnání s roky 2010–2011 se střední délka života při narození u obou pohlaví zvýšila ve všech krajích, výjimkou byl Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, ve kterých došlo u žen k jejímu zkrácení při narození.

Zdravotní stav můžeme souhrnně vyjádřit pomocí ukazatele celkové délky života prožitého ve zdraví, resp. bez dlouhodobého omezení v běžných činnostech (ukazatel HLY – Healthy Life

Years). V roce 2011 dosáhl tento ukazatel hodnoty 62,2 u mužů a 63,6 u žen, což je o 0,4 roku více u mužů a 1,4 roku více u žen než činí průměr EU 27. Podíl HLY na střední délce života při narození činil u mužů 83,1 % a u žen 78,5 %.²

Obrázek 19: Mezinárodní srovnání střední délky života a HLY (Healthy Life Years) u narozených v roce 2009 zdroj UZIS³

LE je Life expectancy – očekávaná délka života

HLY je Healthy life years – délka života prožitého ve zdraví

Obrázek 20: Česká republika HLY⁴

	2008	2009	2010	2011	2012
Ženy	63,4	62,7	64,5	63,6	64,1
Muži	61,2	61,1	62,2	62,2	62,3

² <http://www.uzis.cz/publikace/zdravotnicka-rocenka-ceske-republiky-2012>

³ <http://www.uzis.cz/jaehleis/ukazatel>

⁴ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/refreshTableAction.do?sessionId=9ea7d07d30e851eb093cb52e4ca881aac571cacb3846.e34OaN8PchaTby0Lc3aNchuMchmNe0?tab=table&plugin=1&pcode=tsdph100&language=en>

Z hlediska politiky a priorit v oblasti ochrany zdraví je zapotřebí zmínit následující:

- **Neexistují žádné legislativní limity pro zdraví či veřejné zdraví, byly stanoveny pouze politické ukazatele - indikátory v Zdraví 21, nebo pro budoucí období Zdraví 2020 národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí. Sledované indikátory se většinou porovnávají uvnitř ČR (úroveň kraje, někdy okresu) a většinou také s se státy EU.**
- **Dlouhodobé strategické cíle zdraví jsou vesměs plněny, ale v oblasti sociálních a ekonomických determinant je určitá stagnace. Například oblasti nezaměstnanosti dlouhodobý vzestup a stagnace jen v některých krajích (hl. město Praha).**
- **Vlivy životního prostředí se na zdraví podílí odborným odhadem jen přibližně jednou pětinou. Majoritní je vliv životního stylu a sociální a ekonomické determinanty, kde se odhaduje až padesátiprocentní vliv. Zbytek se přisuzuje genetické výbavě jedince.**
- V předložené PDS je několikrát uvedeno dodržování platných předpisů, limitů a zásad ochrany zdraví. Jde zejména o dodržení zásad ochrany zdraví při práci, dodržení všech emisních a imisních limitů včetně hluku, o dodržení výrokové bezpečnosti zejména předmětů vyrobených z druhotných surovin určených pro kontakt s potravinami, pitnou vodou, pro hračky aj. Dodržením zásad REACH jak je v PDS uvedeno u registrovaných energetických produktů také eliminuje případné negativní vlivy na zdraví a společnost lze proto očekávat, že realizace PDS bude k veřejnému zdraví spíše neutrální.

2.3 Pravděpodobný vývoj životního prostředí bez provedení koncepce

Na základě dosavadního vývoje a aktuálního stavu lze pro jednotlivá témata životního prostředí předpokládat, že v horizontu 20ti let (doba na kterou je PDS navrhována) bude pokračovat stávající vývoj ve většině aspektů životního prostředí.

Dílejší změny lze očekávat v důsledku implementace navazujících koncepčních materiálů, především Surovinové politiky ČR, Státní energetickou koncepcí, Plánem odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020 a Programem předcházení vzniku odpadů ČR a zejména v závislosti na vývoji ekonomické situace ČR.

Ovzduší

Bez provedení PDS by pokračoval vývoj z předchozích let. Na emisní straně lze ve střednědobém horizontu (přibližně do konce desetiletí) generelně očekávat postupný pokles emisí z průmyslu v návaznosti na implementaci směrnice o průmyslových emisích, zejména z energetického sektoru. Naopak mírný nárůst emisí nastane pravděpodobně v dopravě. V případě domácností lze zpočátku očekávat stagnaci popř. mírný nárůst emisí, který bude ke konci dekády pravděpodobně vystřídán poklesem emisí (v případě masivní modernizace vytápění vyvolané snižováním energetické náročnosti budov).

Vzhledem k uvedeným trendům emisí budou imisní koncentrace ve střednědobém horizontu pravděpodobně stagnovat, zlepšení kvality ovzduší se může měřitelně projevit až v závěru desetiletí. Větší zlepšení nastane v okolí průmyslových podniků a v menších sídlech, naopak

pouze malé zlepšení, popř. stagnaci kvality ovzduší očekáváme v hustě osídlených lokalitách s intenzivní automobilovou dopravou.

Případná realizace PDS nebude mít na kvalitu ovzduší významný vliv. Na celkových imisních koncentracích se pravděpodobně měřitelně neprojeví. Výjimkou může být málo významné zlepšení v případě využití těch druhotných surovin, které představují největší hmotnostní podíl (např. vedlejší energetické produkty, stavební hmoty). Zvýšením podílu jejich využití dojde k úspoře emisí, a tím ke snížení lokálních vlivů na kvalitu ovzduší spojených s těžbou primárních surovin a dopravou těchto materiálů. V případě kovů, které představují také významný množství potenciálu produkce (zejména železný šrot), je využitelná kapacita v ČR prakticky vyčerpána (významná část šrotu se dováží), takže úsporu emisí vlivem realizace PDS nelze očekávat. Množství ostatních druhotných surovin zahrnutých do PDS je podstatně menší a jejich případné vyšší využití nebude mít na kvalitu ovzduší významný vliv.

Voda

Předpokládá se pokračování stávajícího vývoje v oblasti vodního hospodářství.

V případě nerealizace PDS se z hlediska vodního hospodářství neočekává zásadní změna stávajícího vývoje. Za určitých podmínek lze předpokládat, že pozitivní trendy v oblastech efektivního užívání vody jako zdroje a ochrany vodního prostředí před antropogenním znečištěním budou z dlouhodobého horizontu zpomaleny, protože aplikace administrativních nebo ekonomických nástrojů bez odpovídajícího rozvoje lidských zdrojů a nových technologií (inovace) působí zejména v střednědobém časovém rámci.

Půda a horninové prostředí

V oblasti ochrany půdy lze předpokládat, že bez realizace PDS budou pokračovat výše zmíněné problémy, tj. stoupající spotřeba minerálních hnojiv a přípravků, acidifikace půd, nárůst půdní eroze, hutnění, apod. Během posledních let se postupně snižují plochy kontaminovaných ploch a dochází k likvidaci starých ekologických zátěží.

Vzhledem k zájmu investorů o nové plochy lze očekávat i další zvyšování tlaku na zábory nových ploch půdy v rámci i mimo zemědělský půdní fond.

Možnosti administrativní ochrany půdy a horninového prostředí (včetně strategických zásob podzemních vod) před antropogenní degradací jsou nutně omezeny, protože pouhá aplikace administrativních nebo ekonomických nástrojů bez odpovídajícího rozvoje lidských zdrojů (zemědělství a územní plánování) a vývoje nových technologií (eko-inovace) působí jen v krátkodobém časovém rámci. Pozitivní trendy v ochraně půdy jsou také silně závislé na charakteru a rozsahu změny klimatu.

Z pohledu nerostných surovin, jejichž zásoby a životnost je odhadována na několik desítek až stovek let, může být nerealizace PDS zásadnější. PDS navrhuje podporu využívání a substituci primárních zdrojů druhotnými surovinami, což může významně přispět k prodloužení životnosti zásob. Lepší využívání např. demoličních a stavebních odpadů, které nebudou uloženy na skládkách, sníží zábory půdy a také riziko vzniku ekologických zátěží.

Krajina, ekosystémy a biodiverzita

Lze předpokládat pokračování stávajících trendů. Vzhledem k současné ekonomické a politické situaci nelze očekávat významnější zvýšení prostředků na ochranu přírody a krajiny, které by bylo potřebné pro zpomalení či zastavení jmenovaných negativních trendů. Rovněž převažující přístup veřejnosti k této problematice nedává naději na brzkou zásadnější pozitivní změnu. PDS má (vzhledem ke svému zacílení) nepřímé vlivy na přírodu a krajinu.

Bez implementace PDS lze očekávat zdržení nebo nerealizaci některých projektů na využívání druhotných surovin a tím neomezení využívání primárních surovin což může představovat konflikt se zájmy ochrany přírody a krajiny.

Pro budoucí vývoj je významným prvkem ekonomická situace, její zlepšení může znamenat větší přísun prostředků do oblasti využívání druhotných surovin.

Velký vliv bude mít např. připravované rozhodnutí o prolomení těžebních limitů, změna zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a další legislativní změny. Rozhodující vliv bude mít postoj veřejnosti, definování druhotné suroviny v zákoně. Tyto faktory jsou do značné míry nejisté.

Změna klimatu

Bez provedení PDS by byly ztíženy podmínky pro dosažení závazků ČR, zejména:

- dosáhnout cílové hodnoty energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020 ve výši 13,5%;
- snížit emise skleníkových plynů v rámci EU ETS o 20 % a omezit nárůst emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005;
- usilovat o snížení emisí skleníkových plynů do roku 2050 o 80–95 % v porovnání s rokem 1990.

PDS napomůže k dosažení těchto závazků zejména v případě vyššího využití VEP a stavebních hmot, které povedou ke snížení spotřeby energeticky náročných surovin (cement, vápno). Významný příspěvek ke snížení emisí skleníkových plynů může představovat také vyšší energetické využití některých odpadů nahrazující výrobu tepla a elektrické energie z uhlí. Při energetickém využití odpadů je potřeba vyvážit cíle na ochranu klimatu s legislativně stanovenou hierarchií nakládání s odpady.

Natura 2000

Bez implementace PDS lze předpokládat pokračování dosavadního vývoje v lokalitách Natura 2000 (nicméně tento trend velmi pravděpodobně nastane i v případě implementace PDS). Hlavní vliv má udržení právního postavení EVL a PO, financování ochrany EVL a PO, systém posuzování vlivů záměrů na Naturu 2000, investiční a jiné záměry v území a celkový vývoj krajiny ČR. Představitelné jsou všechny scénáře od úplného ustoupení od ochrany Natury 2000 nebo pouze deklarované ochrany bez praktické péče a ochrany před záměry s negativními vlivy až po cílenou péči. Budoucí vývoj ochrany EVL a PO na implementaci PDS nijak nezávisí.

Veřejné zdraví, Socioekonomické aspekty

Determinanty veřejného zdraví 5 mimo posuzovanou PDS jsou výrazně silnější než ty, které mohou být primárně či sekundárně ovlivněny. Bez realizace PDS však lze očekávat, že se prohloubí sociální nejistoty, pocity závislosti na dovozu surovin a tak se, alespoň u části obyvatel, prohloubí pocit „bezpečí“, který je součástí rozvoje duševního zdraví. Kriminální získávání druhotných surovin, v nedostatečně regulovaných sběrnách, přispívá k pocitům ohrožení. Stávající systém výkupu surovin vede někdy až k ohrožení zdraví nehodou, selháním dopravní obslužnosti atp. V současné době již probíhá legislativní řešení tohoto problému novelou zákona o odpadech (senátní návrh).

Pokud nebude PDS realizována, nelze očekávat zásadní ovlivnění veřejného zdraví a vlivy na obyvatelstvo v oblasti zaměstnanosti a dalších ekonomických či sociálních determinant

⁵ http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/zdravi-2020-narodni-strategie-ochrany-a-podpory-zdravi-a-prevence-nemoci_8690_3016_5.html

zdraví se zásadním způsobem nezmění (rozvojem recyklačního průmyslu dojde k vytvoření řady pracovních míst, zejména dělnických profesí a středního managementu, v současné době se připravuje realizace Pilotního projektu jehož předmětem je Rekvalifikační kurz „pracovník pro recyklaci“). Neuplatnění PDS však prohloubí tzv. „špatnou náladu ve společnosti“ a sníží pocit bezpečí jak sociálního tak zdravotního. Dopady na duševní zdraví jsou předpokladatelné, ale obtížně hodnotitelné.

Průmysl a inovace

Průmysl je jedním z nejvýznamnějších odvětví české ekonomiky a jeho podíl na tvorbě přidané hodnoty HDP představuje přibližně 31 %. Česká republika je zároveň i jednou z nejprůmyslovějších zemí Evropy. Přestože v letech 2011-2012 došlo k oslabení průmyslové produkce, v roce 2013 už nastalo oživení, které i nadále pokračuje. Hlavním důvodem je přetrvávající oživení v eurozóně, ale i nižší srovnávací základna minulého roku. Podstatou byl automobilový průmysl, který těží z pokračující poptávky po automobilech na evropských trzích a z této situace profitují také navazující odvětví a obory.

Realizace PDS může mít pozitivní vliv na zpracovatelský průmysl. Investiční pobídky, podpora projektů v rámci OP PIK, OPŽP a též v rámci TA ČR nebo aplikace vhodných ekonomických nástrojů pro zajištění rozvoje a plynulého hospodaření na trhu druhotných surovin také mohou pozitivně pomoci rozvoji v této oblasti.

V oblasti inovací lze očekávat pokračování současného vývoje, tj. mírné zlepšení, i bez realizace PDS, neboť tato oblast je silně provázaná s celkovým stavem ekonomiky ČR. PDS navrhuje podporovat inovace a transfer vědy a výzkumu do zpracování a využívání druhotných surovin v rámci programů MPO, což může také pozitivně přispět k navýšení hodnot indikátorů jako je např. konkurenceschopnosti, malé a střední podniky zavádějící inovace produktu nebo procesu, příjmy za nákup patentů a licencí ze zahraničí, apod.

Energetika

Na průmyslový sektor energetiky může mít PDS významný vliv, pokud povede ke zvýšení využitelnosti vedlejších energetických produktů. Tyto materiály představují významné množství a nakládání s nimi má v současnosti významné dopady na životní prostředí.

Vlivem implementace směrnice o průmyslových emisích poklesne celkové množství vedlejších energetických produktů (odpady+výrobky) do roku 2020 o cca 20% (důsledek zvyšování účinnosti výroby energie, instalace moderních spalovacích zařízení a snížení spotřeby uhlí náhradou za zemní plyn).

Kromě poklesu celkového množství VEP dojde v souvislosti s implementací směrnice o průmyslových emisích ke změnám poměrného zastoupení jednotlivých druhů materiálů. Několikanásobný nárůst lze očekávat v případě spotřeby vápna a zejména vápenného hydrátu, což se projeví adekvátním zvýšením produkce energetického sádrovce. Negativním trendem z hlediska využitelnosti VEP je očekávané dramatické zvýšení nežádoucích příměsí v energetických popílcích vlivem rozvoje denitrifikace spalín. Do roku 2020 je v sektoru průmyslové energetiky očekáván několikanásobný nárůst spotřeby čpavku a cca 70-ti násobný nárůst spotřeby močoviny, což jsou příměsi, které v současnosti významně snižují odbyt popílků ve stavebnictví, a to i v případě legislativně vyhovujících kvalitativních parametrů. Uvedené predikce jsou založeny na dotazníkovém šetření provedeném v rámci SEA Přechodného národního plánu ČR provedeném mezi všemi provozovateli zdrojů zařazených do Přechodného národního plánu ČR.

Z uvedených důvodů je případné zvýšení využitelnosti těchto druhotných surovin pro nadcházející období velkou výzvou.

Odpady

Celková produkce odpadů za sledované období (2003-2012) poklesla téměř o 17 %. Produkce nebezpečných odpadů od r. 2003 kolísá a zůstává na úrovni 1,5-2,0 mil. t. V evropském porovnání činí celková roční produkce odpadů/obyv. v ČR za rok 2010 asi 45 % a u nebezpečných odpadů asi 65 % průměru EU 27. Z odpadových statistik dále vyplývá, že se zvyšuje celkové množství odpadů, které jsou recyklovány nebo využity.

Stávající legislativní a ekonomické prostředí v ČR stále nedostatečně motivuje k omezování produkce odpadů a k jejich efektivnímu využívání.

Navrhované principy, cíle a postupy řešení v PDS přináší účinnou změnu s pozitivními dopady v oblasti životního prostředí, v ekonomice firem i obcí a také nárůst pracovních míst.

V případě neschválení PDS by došlo k přispění ke stavu kdy by byl konzervován současný stav – vysoká produkce odpadů, příliš vysoký podíl skládkování (směsný KO), relativně vysoká energetická a materiálová náročnost české ekonomiky. Je potřebné co nejdříve připravit nový zákon o odpadech a Plán odpadového hospodářství ČR na období 2015-2024 (patří mezi priority MŽP).

3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy

Politika druhotných surovin zahrnuje celé území České republiky. V rámci SEA PDS zpracovatel identifikoval oblasti a témata životního prostředí, která pro naplňování PDS představují určitá rizika či naopak příležitosti ke zlepšení jejich stavu.

Ovzduší

Politika druhotných surovin může ovlivnit emise znečišťujících látek do ovzduší, které jsou v současnosti spojeny s těžbou a dopravou primárních surovin a výrobou výrobků z primárních surovin (zejména energeticky náročné výroby - cementárny, vápenky). To může ovlivnit imisní koncentrace především tuhých znečišťujících látek (těžba, doprava a průmyslová výroba) a oxidů dusíku (doprava, průmyslová výroba).

Charakteristiky životního prostředí z hlediska emisí a imisí těchto látek jsou popsány v kapitole 2.2.2.

Očekávané změny budou pozitivní (snížení emisí oproti současnému stavu), množství druhotných surovin však není takové, aby mohlo významně ovlivnit celkovou emisní bilanci ČR. Zlepšení kvality ovzduší může nastat roztroušeně na území ČR. Může být vázáno zejména na místa těžby primárních surovin. Očekávané plošné pozitivní efekty, např. snížení emisí z dopravy, bude rozptýlen na celém území ČR a měřitelně se neprojeví.

Voda

V oblasti vodního hospodářství jsou klíčové následující informace:

- Zlepšuje se efektivita užívání vodních zdrojů, klesají odběry vody. Zvyšuje se kvalita povrchových vod a to poklesem vypouštěného znečištění. Pozitivně se projevuje větší účinnost ČOV i rostoucí objem třetího stupně čištění komunálních odpadních vod. Přes to není zcela plněn požadavek Směrnice č. 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod zejména u sídel mezi 2 - 10 000 EO.

- Neklesá znečištění nutrieny a agrochemikáliemi ze zemědělství, významná část povrchových vod je postižena eutrofizací. Průmyslové znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami až na ojedinělé výjimky splňuje legislativní limity.
- Dlouhodobé trendy ve spotřebě vody i zlepšování její kvality jsou pozitivní.
- Pozitivní vývoj ovlivňuje několik faktorů. Jednak je to národní legislativa harmonizovaná s EU, dlouhodobé plánování v souladu s Rámcovou vodní směrnicí a dále investice zejména do kanalizačních sítí a ČOV (výstavba a rekonstrukce). Neznámým faktorem je kontaminace povrchových vod nerozpuštěnými látkami v důsledku vodní eroze, která závisí na způsobu využívání zemědělské půdy i srážkových extrémalitách, jejichž frekvence i intenzita souvisí se změnou klimatu.
- Přetrvávajícím problémem je neexistence regulačního úřadu, který je vyžadován legislativou EU a měl by mimo jiné dohlížet na internalizaci externalit do cen vody a dalších služeb souvisejících s jejím užíváním.

PDS se do posuzované oblasti vodního hospodářství promítne pozitivně vzhledem k zaměření na inovace a vědu a výzkum v oblasti zpracování a využívání druhotných surovin a také v zaměření na opatření, která podpoří vyšší využívání druhotných surovin.

Negativní vlivy na vodní režim mohou být spojeny s výstavbou nových zařízení nebo s nadměrným využíváním vodních zdrojů.

Půda a horninové prostředí

V oblasti půdy a horninového prostředí se PDS může projevit v těchto oblastech:

- těžba surovin (surovinová základna) – substituce primárních surovin a možné zachování surovin do dalších let;
- omezení zásahů do krajiny spojené s těžbou – potenciální snížení potřeby otírky nových ložisek (lomy, doly), příp. navyšování těžby v současných lomech a dolech;
- omezení záborů půd způsobených ukládáním odpadů (sklárky) – snížení potenciálních rizik vzniku ekologických zátěží, kontaminace půdního a horninového prostředí;
- nové zábory půdy při umísťování podporovaných projektů - průmyslově využívané plochy, zamezit novým záborům zemědělské půdy.

Krajina, ekosystémy a biodiverzita

PDS je poměrně úzce zacílena, je však formulována velmi obecně, teoreticky může dojít k ovlivnění všech složek přírody a krajiny. Ve vztahu k PDS byly identifikovány následující hlavní problémy.

Krajina

- těžba surovin;
- zrychlující se nárůst urbanizovaného území a zastavěných ploch;
- fragmentace a nízká průchodnost krajiny v důsledku realizace liniových staveb, scelování zemědělských pozemků, oplocování rozsáhlejších pozemků;
- trvalý pokles odolnosti ekosystémů z důvodu změn ve využívání krajiny i změny klimatu;
- rostoucí vlivy lidské činnosti na krajinu (urbanizace, intenzivní zemědělství, rekreace atd.);

- sílící tlaky na využívání OZE (biomasa, větrné elektrárny, fotovoltaické elektrárny, vodní elektrárny), naproti tomu tlaky proti využívání OZE např. změna daňové politiky.

Zachování biologické rozmanitosti

- mizení vhodných biotopů a ekosystémů v důsledku nevhodného využívání krajiny;
- intenzifikace lidské činnosti v chráněných oblastech (cestovní ruch, využívání OZE);
- nedostatečná a nesystémová ochrana a podpora ekosystémů ve volné krajině;
- nedostatečné stanovování limitů využití v územních plánech ve vztahu k biodiverzitě.

Výše uvedené problémy v oblasti ochrany přírody a krajiny nemusí být PDS (vzhledem k obecnosti) ovlivněny. Jedná se o výčet charakteristik, které by teoreticky ovlivněné být mohly, záleží však na způsobu naplňování jednotlivých opatření PDS, resp. na střetech jednotlivých projektů se zájmy ochrany přírody a krajiny.

Řada výše uvedených problémů nemusí být naplňováním PDS vůbec ovlivněna, popř. vhodným situováním projektů může dojít k jejich pozitivnímu ovlivnění.

Změna klimatu

PDS bude mít potenciálně vliv na emise CO₂ v návaznosti na snížení spotřeby primárních surovin jejichž těžba a výroba je energeticky náročná a na snížení spotřeby fosilních paliv, které budou nahrazeny energeticky využitelnými odpady (v rozsahu omezeném závaznou hierarchií nakládání s odpady). To bude mít pozitivní dopad na plnění mezinárodních závazků ČR v oblasti ochrany klimatu.

Natura 2000

Vzhledem k obecné formulaci koncepce nelze vyloučit, že některý ze záměrů z ní vyplývajících se dotkne evropsky významné lokality či ptačí oblasti. Ve vztahu k PDS byly identifikovány následující hlavní problémy:

- tlak na větší využívání území EVL a PO pro různé typy aktivit od rekreace až po výstavbu domů a zařízení na využívání obnovitelných zdrojů energie;
- izolovanost lokalit vlivem fragmentace krajiny;
- ovlivnění předmětů ochrany znečištěním ovzduší, vody a půdy.

Veřejné zdraví, Socioekonomické aspekty

- Předpokladem pro sociální a ekonomický rozvoj společnosti je, mimo jiné, i zvýšení počtu pracovníků ve službách, zvážení pocitu bezpečného výrobku při předpokládané zvyšující se koupěschopnosti obyvatel. Zde lze očekávat, že bez naplnění cílů PDS se budou budoucí generace hůře vyrovnávat s legislativním tlakem EU v oblasti chemické a výrobní bezpečnosti.
- Veřejné zdraví a společnost jako taková není PDS a její realizací dotčena natolik, aby na národní úrovni bylo možno očekávat zcela zásadní vlivy, ale aplikací záměrů EU o ukončení skládkování a spalování odpadů, lze za **nejhorší scénář považovat extrémní nárůst nákladů na likvidaci odpadů** – transport neseparovaných, zejména komunálních, některých průmyslových a nemocničních odpadů ve velkých objemech do ciziny se všemi důsledky na nárůst dopravy jak lokálně tak celostátně. PDS je spjata s tříděním a klasifikací (kategorizací) odpadů a lze očekávat, že pokud nebude

PDS implementována, vzniknou tlaky na změnu kategorizace odpadů tak, aby se náklady na likvidaci nebezpečných odpadů snížily.

- Hlavní nejistotou jsou dopady do výrobní sféry a s tím spojené nepřímé vlivy na expozici všech obyvatel. Lokálně samostatně zůstává nedostatek informací o technologiích na separaci, úpravu a další aktivity s odpady v rámci využití DS, s přímým vlivem na zdraví pracovníků a obyvatel dotčených takovými záměry. Značnou nejistotou jsou tedy pilotní projekty, u kterých nejsou data. Jedinou možností je porovnání se situací v jiných zemích, ale s ohledem na významný podíl zpracování a využití druhotných surovin v zemích třetího světa resp. v Číně a Indii lze jen stěží odhadnout vliv na zdraví a obyvatelstvo. Negativní vlivy na zdraví jsou proklamativně eliminovány v cíli 3.

Průmysl a inovace

Průmysl hraje dominantní roli v domácím hospodářství a PDS se může projevit ve změně energetické náročnosti vstupů (viz dále) a využívání surovin.

Oblasti, které PDS může ovlivnit:

- ekonomická náročnost výroby (snížení primárních ekonomických nákladů při výrobě, snížení ceny výsledného výrobku);
- podpora nových technologií zpracování a využívání surovin;
- zvýšení konkurenceschopnosti (ekonomické i odborné – nové technologie zpracování surovin);
- snížení ekonomických nákladů pro stavební projekty financovaných státem;
- vytvoření investičních pobídek pro podniky, které mohou mít pozitivní vliv pro domácí ekonomiku;
- hospodaření na trzích druhotných surovin;
- posílení a podpora i ostatních oborů (IT, vzdělanosti).

Energetika

V sektoru energetiky může PDS ovlivnit podíl výrobků a odpadů vyrobených z vedlejších energetických produktů. V současnosti jsou tyto materiály stále ve větší míře nabízeny k druhotnému využití ve stavebnictví (rekultivace, výroba cementu, stavební materiály na bázi sádrovce), některé produkty jako abrazivo v průmyslu. Vyšší uplatnění na trhu, ke kterému potenciálně Politika druhotných surovin přispěje, sníží náklady, resp. zvýší zisk provozovatelů energetických zařízení spojený s nakládáním s těmito surovinami při současném snížení dopadů na životní prostředí, zejména na půdu (omezení skládkování). Současně tak PDS přispěje k plnění mezinárodních závazků ČR z hlediska zvyšování podílu materiálově využívaných odpadů.

Odpady

PDS bude mít na problematiku odpadů jednoznačně pozitivní vlivy. V důsledku zvýšení materiálového a energetického využití dnešních odpadů, dojde ke snížení produkce odpadů, k omezení skládkování a s tím souvisejícímu snížení vlivů na životní prostředí.

Realizací PDS budou vytvořeny nezbytné podmínky pro implementaci očekávaného zákazu skládkování komunálních odpadů a postupného zákazu spalování recyklovatelného a kompostovatelného odpadu.

PDS má potenciál perspektivně přispět k zajištění udržitelných dodávek nerostných surovin pro českou ekonomiku i širší evropský prostor.

4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů)

Problémy životního prostředí jsou spolu s hlavními trendy vývoje jednotlivých složek životního prostředí popsány v kapitolách č. 2 a 3 dokumentace SEA.

Jako oblasti se zvláštním významem pro životní prostředí lze chápat evropsky významné lokality a ptačí oblasti, tj. lokality soustavy Natura 2000, dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Součástí této kapitoly je proto posouzení vlivů na tato území.

4.1 Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Hodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000 je obsahem Přílohy 1 SEA dokumentace. Níže uvádíme shrnutí hodnocení a hlavní závěry:

Cíl 1: Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami.

Hodnocení: Cíl koncepce nemá prakticky žádný vztah k EVL či PO. **Vliv je hodnocen jako nulový (0).**

Cíl 2: Podporovat inovace zabezpečující získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslu.

Hodnocení: Cíl koncepce nemá žádný vztah k EVL či PO. **Vliv je hodnocen jako nulový (0).**

Cíl 3: Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí.

Hodnocení: Některé projekty vyplývající z opatření 3.3, 3.5, 3.6 mohou být díky územnímu střetu, přenosům (např. emise), rušení apod. v konfliktu s předměty ochrany EVL či PO. Tento vliv nelze na úrovni koncepce blíže specifikovat, záleží na rozpracování opatření v navazujících koncepcích a na konkrétních projektech.

Při dosahování stanovených kvót (3.2) a zároveň snaze o nejnižší cenu mohou být firmy realizující veřejnou stavební zakázku tlačeny k využívání špatně vytříděných i nebezpečných surovin (např. kontaminovaná stavební suť). Nutné jsou proto důsledné kontroly a dostatečné sankce za nedodržování předpisů.

3.6 – Využívání energie z obnovitelných zdrojů je často z hlediska Natury 2000 problematické (například větrné elektrárny a ptáci, vodní elektrárny a ryby). Konkrétní projekty na využívání energie z odpadu mohou být rovněž v konfliktu s předměty ochrany

EVL či PO, předpokládaná frekvence střetů je spíše nižší než u OZE. Nastavení podpory může ovlivnit počet investičních záměrů obou typů. Vzhledem k obecnému popisu opatření nelze blíže vyhodnotit.

Vzhledem k obecnosti nelze vliv cíle vyhodnotit (?).

Cíl 4: Iniciovat podporu vzdělávání pro zajištění kvalifikovaných pracovníků v oboru druhotných surovin jako podporu konkurenceschopnosti ČR.

Hodnocení: Cíl koncepce nemá prakticky žádný vztah k EVL či PO. **Vliv je hodnocen jako nulový (0).** Součástí vzdělání v oblasti druhotných surovin by měla být i problematika jejich využívání ve vztahu k ochraně přírody.

Cíl 5: Aktualizovat rozsah statistického zjišťování pro zpracování materiálových účtů, které umožní zpracovávat hmotnostní bilance druhotných surovin v hospodářství ČR.

Hodnocení: Cíl koncepce nemá žádný vztah k EVL či PO. **Vliv je hodnocen jako nulový (0).**

4.1.1 Vyhodnocení kumulativních vlivů

Případné projekty využívání druhotných surovin na území nebo v blízkosti EVL či PO mohou být v kumulaci s dalšími záměry v území. PDS je však natolik obecným dokumentem, že prakticky nelze vlivy blíže hodnotit.

Je třeba upozornit na případné imisní zatížení území citlivých vůči imisím (EVL se některými typy stanovišť) v kumulaci stávajících zdrojů znečištění a případných zařízení na zpracování druhotných surovin.

4.1.2 Vyhodnocení možných přeshraničních vlivů

Riziko možných přeshraničních vlivů nelze na úrovni PDS identifikovat (tj. ani vyloučit či potvrdit). Přeshraniční vlivy mohou nastat u záměrů v příhraničních oblastech. Vlivy nevyplývají z koncepce nutně, záleží na konkrétních projektech. Ty však nejsou předmětem koncepce, takže je nelze v tuto chvíli hodnotit a jejich vlivy musí být řešeny na jiných úrovních (např. územně plánovací dokumentace, projektová úroveň). Vzhledem k obecnosti koncepce tedy nelze přeshraniční vlivy hodnotit (?).

4.1.3 Opatření pro prevenci negativních vlivů

Pro prevenci významných negativních vlivů lze doporučit neumisťovat nová zařízení na zpracování odpadu na území nebo do blízkosti EVL a PO.

Jakékoli záměry na území EVL či PO nebo s možným vlivem na tato území je nutné vyhodnotit dle zákona, a záměry s významným negativním vlivem nerealizovat.

4.1.4 Závěr

Koncepce „Politika druhotných surovin České republiky“ nemá významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí.

Kompletní dokument vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, je obsažen v Příloze č. 1 SEA dokumentace.

5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci, a způsob jak byly tyto cíle vztahy v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení

5.1 Způsob stanovení hodnotícího rámce

Základní rámec pro hodnocení Politiky druhotných surovin představuje sada témat ochrany životního prostředí. Tato témata jsou stanovena na základě:

- požadavků zákona 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění pozdějších předpisů;
- analýzy stavu životního prostředí v zájmovém území;
- zohledněním požadavků závěru zjišťovacího řízení.

Při stanovení témat a zejména při hodnocení vlivů jednotlivých opatření PDS na tato témata byly zohledněny i cíle relevantních koncepčních dokumentů s vazbou na problematiku životního prostředí a veřejného zdraví na mezinárodní a národní úrovni. Přehled relevantních dokumentů je uveden v kapitole 1.5. Jako hlavní referenční dokument byla použita zejména Státní politika životního prostředí (2012) a další relevantní strategické dokumenty. Přehled těchto cílů je uveden níže v kapitole 5.2.

Sada témat životního prostředí pro hodnocení Politiky druhotných surovin

Níže uvedená sada témat životního prostředí představuje základní rámec pro hodnocení potenciálních vlivů PDS na životní prostředí:

- Ovzduší
- Voda
- Půda a horninové prostředí
- Krajina, ekosystémy a biodiverzita
- Změna klimatu
- Natura 2000
- Veřejné zdraví
- Socioekonomické aspekty
- Průmysl a inovace
- Energetika
- Odpady

Politika druhotných surovin je hodnocena z hlediska, zda a jakým způsobem její naplňování ovlivní stav, případně trendy vývoje v rámci daného tématu životního prostředí a rovněž zda přispívá k naplnění cílů ochrany životního prostředí stanovených relevantními strategickými dokumenty s vazbou na problematiku životního prostředí (viz dále, kapitola 5.2). Kromě toho

bylo samostatně provedeno též vyhodnocení Politiky z hlediska veřejného zdraví, včetně souladu koncepce s cíli strategie Zdraví 21, resp. cíli Zdraví 2020 (viz kapitola 12 SEA dokumentace).

5.2 Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní a národní úrovni

Cíle ochrany životního prostředí představují důležitý podklad pro tvorbu referenčního rámce pro hodnocení potenciálních vlivů koncepce na životní prostředí. Níže je uveden přehled hlavních strategických dokumentů a v nich obsažených vybraných environmentálních cílů, které byly zohledňovány při hodnocení jednotlivých opatření. Vzhledem k charakteru koncepce, která zahrnuje pouze obecně specifikovaná opatření, jsou brány v úvahu zejména hlavní relevantní strategické dokumenty EU a národní koncepce formulující politiku v oblasti ochrany životního prostředí, jejichž cíle jsou formulovány na úrovni obecnosti adekvátní úrovni obecnosti, na níž je zpracovávána PDS. Níže uvedené dokumenty a jimi stanovené cíle byly využity při hodnocení potenciálních vlivů implementace koncepce na jednotlivá témata životního prostředí (viz kapitolu 6.2). V rámci hodnocení možných vlivů PDS na jednotlivé složky životního prostředí tak hodnotitelé přihlíželi k tomu, zda a jakým způsobem mohou opatření navrhované v PDS přispět k naplnění cílů stanovených v níže uvedených dokumentech.

Hlavní zohledněné cíle strategických dokumentů:

Evropa 2020 – Evropa účinněji využívající zdroje

Jedná se o stěžejní iniciativu pro Evropu účinněji využívající zdroje, jež spadá pod strategii Evropa 2020. Podporuje přechod na nízkouhlíkové hospodářství, které bude méně náročné na zdroje. Cílem je zajistit udržitelný růst.

Tato stěžejní iniciativa poskytuje dlouhodobý rámec pro opatření v mnoha oblastech politiky, jelikož se dotýká témat, jako je změna klimatu, energetika, doprava, průmysl, suroviny, zemědělství, rybolov, biologická rozmanitost a regionální rozvoj.

Z hlediska využívání druhotných surovin jsou relevantní zejména střednědobá opatření:

- opatření zaměřená na řešení problémů na komoditních trzích a v oblasti surovin, která mimo jiné zaručí, že se bude pravidelně provádět hodnocení kritických surovin a formulovat obchodní politiku, jež zajistí udržitelné dodávky surovin ze světových trhů. Tato opatření přispějí k zajištění provázanosti mezi politikou EU v oblasti surovin a její vnější politikou, včetně podpory řádné správy věcí veřejných, transparentnosti činností a vytváření místní přidané hodnoty v rozvojových zemích. Podporována bude těžba, recyklace, výzkum, inovace a substituce uvnitř EU;
- strategie, která z EU učiní „cyklické hospodářství“ založené na společnosti, jež recykluje, snižuje produkci odpadů a využívá odpadů jako zdroje.

Politika druhotných surovin je v souladu s evropskou surovinovou strategií **Raw Materials Initiative (RMI)**.

Tento progresivní dokument poprvé otevřeně analyzuje ne zcela příznivou situaci v zajištění dodávek nerostných surovin pro evropský průmysl. RMI je postaven na třech pilířích:

- I. maximální možné využívání domácích (evropských) surovinových zdrojů;
- II. zapojení se do celosvětového trendu "surovinové diplomacie", kterou dlouhodobě aktivně a úspěšně provádějí zejména asijské země (Japonsko, Jižní Korea, Čína), ale samostatně i Francie, Portugalsko aj.;
- III. podpora materiálově úsporné technologie, recyklace atd.

Na národní úrovni patří k základním dokumentům, které mají / měly by stanovit cíle relevantní pro Politiku druhotných surovin: Surovinová politika ČR, Státní energetická koncepce, Plán odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020 a Program předcházení vzniku odpadů ČR. Výše uvedené koncepce jsou v současné době v různém stupni rozpracovanosti, resp. schvalovacího procesu.

Surovinová politika ČR - v současné době Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracovává aktualizaci této koncepce. V době zpracování SEA vyhodnocení nebyl návrh koncepce k dispozici. Při zpracovávání této koncepce je nutné zajistit soulad s PDS a to v částech (cíle / opatření) ve kterých se tyto dvě koncepce prolínají, doplňují.

Plán odpadového hospodářství ČR – v současné době probíhá zpracování oznámení POH ČR, zpracovatelé SEA PDS neměli k dispozici návrh koncepce. Při jednání se zástupci MPO a MŽP bylo na tuto skutečnost upozorněno s důrazem na zajištění souladu cílů, popř. opatření v částech, ve kterých se mohou tyto koncepce prolínat.

Státní energetická koncepce (dále jen „SEK“)

Hlavním posláním SEK je zajistit spolehlivou, bezpečnou a **životnímu prostředí** šetrnou dodávku energie pro potřeby obyvatelstva a ekonomiky ČR, a to za konkurenceschopné a přijatelné ceny za standardních podmínek.

Vrcholové strategické cíle SEK jsou:

- Bezpečnost dodávek energie
- Konkurenceschopnost
- Udržitelnost

Každý z výše uvedených vrcholových strategických cílů bude měřen různými parametry. Z hlediska ŽP, resp. PDS jsou významné parametry pro Udržitelnost:

b. Vliv na životní prostředí

- Emise polévatého prachu (tis.t)
- Emise SO₂ (tis.t)
- Emise NO_x (tis.t)
- Emise CO₂ (tis.t)
- Emise polycyklických aromatických uhlovodíků (PAH) (kg)

- c. Podíl energeticky užívané zemědělské půdy (%)
- d. Podíl fosilních paliv ve spotřebě primární energie (%)
- f. Podíl OZE v konečné spotřebě (%)

SEK stanovuje následující priority:

Priorita I: Vyvážený mix zdrojů založený na jejich širokém portfoliu, efektivním využití všech dostupných tuzemských energetických zdrojů a udržení přebytkové výkonové bilance ES s dostatkem rezerv. Udržování dostupných strategických rezerv tuzemských forem energie.

Priorita II. Zvyšování energetické účinnosti a dosažení úspor energie v hospodářství i v domácnostech.

Priorita III. Rozvoj síťové infrastruktury ČR v kontextu zemí střední Evropy, posílení mezinárodní spolupráce a integrace trhů s elektřinou a plynem v regionu včetně podpory vytváření účinné a akceschopné společné energetické politiky EU.

Priorita IV. Podpora výzkumu, vývoje a inovací zajišťující konkurenceschopnost české energetiky a podpora školství, s cílem nutnosti generační obměny a zlepšení kvality technické inteligence v oblasti energetiky.

Priorita V. Zvýšení energetické bezpečnosti a odolnosti ČR a posílení schopnosti zajistit nezbytné dodávky energií v případech kumulace poruch, vícenásobných útoků proti kritické infrastruktuře a v případech déle trvajících krizí v zásobování palivy.

Program předcházení vzniku odpadů ČR (dále jen „PPVO“)

Kapitola 2.3. PPVO se věnuje vztahu této koncepce se Surovinovou politikou a Politikou druhotných surovin. Zpracovatelé SEA PDS neměli návrh koncepce k dispozici. Výše uvedené údaje jsou vyjmuty z oznámení k této koncepci.

Hlavním cílem Programu předcházení vzniku odpadů ČR je: Koordinovaným a jednotným přístupem vytvořit podmínky k nižší spotřebě primárních zdrojů a postupnému snižování produkce odpadů.

Více méně všechny dílčí cíle PPVO mají vztah k PDS, mezi nejvýznamnější patří:

1. Po celou dobu realizace Programů předcházení vzniku odpadů zajistit komplexní informační podporu o problematice včetně zavedení problematiky předcházení vzniku odpadů do školních osnov, výzkumných programů a výchovných, osvětových a vzdělávacích aktivit související s ochranou a tvorbou životního prostředí.
2. Zajistit účinné zapojení státní správy na všech úrovních do problematiky předcházení vzniku odpadů s cílem postupného snižování množství odpadů při výkonu státní správy.
3. Vytvořit podmínky a nastavit motivační prvky pro snižování surovinových a energetických zdrojů ve výrobních odvětvích a zvyšování využívání druhotných surovin v souvislosti s dalšími strategickými dokumenty, zejména Surovinovou politikou ČR a Politikou druhotných surovin ČR a v návaznosti na Plán odpadového hospodářství ČR.
4. Podpořit všemi dostupnými prostředky zavádění nízkoodpadových a inovativních technologií šetřící vstupní suroviny a materiály a podpořit výrobní a průmyslovou sféru ve snaze optimalizovat procesy řízení výroby z hlediska naplnění cílů programů.

6. V souvislosti s jednotlivými cíli Programů, s cíli jiných programů a politik životního prostředí a s požadavky orgánů Evropské unie zajistit vhodné legislativní prostředí pro realizaci Programů.

8. Vytvořit podmínky ke stabilizaci produkce jednotlivých složek komunálního odpadu a následnému snižování na všech úrovních veřejné správy a na úrovni občanů.

9. V součinnosti s dalšími strategickými dokumenty vytvořit podmínky ke stabilizaci produkce nebezpečných odpadů, stavebních a demoličních odpadů, textilních odpadů a odpadů z výrobních směrnic s výhledem reálného snižování jejich produkce v následujících letech.

11. Zvýšit aktivní úlohu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti podpory Programu předcházení vzniku odpadů.

Politika druhotných surovin ČR byla odboru odpadů na MŽP poskytnuta jako jeden z hlavních podkladových dokumentů pro přípravu Programu předcházení vzniku odpadů.

Zpracovatelem SEA PDS je doporučeno zajistit, aby všechny výše uvedené rozpracované koncepční dokumenty byly v souladu s cíli a opatřeními Politiky druhotných surovin.

Ochrana ovzduší

Z mnoha stanovených koncepčních cílů v oblasti ochrany ovzduší jsou v následujícím textu vybrány pouze ty, které byly identifikovány jako klíčové z hlediska zaměření PDS (pouze cíle, které mohou být realizací PDS dotčeny). Následující text neobsahuje cíle návazných koncepcí, které vycházejí z níže uvedených.

Z hlediska ochrany ovzduší stanovuje rámcové cíle na úrovni politiky životního prostředí EU **Tematická strategie o znečišťování ovzduší**, definující hlavní cíl jako dosažení „úrovně jakosti vzduchu, která nepředstavuje rizika pro lidské zdraví a pro životní prostředí, ani na ně nemá výrazně negativní dopad“.

Významná je také **Státní politika životního prostředí ČR 2012 – 2020**, která stanovuje relevantní cíle:

- Zlepšit kvalitu ovzduší v místech, kde jsou překračovány imisní limity, a zároveň udržet kvalitu v územích, kde imisní limity nejsou překračovány.
- Plnit národní emisní stropy platné od roku 2010 a snížit celkové emise oxidu siřičitého (SO₂), oxidů dusíku (NO_x), těkavých organických látek (VOC), amoniaku (NH₃) a jemných prachových částic (PM_{2,5}) do roku 2020 ve shodě se závazky ČR.

Klíčovým dokumentem na úrovni ČR je **Národní program snižování emisí ČR**. Globálním cílem Programu je snížit, s důrazem na podporu nových environmentálně šetrných technologií a využití potenciálu energetických úspor, zátěž životního prostředí látkami poškozujícími ekosystémy a vegetaci a vytvořit předpoklady pro regeneraci postižených složek životního prostředí a pro snižování rizik pro lidské zdraví, která plynou ze znečištění ovzduší a tím přispět k naplnění strategického cíle Environmentálního pilíře Strategie udržitelného rozvoje České republiky.

Vybrané specifické cíle Programu jsou:

- Plnit od roku 2010 stanovené hodnoty národních emisních stropů pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, těkavé organické látky a amoniak,
- Přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší PM₁₀ pod platné imisní limity,
- Přispět ke snížení úrovně znečištění ovzduší benzo(a)pyrenem pod platný cílový imisní limit.

Ochrana vod

Koncepční a strategické dokumenty věnující se politice v oblasti ochrany vod v ČR si kladou za cíl ochranu životního prostředí před nepříznivými účinky vypouštění odpadních vod. Ve vztahu k PDS se jako významně relevantní projevuje **Státní politika ŽP ČR 2012 – 2020**, opatření Zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu.

Snižování objemu odpadních vod a množství znečištění vypouštěného do vod je základním prostředkem ke zlepšování jakosti vod a zachování dobrého stavu vodních útvarů. Zároveň je předpokladem udržitelného využívání přírodních zdrojů. Hlavní národní strategické a koncepční dokumenty mají toto téma implementované do svých prioritních os. **Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR** si mimo jiné klade za cíl snižovat zdravotní rizika související s negativními faktory životního prostředí a s bezpečností potravin či zlepšovat životní styl a zdravotní stav populace snižováním dopadů spotřeby obyvatel na ekonomickou, sociální a environmentální oblast. Dále klade důraz na udržitelné materiálové hospodářství podporou environmentálně šetrných technologií a jejich výzkumem a vývojem.

Ochrana půd a horninové prostředí

Jedním ze strategických dokumentů pro oblast ochrany půdy a horninového prostředí je **Státní politika ŽP ČR 2012 – 2020**, kde jsou stanoveny vybrané cíle:

- Omezovat trvalý zábor zemědělské půdy a podložních hornin.
- Omezovat a regulovat kontaminaci a ostatní degradaci půdy a hornin způsobenou lidskou činností.
- Zahlazovat a předcházet následkům po hornické činnosti a těžbě nerostných surovin.

Ochrana horninového prostředí v souvislosti s udržitelným rozvojem a těžbou surovin je zakomponovaná v bodech koncepce **Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR**, např:

- Dosažení maximální nezávislosti ČR na cizích energetických zdrojích (optimální využití zásob hnědého i černého uhlí a dalších paliv, včetně OZE, které se nacházejí na jeho území).

V připravované **Aktualizaci Státní energetické koncepce** je kladen důraz na změnu „*Výroba z jádra postupně nahradí uhelnou energetiku v roli pilíře výroby elektřiny.*“, což podporuje snížení potřeby primárních surovin.

Zásadní změnu v současném odstraňování odpadů, která má přímý vztah k záborům půdy a ovlivňování horninového prostředí stanoví **Plán odpadového hospodářství ČR**:

- Nepodporovat výstavbu nových skládek odpadů ze státních prostředků.

Tento přístup je v souladu s Prioritou 6 stanoven ve **Strategii regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020** a vybraných opatření:

- Odstraňování starých ekologických zátěží, revitalizace brownfields a území po bývalé těžbě nerostných surovin.
- Snížení produkce komunálních odpadů a zvýšení jejich materiálového využití.

Krajina, ekosystémy a biodiverzita

Na národní úrovni věnuje problematice ochrany přírody a krajiny pozornost **Státní politika životního prostředí ČR**, zejména důrazem na následující cíle:

- Zvýšení ekologické stability krajiny
- Obnova vodního režimu krajiny
- Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny
- Udržitelné a šetrné zemědělské a lesnické hospodaření
- Zajištění ochrany a péče o nejcennější části přírody a krajiny
- Omezení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť
- Omezení negativního vlivu nepůvodních invazních druhů na biodiverzitu
- Zlepšení systému zeleně v sídlech a jeho struktury
- Posílení regenerace brownfields s pozitivním vlivem na kvalitu prostředí v sídlech

Mezi nejrelevantnější opatření z hlediska PDS patří:

- 3.1.1 Zvýšení ekologické stability krajiny
- 3.1.3 Omezení a zmírnění dopadů fragmentace krajiny
- 3.2.2 Omezení úbytku původních druhů a přírodních stanovišť

Ochrana krajiny a druhové diverzity se věnuje také **Strategický rámec udržitelného rozvoje**, např. opatřeními podporujícími ochranu volné krajiny, zastavení poklesu biologické rozmanitosti.

Zlepšení kvality prostředí v sídlech, ochrana a rozvoj krajinných hodnot se věnuje **Strategie regionálního rozvoje 2014-2020**.

Změna klimatu

Návrh všeobecného akčního programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“

Prioritní cíl č. 2: (Přeměnit EU v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje):

- Splnit své cíle v oblasti klimatu a energetiky stanovené v EU pro rok 2020 a usilovat o snížení emisí skleníkových plynů do roku 2050 o 80–95 % v porovnání s rokem 1990.
- Výrazně snížit celkový dopad průmyslu EU na životní prostředí ve všech hlavních průmyslových odvětvích a účinněji využívat zdroje.

- Zevšeobecnit uplatňování „nejlepších dostupných technik“ a zvýšit úsilí o podporu zavádění nových inovačních technologií, postupů a služeb.

Státní politika ŽP ČR 2012-2020

- Snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU ETS o 21 % a omezení nárůstu emisí mimo EU ETS na 9 % do roku 2020 oproti úrovni roku 2005.

Státní energetická koncepce

- Minimalizace emisí skleníkových plynů, zejména oxidu uhličitého, v souladu s mezinárodními závazky České republiky, vyplývajícími zejména z Kjótského protokolu.

Národní akční plán pro energii z obnovitelných zdrojů

Cílová hodnota energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020 ve výši 13,5%.

Natura 2000

Pro lokality Natura 2000 jsou zásadní cíle vyplývající ze směrnic EU 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, a 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků:

- Zachování nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť a u druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v zájmu Společenství.
- Ochrana, zachování nebo obnovení dostatečné rozmanitosti a rozlohy stanovišť pro všechny druhy ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě.

Z národních dokumentů jsou hlavní cíle SPŽP a SPOPK.

Státní politika ŽP ČR 2012-2020

- Zajištění ochrany a péče o nejcennější části přírody a krajiny.

Státní program ochrany přírody a krajiny

- Zajistit odpovídající péči o optimalizovanou soustavu ZCHÚ a vymezený ÚSES jako o nezastupitelný základ přírodní infrastruktury krajiny, zajišťující zachování biologické rozmanitosti a fungování přírodních, pro život lidí nezbytných procesů.

Veřejné zdraví

Zdraví 21

- cíl 10 - Do roku 2015 zajistit bezpečnější životní prostředí v němž výskyt zdraví nebezpečných látek nebude přesahovat
- cíl 13 - Zdravé místní životní podmínky – do roku 2015 by obyvatelé měli mít více příležitostí ve zdravých sociálních ekonomických životních podmínkách doma, ve škole, na pracovišti, v místním společenství

Zdraví 2020 Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí

Z hlediska PDS je relevantní především Cíl 1 a 2, Prioritní oblast 1, zejména vzdělávání a zaměstnanost, pracovní podmínky a omezování chudoby a dále Prioritní oblast 4 zejména

podíl na vytváření podmínek pro rozvoj odolných sociálních skupin, tedy komunit žijících v prostředí, které je příznivé pro jejich zdraví.

Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020

- snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s nízkou pracovní intenzitou o 30 000 osob;
- podpořit podnikání a konkurenceschopnost.

Socioekonomické aspekty

Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020

- Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s nízkou pracovní intenzitou o 30 000 osob.
- Podpořit podnikání a konkurenceschopnost.

Průmysl, inovace

Ve **Strategickém rámci udržitelného rozvoje ČR** je stanovena Priorita 2.2 Zajištění energetické bezpečnosti státu a zvyšování energetické a surovinové efektivity hospodářství uvádí že „*Diverzifikace energetických zdrojů a jejich efektivní využívání je prostředkem ke snížení závislosti na zahraničních zdrojích a tím zvýšení energetické bezpečnosti státu. Snížení energetické a materiálové náročnosti hospodářství je zároveň předpokladem udržení konkurenceschopnosti české ekonomiky.*“

Priorita 2.3 Rozvoj lidských zdrojů, podpora vzdělávání, výzkumu a vývoje si stanoví cíle:

- Podpořit podnikání a konkurenceschopnost.
- Podpora průmyslového výzkumu a vývoje, ale i zlepšení pozice české vědy ve všech oborech.

Podpora inovací je zakotvena především v základním dokumentu pro tuto oblast, tj. **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR**, kde je uveden cíl:

- Zacílit veřejnou podporu výzkumu, vývoje a inovací na potřeby udržitelného rozvoje.

Obdobné cíle jsou uvedeny i v **Návrhu všeobecného akčního programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020**:

- Výrazně snížit celkový dopad průmyslu EU na životní prostředí ve všech hlavních průmyslových odvětvích a účinněji využívat zdroje.
- Zevšeobecnit uplatňování „nejlepších dostupných technik“ a zvýšit úsilí o podporu zavádění nových inovačních technologií, postupů a služeb.

V současné **Státní energetické koncepci ČR** i v připravované **Aktualizaci Státní energetické koncepce** jsou věda a inovace Prioritou IV., která je specifikovaná jako:

- Podpora výzkumu, vývoje a inovací zajišťující konkurenceschopnost české energetiky a podpora školství s cílem nutnosti generační obměny a zlepšení kvality technické inteligence v oblasti energetiky.

Energetika

Energetická politika EU - „Zelená kniha: Evropská strategie pro bezpečnou, konkurenceschopnou a udržitelnou energetiku“

- Do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů v EU o 40 %, aby se do roku 2050 podařilo tyto emise snížit o 80–95 % oproti roku 1990.
- Zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů, zlepšit energetickou účinnost a využívat lepší a inteligentnější energetické infrastruktury.
- Do roku 2030 dosáhnout 30% podíl OZE na výrobě energie.

Státní energetická koncepce

- Maximalizace efektivnosti při získávání a přeměnách energetických zdrojů, tj. preference zdrojů energie a energetických technologií, které budou s vysokou účinností získávat primární energetické zdroje, uskutečňovat jejich energetické přeměny, snižovat ztráty v dopravě, využívat kombinovanou výrobu elektrické energie a tepla. Optimálně budou využívány druhotné zdroje energie.
- Podpora výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie. "Cíl směřující k preferenci obnovitelných zdrojů energie. Stát bude podporovat využívání všech zdrojů energie, které lze dlouhodobě reprodukovat a jejichž používání přispěje k posilování nezávislosti státu na cizích zdrojích energie a k ochraně životního prostředí. Preferovat se bude rovněž využití druhotných zdrojů energie a alternativních paliv v dopravě."
- Minimalizace emisí skleníkových plynů, zejména oxidu uhličitého, v souladu s mezinárodními závazky České republiky, vyplývajícími zejména z Kjótského protokolu.
- Minimalizace ekologického zatížení budoucích generací směřující k využívání takových technologií, které nevytvářejí trvalé poškození životního prostředí v jakékoliv z jeho součástí. Stát se bude zasazovat o to, aby technologie využívané při získávání či přeměně energie minimalizovaly produkci neodbouratelných a nerecyklovatelných odpadů, které budou tvořit zátěž pro budoucí generace. Stát se rovněž zasadí o bezpečné a dlouhodobé uložení těch odpadů, které nelze recyklovat ani jinak zneškodnit.

Státní politika ŽP ČR 2012-2020

- Zajištění 13% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie k roku 2020.

Odpady

Problematika odpadů je na úrovni České republiky obecně řešena ve **Státní politice životního prostředí ČR na léta 2012-2020**, která obsahuje mj. tyto cíle:

- Maximálně hospodárně využívat neobnovitelné zdroje.
- Maximálně efektivně využívat druhotné zdroje.

Klíčovými tématicky zaměřenými dokumenty na úrovni ČR je: „**Program předcházení vzniku odpadů (PPVO) ČR**“, zpracovaný MŽP ČR v lednu 2014 (Plán odpadového hospodářství ČR na léta 2014–2020, v době zpracování SEA posouzení nebyl zpracovatelem k dispozici).

Hlavním cílem PPVO je jednotným přístupem vytvořit podmínky k nižší spotřebě primárních zdrojů a postupnému snižování produkce odpadů.

Vybrané dílčí cíle Programu jsou:

- Po celou dobu realizace PPVO zajistit komplexní informační podporu včetně zavedení problematiky předcházení vzniku odpadů do školních osnov, výzkumných programů a výchovných, osvětových a vzdělávacích aktivit souvisejících s ochranou životního prostředí.
- Vytvořit podmínky a nastavit motivační prvky pro snižování surovinových a energetických zdrojů ve výrobních odvětvích a zvyšování využívání DS v souvislosti s dalšími strategickými dokumenty, zejména Surovinovou politikou ČR a Politikou druhotných surovin ČR a v návaznosti na Plán odpadového hospodářství ČR.
- Podpořit všemi dostupnými prostředky zavádění nízkoodpadových a inovativních technologií šetřící vstupní suroviny a materiály a podpořit výrobní a průmyslovou sféru při optimalizaci procesů řízení výroby z hlediska naplnění cílů programu.

6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí

6.1 Vyhodnocení vlivů koncepce

Vzhledem k charakteru Politiky druhotných surovin je zřejmé, že z důvodu obecně formulovaných opatření, budou vlivy na životní prostředí a veřejné záviset z převážné části na způsobu naplňování PDS tj. na konkrétních projektech a na jejich umístění v rámci ČR. Posuzovatel se proto soustředil zejména na identifikaci možného způsobu implementace navržených opatření, které mohou být spojeny s významnými riziky negativního ovlivnění jedné či více složek životního prostředí. Hlavní závěry hodnocení jsou shrnuty v níže uvedené Tabulce 3, včetně komentářů k jednotlivým výsledkům hodnocení. Doporučení k minimalizaci identifikovaných rizik a nejistot vyplývajících z hodnocení jsou obsahem kapitoly 7.

Podrobnější hodnocení bylo provedeno pouze tam, kde byla v první fázi hodnocení určena vazba mezi daným opatřením a tématem životního prostředí. V případě, že první fáze hodnocení neidentifikovalo vazbu (tj. hodnocení „0“), nebylo dále podrobnější hodnocení prováděno, tzn. není součástí Tabulky 3.

V rámci zjišťovacího řízení, resp. v rámci SEA hodnocení bylo jako opatření s nejvýznamnějšími negativními vlivy na ŽP a veřejné zdraví hodnoceno opatření 3.6 „Vyhlásit výzvy na podporu projektů EVO v rámci Operačního programu životní prostředí (OPŽP) nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014“. Vzhledem k jeho povaze a možným negativním vlivům na ŽP Ministerstvo průmyslu a obchodu rozhodlo o vypuštění tohoto opatření z PDS. Návrh koncepce již toto opatření

neobsahuje⁶ a z tohoto důvodu nejsou možné vlivy spojené s tímto opatření v rámci vyhodnocení vlivů dále řešeny.

⁶ Následně došlo k přechíslování opatření v PDS, původní opatření 3.7 má tedy nově číslo 3.6.

Tabulka 2: Vyhodnocení vazeb mezi PDS a tématy životního prostředí

Opatření pro Cíl 1 Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami.	Ovzduší	Voda	Půda a horninové prostředí	Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Změna klimatu	Natura 2000	Vliv na obyvatelstvo a veřejné zdraví	Vliv na obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	Průmysl a inovace	Energetika	Odpady
1.1 Připravit Akční plán na podporu zvyšování soběstačnosti České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami v případech, kdy to je technicky možné a ekonomicky rentabilní.	+1	0	+2	0	+2	0	0	+1	+1	+1	+2
1.2 Definovat a začlenit pojem „druhotná surovina“ do právního řádu ČR. Iniciovat tento postup na úrovni EU.	0	0	0	0	0	0	-1/+1	+1	0	0	+2
1.3 Zahrnout technologie pro zpracování a využívání druhotných surovin mezi obory podporované investičními pobídkami.	0	0	0	0	+1	0	0	+1	+1	0	+1
1.4 Aktivně spolupracovat v orgánech EU (např. DG Environment, DG Enterprise, DG Trade) při řešení problematiky nežádoucího vývozu druhotných surovin (zejména kovů) ze zemí EU.	+1	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0
1.5 Podporovat zavádění dobrovolných dohod mezi státní správou a podnikatelskou sférou za účelem dobrovolného vytváření systémů zpětného odběru výrobků.	0	0	0	0	+1	0	0	+1	0	0	+1
1.6 Analyzovat možnosti aplikace principů oběhového hospodářství a životního cyklu výrobků v právním a podnikatelském prostředí ČR a EU.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Opatření pro Cíl 2 Podporovat inovace zabezpečující získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslu.	Ovzduší	Voda	Půda a horninové prostředí	Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Změna klimatu	Natura 2000	Vliv na obyvatelstvo a veřejné zdraví	Vliv na obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	Průmysl a inovace	Energetika	Odpady
2.1 Podporovat inovace a transfer vědy a výzkumu do oblasti zpracování a využívání druhotných surovin v rámci programů MPO.	+1	+1	0	0	+1	0	+1	+1	+2	+1	+2

Opatření pro Cíl 3 Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí.	Ovzduší	Voda	Půda a horninové prostředí	Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Změna klimatu	Natura 2000	Vliv na obyvatelstvo a veřejné zdraví	Vliv na obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	Průmysl a inovace	Energetika	Odpady
3.1 Analyzovat podnikatelské prostředí v oblasti sběru a výkupu druhotných surovin z důvodů zprůhlednění trhu s druhotnými surovinami, snížení environmentálních rizik a plnění požadavků předpisů Evropské unie.	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	+1
3.2 Podporovat na úrovni státní správy možnosti stanovení kvót pro využívání druhotných surovin pro stavební projekty financované ze státních prostředků.	0	0	0	0	+1	-1	0	+1	+1	+1	+1
3.3 Navrhnout využití ekonomických nástrojů pro zajištění rozvoje a plynulého hospodaření na trhu druhotných surovin.	+1	0	0	0	+1	-1	0	+1	+1	+1	+1
3.4 Vytvořit podmínky pro vyšší využívání druhotných surovin např. formou podpory komoditních trhů apod.	+1	0	0	0	+1	0	0	0	+1	+1	+1

3.5 Navrhnout možnosti postupného zvyšování využívání TAP a dalších paliv vyrobených z druhotných zdrojů s cílem úspory primárních energetických surovin.	+1	+1	+1	+1	+2	-1	-1/+1	-1/+1	+1	+2	+2
3.6 Nastavit odpovídající výše podpory elektřiny z obnovitelných a druhotných zdrojů na podporu projektů energetického využití odpadu.	0	0	0	-1/+1	+1	-1	-1/+1	-1/+1	+1	+1	+1

Opatření pro Cíl 4 Iniciovat podporu vzdělávání pro zajištění kvalifikovaných pracovníků v oboru druhotných surovin jako podporu konkurenceschopnosti ČR.	Ovzduší	Voda	Půda a horninové prostředí	Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Změna klimatu	Natura 2000	Vliv na obyvatelstvo a veřejné zdraví	Vliv na obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	Průmysl a inovace	Energetika	Odpady
4.1 Ověřit Pilotním projektem navržený systém vzdělávání pro oblast recyklace a využívání druhotných surovin pro vybrané stupně vzdělávání.	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	+1
4.2 Rozšířit oblast vzdělávání a kvalifikací v oboru zpracování a využívání druhotných surovin.	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	+1

Opatření pro Cíl 5 Aktualizovat rozsah statistického zjišťování pro zpracování materiálových účtů, které umožní zpracovávat hmotnostní bilance druhotných surovin v hospodářství ČR.	Ovzduší	Voda	Půda a horninové prostředí	Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Změna klimatu	Natura 2000	Vliv na obyvatelstvo a veřejné zdraví	Vliv na obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	Průmysl a inovace	Energetika	Odpady
5.1 Modifikovat systém statistického zjišťování a navrhnout efektivní systém kontroly statistických dat.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka 3: Hodnocení možných vlivů PDS**Ovzduší**

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Možný pozitivní vliv Může se projevit v případě surovin představujících velký potenciál produkce (VEP a stavební hmoty) v důsledku úspory emisí spojených s těžbou a dopravou primárních surovin.
Opatření 1.4	Možný pozitivní vliv Potenciální slabý pozitivní vliv bude lokální až regionální, vázaný na Moravskoslezský kraj. Může být způsoben vyšší dostupností železného šrotu, a tedy úsporou emisí spojených s hutní prvovýrobou (vyšším objemem tavení v elektroocelárnách namísto vysokých pecí). Je však nutno očekávat pomalý efekt, může se projevit teprve v středně až dlouhodobém horizontu.
Opatření 2.1	Možný pozitivní vliv Inovace přispějí k zavedení ekonomicky životaschopných způsobů využití druhotných surovin, což se může pozitivně projevit snížením emisí znečišťujících látek produkovaných v současnosti výrobou z primárních zdrojů.
Opatření 3.3	Možný pozitivní vliv Ekonomické pobídky mohou napomoci upřednostňování druhotných surovin, což bude mít pozitivní vliv na snížení emisí spojených s výrobou z primárních zdrojů a s dopravou surovin na velké vzdálenosti.
Opatření 3.4	Možný pozitivní vliv Stejné vlivy jako v případě opatření 3.3.
Opatření 3.5	Možný pozitivní vliv Účelné energetické využití TAP v nových specializovaných zařízeních může významně snížit produkci znečišťujících látek. Naopak zvyšování podílu alternativních paliv ve stávajících zařízeních konstruovaných původně pro jiná paliva může vést ke zvýšení výrobních emisí, minimálně po dobu spalovacích zkoušek a zkušebního provozu.

Voda

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 2.1	Nepřímý pozitivní vliv Podpora inovací a přesunu vědy a výzkumu do oblasti zpracování a využití druhotných surovin bude mít ve svém důsledku nepřímý pozitivní vliv také na vodní hospodářství v rámci podpory nových technologií s nižšími nároky na vodní zdroje a následně spojených s nižším znečištěním vod.
Opatření 3.5	Pozitivní vliv Postupné zvyšování využívání TAP a dalších paliv vyrobených z druhotných zdrojů umožní snížení objemu ukládaných odpadů a deponovaných vedlejších energetických produktů apod., což v důsledku sníží znečišťování vod.

Půda a horninové prostředí

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Možný významný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Omezení využívání primárních surovinových zdrojů a zásahů do krajiny (doly, lomy, ukládání odpadů na povrchu terénu), což může pozitivně ovlivnit půdní a horninové prostředí (snížení záborů půdy, vzniku ekologických zátěží). Substituce primárních surovin může přispět k prodloužení životnosti a omezených zásob ložisek nerostných surovin. <u>Riziko:</u> Ekonomicky výhodnější nákup primárních surovin ze zahraničí než využívání druhotných surovin.
Opatření 3.5	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Úspora primárních surovin a jejich omezených zásob, prodloužení jejich životnosti pro další generace. Omezení přímých zásahů do horninového prostředí a krajiny.

Riziko: viz 1.1.

Krajina, ekosystémy a biodiverzita

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 3.5	Možný pozitivní vliv, vliv nepřímý <u>Příležitosti</u>: nižší využívání primárních energetických surovin může mít za následek omezení potřeby těžby nerostných surovin, tj. omezení negativních vlivů na krajinu, ekosystémy a biotu. <u>Rizika</u>: Negativní vlivy na přírodu a krajinu mohou nastat např. při nevhodném umístění nových zařízení na podporu využívání druhotných surovin tak, že může dojít k jejich negativnímu ovlivnění, popř. ovlivnění biodiverzity např. znečištěním ovzduší. Nevhodným umístěním zařízení se rozumí umístění např. v ekologicky cenných, popř. citlivých ekosystémech, nebo v jejich blízkosti, dále to mohou být ZCHÚ, ÚSES, VKP, přírodní parky a jiné lokality podléhající zájmům ochrany přírody a krajiny. Nevhodným situováním velkých zařízení, popř. jejich oplocováním, může dojít ke snížení migrační prostupnosti území. Výstavba nových zařízení, které svými rozměry mohou narušovat krajinný ráz, popř. jejich nevhodné umístění v krajině harmonické/relativně přírodní.
Opatření 3.6	Vliv nelze jednoznačně určit Využívání energie z obnovitelných zdrojů je často z hlediska ochrany přírody, ale především z hlediska krajiny, krajinného rázu problematické (jedná se především o projekty větrných elektráren – vliv na krajinu a biotu, fotovoltaických elektráren – vliv na krajinu, popř. vodních elektráren – vliv na biotu). Konkrétní projekty na podporu projektů energetického využití odpadů mohou být rovněž v konfliktu s předměty ochrany EVL či PO, předpokládaná frekvence střetů je spíše nižší než u OZE. Případné vlivy je však možné řešit až na úrovni územního plánování či v rámci schvalování jednotlivých projektů. Nastavení podpory může ovlivnit počet investičních záměrů obou typů. Vzhledem k obecnému popisu opatření nelze blíže vyhodnotit.

Změna klimatu

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Možný významný pozitivní vliv Energetická úspora v případě všech surovin zahrnutých v PDS vedoucí k celkovému snížení GHG (za předpokladu podpory těch technologií, které představují úsporu energie oproti výrobě z primárních surovin). Jako významně pozitivní je vliv hodnocen proto, že se toto opatření může projevit v případě celého spektra druhotných surovin řešených v PDS a pozitivní vliv tak může být kumulovaný).
Opatření 1.3	Možný pozitivní vliv Pouze potenciální a nepřímý vliv, na této úrovni obtížně hodnotitelný, avšak může zasáhnout celé spektrum druhotných surovin, takže se může reálně projevit zvýšením využití surovin v mnoha oblastech, což povede ke snížení spotřeby primárních zdrojů a tím ke snížení emisí skleníkových plynů.
Opatření 1.5	Možný pozitivní vliv Zpětný odběr výrobků může efektivně snížit energetickou náročnost výroby z primárních surovin, který se může projevit ve snížení skleníkových plynů, avšak předpokladem je masivní a průřezová podpora, která umožní zavést zpětný odběr v celém spektru podnikatelských aktivit. V případě ojedinělých druhů výrobků, či zapojení pouze některých segmentů podnikatelské sféry do systému zpětného odběru bude pozitivní efekt na klima nevýznamný. Z hlediska účinnosti opatření je rizikem navržená dobrovolnost zapojení do systému.
Opatření 2.1	Možný pozitivní vliv Inovace přispějí k zavedení ekonomicky životaschopných způsobů využití druhotných surovin, což se může pozitivně projevit snížením emisí skleníkových plynů produkovaných v současnosti výrobou z primárních zdrojů.
Opatření 3.2	Možný pozitivní vliv Opatření potenciálně zvýší podíl materiálového využití druhotných surovin ve stavebnictví, čímž uspoří skleníkové plyny spojené s používáním výrobků z primárních zdrojů.
Opatření 3.3	Možný pozitivní vliv Ekonomické pobídky mohou napomoci upřednostňování druhotných surovin, a využít tak významný potenciál

	recyklace ke snížení emisí skleníkových plynů.
Opatření 3.4	Možný pozitivní vliv Stejně vlivy jako v případě opatření 3.3.
Opatření 3.5	Možný významný pozitivní vliv Účelné energetické využití TAP a odpadů, pro které neexistují jiné ekonomicky přijatelné způsoby využití, může významně snížit produkci skleníkových plynů (umožní urychlit útlum části zastaralé uhelné energetiky, jakožto významného zdroje CO ₂).
Opatření 3.6	Možný pozitivní vliv Stejný vliv jako opatření 3.6.

Natura 2000

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 3.2	Vliv nelze určit Při dosahování stanovených kvót a zároveň snaze o nejnižší cenu mohou být firmy realizující veřejnou stavební zakázku tlačeny k využívání špatně vytříbených i nebezpečných surovin (např. kontaminovaná stavební suť). To může mít vliv na okolní EVL a PO.
Opatření 3.3	Vliv nelze určit Některé projekty vyplývající z opatření mohou být díky územnímu střetu nebo přenosům (emise apod.) v konfliktu s předměty ochrany EVL či PO. Tento vliv nelze na úrovni koncepce blíže specifikovat, záleží na rozpracování opatření v navazujících koncepcích a na konkrétních projektech.
Opatření 3.5	Vliv nelze určit Některé projekty vyplývající z opatření mohou být díky územnímu střetu nebo přenosům (emise apod.) v konfliktu s předměty ochrany EVL či PO. Tento vliv nelze na úrovni koncepce blíže specifikovat, záleží na rozpracování opatření v navazujících koncepcích a na konkrétních projektech.

Opatření 3.6	Vliv nelze určit Využívání energie z obnovitelných zdrojů je často z hlediska Natury 2000 problematické (například větrné elektrárny a ptáci, vodní elektrárny a ryby). Konkrétní projekty na využívání energie z odpadu mohou být rovněž v konfliktu s předměty ochrany EVL či PO, předpokládaná frekvence střetů je spíše nižší než u OZE. Nastavení podpory může ovlivnit počet investičních záměrů obou typů. Vzhledem k obecnému popisu opatření nelze blíže vyhodnotit.

Veřejné zdraví

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.2	Možný negativní vliv Může nastat při špatné, resp. neúplné definici druhotných surovin, při nerespektování práv na ochranu zdraví spotřebitele tedy i uživatelů druhotných surovin. Definice musí být dostatečná, deklarativní tak, aby obsahovala i ochranu zdraví pracovníků při výrobě druhotných surovin či manipulaci s nimi, tak ochranu zdraví spotřebitele při užívání druhotných surovin či výrobků z nich.
Opatření 1.4	Možný pozitivní vliv Lze spatřovat v zaměstnanosti osob s nízkým vzděláním v regionech, kde PDS povede k rozvoji kapacit na zpracování odpadů na druhotné suroviny nebo v těch regionech, kde se zvýší počet zaměstnaných ve výzkumu a vývoji.
Opatření 2.1	Možný pozitivní vliv Lze očekávat zapojením většího množství vzdělaných osob a pozitivním vlivem na vzdělání.
Opatření 3.1	Vliv nelze určit Samotná analýza může mít jak pozitivní, tak negativní nepřímý vliv na zdraví, záleží na její publicitě a výsledcích. Pro ochranu zdraví budou rozhodující výsledky analýzy a jejich implementace.
Opatření 3.5	Vliv nelze určit Za předpokladu dodržení všech opatření k ochraně zdraví a životního prostředí bude přímý vliv pravděpodobně neutrální, ale určitá rizika lze očekávat v obavách občanů a ve snaze aplikovat TAP ve stávajících energetických

	zdrojích, které jsou na hranici rizikovosti pro zdraví.
Opatření 3.6	Možný negativní vliv Spočívá v nedostatečně garantované ceně energií zejména elektřiny pro koncového uživatele. PDS politické nástroje neuvádí dostatečně a případné zvýšení cen energií zvyšuje sociální a ekonomické problémy zejména nízkopříjmových skupin obyvatel, obyvatel závislých na sociální pomoci či sociálně vyloučených obyvatel. To vše snižuje kvalitu života a zvyšuje riziko onemocnění. Rizika plynoucí z tohoto opatření by měly být omezeny podporou z OP PIK (viz kapitola 1.3).
Opatření 4. 1	Vliv nelze určit Vzdělání jako takové, je silnou pozitivní determinantou zdraví, ale rozsah a výsledky pilotního projektu však s velkou pravděpodobností nebude mít měřitelný vliv na zdraví.
Opatření 4.2	Možný pozitivní vliv Vzdělání jako takové, je silnou pozitivní determinantou zdraví.

Obyvatelstvo – socioekonomické aspekty

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Vliv nelze určit
Opatření 1.2	Vliv možný pozitivní PDS by měla naznačit a zvážit správnou terminologii a rámec právní a odborné aspekty definice jednotlivých druhotných surovin (u tradičních surovin (šrot, střepy) problém není, ale správná definice u například plastů, je klíčová pro ekonomiku i ochranu obyvatel. PDS již problematiku správné definice řeší, z toho důvodu lze předpokládat, že vlivy budou pozitivní
Opatření 1.3	Vliv nelze určit
Opatření 1.4	Vliv nelze určit
Opatření 1.5	Vliv nelze určit

	Zpětný odběr výrobků podnikatelskou sférou jistým způsobem omezí uplatnění jednotlivců na sběru a výkupu druhotných surovin což se může promítnout do jejich sociálních postavení (zhorší se), na druhé straně lze očekávat pozitivní vliv na kriminalitu spojenou se sběrem a krádežemi druhotných surovin a tak zvýšení pocitu bezpečnosti obyvatel.
Opatření 2.1	Možný pozitivní vliv na vzdělanostní úroveň obyvatel
Opatření 3.1	Vliv nelze určit Současný trh s druhotnými surovinami má dvě sociální roviny jednak dává obživu nízkopříjmovým skupinám obyvatel a jednak vede některé skupiny k páčání drobné či závažnější kriminalit při přeměnění funkčních výrobků, komunikačních nebo stavebních prvků na arteficiální druhotnou surovinu, zejména barevných či železných kovů. Jakým způsobem a nakolik povede provedená analýza podnikatelského prostředí s druhotnými surovinami k snížení neornamentálních rizik a nakolik zasáhne do sociálního postavení a příjmů obyvatel nelze odhadnout.
Opatření 3.2	Možný pozitivní vliv Spočívá v potenciálním zvýšení pracovních míst, např. i pro osoby s nízkým vzděláním.
Opatření 3.3	Možný pozitivní vliv Lze očekávat v souvislosti s ekonomickým rozvojem, který na lokální úrovni může PDS přinést i v lokalitách se zvýšenou nezaměstnaností či sociálně odloučených oblastech nebo skupinách obyvatel.
Opatření 3.5	Možný negativní vliv Lze spatřovat v nárůstu cen energií vyrobených v zařízeních na využití TAP a jiných alternativních zdrojů. Nárůst cen se může negativně promítnout do ekonomického statutu domácností a tak i na snížení sociálního postavení jedinců.
Opatření 3.6	Možný negativní vliv Na sociální postavení obyvatel nárůstem cen elektřiny a případně tepla pro koncového uživatele - negativní ovlivnění sociálního postavení nízkopříjmových skupin obyvatel.
Opatření 4.1	Vliv nelze určit Vzdělání jako takové, je silnou pozitivní determinantou zdraví, ale rozsah a výsledky pilotního projektu však s velkou pravděpodobností nebudou mít měřitelný vliv na sociální a ekonomický status obyvatel.

Opatření 4.2	Možný pozitivní vliv Lze přepokládat mírný pozitivní vliv na sociální a ekonomické determinanty zdraví, zejména na vzdělání a životní styl.

Průmysl a inovace

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Snížení primárních ekonomických nákladů při výrobě, snížení ceny výsledného výrobku, zvýšení konkurenceschopnosti.
Opatření 1.3	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Podpora nových technologií. <u>Rizika:</u> Podpora jednoho odvětví na úkor druhého.
Opatření 2.1	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Možnost vzniku nových technologií zpracování surovin (např. vznik patentové technologie nebo ekonomicky výhodnější technologie). Posílení a podpora i ostatních oborů (IT, vzdělanosti). Lepší konkurenceschopnost technologií zpracování surovin.
Opatření 3.1	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Možnost vzájemné spolupráce podnikatelského prostředí a státní správy a nastavení optimálních podmínek, které budou lákavé pro MSP. Soulad a sjednocení legislativních požadavků v rámci EU, které umožní zlepši pozici ČR na evropských trzích s druhotnými surovinami.
Opatření 3.2	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti:</u> Snížení ekonomických nákladů pro stavební projekty financovaných státem.

	<u>Rizika</u> : Využívání druhotných surovin pro nevhodné projekty.
Opatření 3.3	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti</u> : Navazuje na výše uvedená opatření 1.1, 1.3. <u>Rizika</u> : Zneužití finančních prostředků.
Opatření 3.4	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti</u> : Rozšíření komoditních trhů, podpora evropského hospodaření v této oblasti.
Opatření 3.5	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti</u> : Ekonomický přínos v jednotlivých průmyslových odvětvích (snížení ceny vstupních surovin). <u>Rizika</u> : Úspora primárních surovin a rentabilní podpora druhotných zdrojů, které nepovede k nákupům primárních surovin ze zahraničí nebo bude podmíněna vysokými finančními nároky pro MSP na úpravy technologických postupů nebo výměnu zařízení, apod.
Opatření 3.6	Možný pozitivní vliv <u>Příležitosti</u> : Snížení vstupních nákladů v průmyslové výrobě. <u>Rizika</u> : Výše podpory by neměla přinést celkové zvýšení cen elektřiny pro cílové odběratele v dalších letech.

Energetika

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Možný pozitivní vliv Vyšší odbyt VEP sníží náklady na výrobu energie, což uvolní zdroje pro modernizaci odvětví.
Opatření 2.1	Možný pozitivní vliv Inovace přispějí k zavedení ekonomicky životaschopných způsobů využití druhotných surovin, včetně inovativních změn technologií pro jejich energetické využití. Inovativní řešení technologií k výrobě energie ověřená pilotními projekty mohou být následně v využita v širším měřítku.

Opatření 3.2	Možný pozitivní vliv Opatření potenciálně zvýší podíl materiálového využití vedlejších energetických produktů, což bude mít na sektor energetiky pozitivní vliv (úspora nákladů, resp. zvýšení zisku z nakládání těmito materiály).
Opatření 3.3	Možný pozitivní vliv Lepší obchodovatelnost a zatraktivnění VEP pro využití ve stavebnictví povede k úspoře nákladů, resp. ke zvýšení zisků z nakládání těmito materiály v energetickém sektoru.
Opatření 3.4	Možný pozitivní vliv Stejně vlivy jako v případě opatření 3.3.
Opatření 3.5	Možný významný pozitivní vliv Opatření může vést k diverzifikaci a rozšíření energetické palivové základny, což může přinést ekonomicky a environmentálně příznivé možnosti provozu nových specializovaných zařízení. Naopak zvyšování podílu alternativních paliv ve stávajících zařízeních konstruovaných původně pro jiná paliva může vést ke zvýšení emisí znečišťujících látek a k provozním problémům (zejména při skladování a přísunu paliva), minimálně po dobu spalovacích zkoušek a zkušebního provozu.
Opatření 3.6	Možný pozitivní vliv Stejný vliv jako opatření 3.6.

Odpady

Relevantní opatření PDS	Hodnocení možných vlivů
Opatření 1.1	Možný významný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Ekonomicky efektivní vyšší využívání DS povede k nižší produkci odpadů. Zároveň pozitivně ovlivní materiálovou a energetickou náročnost hospodářství ČR. <u>Rizika:</u> Potenciálně nestálá kvalita DS může naopak způsobit ekonomické ztráty a negativní vlivy na ŽP

Opatření 1.2	Možný významný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Budou-li objektivně definovány parametry DS a nastaven systém, který bude motivovat k jejich optimálnímu využívání, dojde k významnému snížení produkce odpadů a ekonomickým i ekologickým přínosům s tím spojeným. <u>Rizika:</u> Možné právní spory co je odpad a co DS (v případě „vágní“ definice). Snaha deklarovat jako DS i odpady, vč. nebezpečných.
Opatření 1.3	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Může dojít k nárůstu kapacit pro zpracování a využívání DS, a tím zvýšené nabídce kvalitních DS a zároveň k omezení spotřeby primárních surovin. <u>Rizika:</u> Významná rizika nejsou předpokládána.
Opatření 1.5	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Vytvořit komplexní systém sběru, zpracování a využívání DS (vč. použitých výrobků). Dobrovolné dohody mohou zvýšit účinnost takového systému. <u>Rizika:</u> Významná rizika nejsou předpokládána.
Opatření 2.1	Možný významný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Vývoj nových technologií a procesů, může přinést úspory materiálů, energií, surovin; možnost využití nových objevů i v jiných oborech. <u>Rizika:</u> Významná rizika nejsou předpokládána.
Opatření 3.1	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Optimalizovat současný stav s důrazem na dosažení potřebné kvality získaných DS a minimalizaci skládkování využitelných DS. <u>Rizika:</u> V případě účinného zásahu do finančních toků „šedé ekonomiky“ lze očekávat masivní odpor současného podnikatelského prostředí.

Opatření 3.2	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Maximálně využívat kvalitní druhotné suroviny pro liniové stavby, zásypy, rekultivace, apod. Dlouhodobé zajištění účelného a ekonomického využití DS. Zároveň omezení těžby primárních surovin pro stavební projekty. <u>Rizika:</u> Možnost zneužití kvót dodávkami nekvalitních DS (viz D47 v Ostravě) a následných ztrát.
Opatření 3.3	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Ekonomická výhodnost a tím vyšší využívání DS povede ke snížení poptávky po primárních surovinách. S pozitivními vlivy v oblasti ochrany ŽP (omezení produkce odpadů, zásahy v krajině, aj.) i hospodárnosti. <u>Rizika:</u> Snaha nepoctivců o zneužití ekonomických nástrojů i pro látky, odpady, aj., které nejsou DS.
Opatření 3.4	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Komplexní systém a jeho jednotlivé prvky, který bude trvale motivovat k vyššímu využívání DS přinese efekty v ŽP, ekonomice i zaměstnanosti. <u>Rizika:</u> Významná rizika nejsou předpokládána.
Opatření 3.5	Možný významný pozitivní vliv, přímý <u>Příležitosti:</u> Zvyšováním využití paliv z DS přispět k řešení energetické bezpečnosti a nezávislosti ČR na spotřebě fosilních paliv, resp. paliv z dovozu. Zároveň omezit vlivy těžby a přepravy primárních energetických surovin na ŽP. <u>Rizika:</u> Zejména technologickým rizikem může být nestálá kvalita takového paliva.
Opatření 3.6	Možný pozitivní vliv, přímý <u>Příležitosti:</u> Motivací zvýšené výroby elektřiny z odpadů, omezit těžbu a spotřebu primárních zdrojů, vč. pozitivních vlivů na ŽP. <u>Rizika:</u> Možnost zneužití dotovaných cen energie (analogie s fotovoltaikou).

Opatření 4.1	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Zvýšení znalostí o přínosech recyklace a využívání DS je podmínkou pro změnu chování obyvatel i zaměstnanců firem.
Opatření 4.2	Možný pozitivní vliv, nepřímý <u>Příležitosti:</u> Výchova odborníků v oblasti zpracování a využívání DS přinese omezování vzniku odpadů a efektivní využívání DS.

6.2 Souhrn vyhodnocení návrhové části koncepce včetně potenciálních kumulativních vlivů

Ovzduší

Očekávané změny jsou spojeny s těžbou a dopravou primárních surovin a výrobou výrobků z primárních surovin. V návaznosti na podporu využití vedlejších energetických produktů lze vlivem PDS očekávat, že dojde k omezení těžby primárních surovinových zdrojů a omezení výroby z primárních surovin. Podobný efekt lze očekávat v případě recyklace stavebně demoličních odpadů.

Z hlediska ovzduší budou tyto změny pozitivní, především z pohledu emisí a imisních koncentrací tuhých znečišťujících látek (těžba, doprava a průmyslová výroba) a oxidů dusíku (doprava, průmyslová výroba).

Největší pozitivní vliv lze očekávat v případě energeticky náročných výrob, např. při výrobě cementu a vápna. Potenciál produkce druhotných surovin však není takový, aby mohl významně ovlivnit celkovou emisní bilanci ČR. Zlepšení kvality ovzduší může nastat roztroušeně na území ČR. Může být vázáno zejména na místa těžby primárních surovin. Očekávané plošné pozitivní efekty, např. snížení emisí z dopravy, bude rozptýlen na celém území ČR a měřitelně se neprojeví.

Celkově lze vliv PDS na ovzduší hodnotit jako slabě pozitivní.

U žádného opatření PDS nebyl identifikován převažující potenciální negativní vliv na ovzduší. Málo významným rizikem pro tuto složku životního prostředí může být případná podpora spalování TAP ve stávajících zařízeních. **Celkově (kumulativně) bude mít posuzovaná koncepce na ovzduší potenciálně pozitivní vliv**, který se však může významně projevit pouze tehdy, pokud se podaří podstatně zvýšit podíl využívání VEP a stavebních odpadů ve stavebnictví.

Voda

Při uplatňování PDS lze očekávat spíše pozitivní vlivy na vody jak povrchové tak podzemní, zejména z hlediska snížení znečištění vod v případě využití nových technologií a inovací. K negativnímu ovlivnění vodního hospodářství by mohlo dojít při výstavbě nových zařízení k využití druhotných surovin s ohledem na vodní režim daného území, využití vodních zdrojů nebo znečištění vod. Kumulativní vlivy mohou nastat jen v případě realizace více záměrů v daném území.

Půda a horninové prostředí

Většina z navržených opatření mohou pozitivně ovlivnit současné využívání primárních surovinových zdrojů a podpořit jejich celkovou úsporu. Vhodná substituce může prodloužit životnost stávajících ložisek nerostných surovin a jejich zachování do dalších let. V souvislosti s budoucím omezením skládkování také významně přispějí ke snížení záborů půd a potenciálnímu využití půd.

V případě některých opatření (např. 3.6) je třeba se vyvarovat kumulací, které by mohly nastat při jejich realizaci. Např. nevhodné umístění projektu na získávání druhotných surovin (nový zábor zemědělské půdy + umístění v blízkosti ekologicky cenných lokalit, sídel + zvýšení znečišťování ovzduší).

Krajina, ekosystémy a biodiverzita

Při uplatňování PDS lze očekávat spíše pozitivní vlivy na krajinu, ekosystémy, biotu. Jedná se především o předpokládané omezení skládkování odpadů tím, vlivem vyššího využívání druhotných surovin.

Možné negativní vlivy jsou pouze predikovány, vzhledem k obecnosti PDS není možné vlivy na úrovni koncepce blíže specifikovat, záleží na rozpracování opatření v navazujících koncepcích a na konkrétních projektech. Některé projekty vyplývající z opatření mohou být díky územnímu střetu nebo přenosům (emise apod.) v konfliktu s předměty ochrany přírody a krajiny.

Případné projekty využívání druhotných surovin na území nebo v blízkosti ekologicky cenných, citlivých ekosystémů, v ZCHÚ, ÚSES, VKP, přírodních parcích a jiných lokalitách podléhajících zájmům ochrany přírody a krajiny mohou být v kumulaci s dalšími záměry v území. PDS je velice obecným dokumentem, vlivy v této fázi nelze blíže specifikovat – jejich podrobnější hodnocení bude možné na úrovni územního plánování, respektive v rámci schvalování konkrétních projektů. Je třeba upozornit na případný kumulativní vliv způsobený kumulací stávajících zdrojů znečišťování ovzduší (imise) a zařízení na zpracování druhotných surovin – existuje riziko především pro druhy / ekosystémy citlivé z hlediska kvality ovzduší.

Změna klimatu

Energetická úspora vzniklá recyklací surovin zahrnutých v PDS povede k celkovému snížení emisí skleníkových plynů (za předpokladu podpory těch technologií, které představují úsporu energie oproti výrobě z primárních surovin).

Mezi potenciálně významné podporované aktivity PDS patří zpětný odběr výrobků, který může efektivně snížit energetickou náročnost výroby z primárních surovin, a tím snížit emise skleníkových plynů. Reálný pozitivní dopad může mít toto opatření pouze v případě, že bude průřezově uplatňováno v celém spektru podnikatelských aktivit. V případě ojedinělých druhů výrobků, či zapojení pouze některých segmentů podnikatelské sféry do systému zpětného odběru bude pozitivní efekt na klima nevýznamný. Při současné podobě PDS bude pozitivní vliv zpětného odběru na klima velmi omezený z důvodu jeho dobrovolnosti.

Podpora inovací přispěje k zavedení ekonomicky životaschopných způsobů využití druhotných surovin, což se může pozitivně projevit snížením emisí skleníkových plynů produkovaných v současnosti výrobou z primárních zdrojů.

Celkově bude vliv PDS na klima pozitivní, níže v textu však uvádíme doporučení pro zvýšení pozitivních vlivů.

Kumulativní vliv koncepce na klima bude pozitivní až významně pozitivní, v závislosti na konkrétním zacílení podpory, která zatím není specifikována v takové podrobnosti, která by umožnila přesnější hodnocení. Velikost pozitivního vlivu některých navržených opatření je zvýšen jejich širokospektrálním účinkem (mohou systémově snížit emise skleníkových plynů zvýšením využití prakticky všech druhotných surovin) nebo zacílením na sektory působící významné klimatické vlivy (podpora TAP v energetice namísto spotřeby uhlí).

Natura 2000

Některé projekty vyplývající z implementace PDS mohou být v konfliktu s EVL či PO a jejich předměty ochrany. Vlivy nevyplývají z koncepce nutně, bude záležet na umístění a charakteru konkrétních projektů a na úrovni PDS je není možné blíže vyhodnotit. Případné závažné negativní vlivy bude možné eliminovat při posouzení dle §45i zákona 114/1992 Sb.

Případné projekty využívání druhotných surovin na území nebo v blízkosti EVL či PO mohou být v kumulaci s dalšími záměry v území. PDS je však natolik obecným dokumentem, že prakticky nelze vlivy blíže hodnotit. Je třeba upozornit na případné imisní zatížení území citlivých vůči imisím (EVL se některými typy stanovišť) v kumulaci stávajících zdrojů znečištění a případných zařízení na zpracování druhotných surovin.

Veřejné zdraví

PDS má na zdraví a veřejné zdraví jen okrajový vliv, většinou nepřímý. Svým charakterem se může dotknout spíše pozitivně více pohody obyvatel, než bezprostředně determinovat fyzické zdraví. Z hlediska možných vlivů na pohodu se jedná zejména o pocit bezpečí (surovinová nezávislost, soběstačnost), pocit rozumného hospodaření se zdroji, či pocit bezpečí pro budoucí generaci. Jistá rizika pro zdraví a pohodu lze očekávat, pokud budou politické cíle PDS prosazovány necitlivě k existujícím právům obcí či občanů, nebo povedou k účelovému zasahování do legislativy (definice účelově zaměřená na využívání a tvorbu druhotných surovin bez zvážení jejich bezpečnosti pro zdraví). Vliv na fyzické zdraví bude, při dodržení legislativního rámce implementačních a pilotních projektů, neutrální či slabě pozitivní.

Při srovnání vlivů PDS na strategické cíle s Národní strategií ochrany a podpory zdraví a prevencí nemocí – Zdraví 21 je vliv spíše neutrální, nebo lehce pozitivní. Posuzovaná PDS je ve většině cílů neutrální k veřejnému zdraví. Za přínosné a pozitivní lze považovat šance ve vzdělání, šance v zaměstnání obyvatel v místě vzniku a zpracování druhotných surovin za předpokladu dodržení norem a standardů na ochranu složek životního prostředí a na kvalitní pracovní prostředí a podmínky. Jak vzdělání (i když v úzkém segmentu), tak zaměstnanost jsou silnými pozitivními determinanty zdraví.

Za pozitivní dopad na veřejné zdraví je možno považovat cíle na snížení dopravní zátěže vlivem zkracování dopravních vzdáleností (přeprava primárních surovin, které budou nahrazovány druhotnými surovinami). Lze také očekávat mírné snížení hlukové zátěže. S ohledem na podíl dopravy druhotných surovin a odpadů na celkovém objemu dopravy jde o vliv spíše teoretický.

Šancí posuzované politiky je rozšířit vzdělávací a informační politiku na seniory a střední generaci a tak snížit sociální mezigenerační napětí, ke kterému při rozdílném vnímání využití druhotných surovin v rodinách může docházet.

Za šanci lze považovat také provázání posuzované politiky se strategickými dokumenty dalších rezortů zejména Ministerstva životního prostředí (PPVO, POH ČR, Státní politika životního prostředí České republiky 2012 - 2020) a dále např. Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva zemědělství (bezpečnost potravin), i možné rozšíření na problematiku druhotných surovin z odpadů z potravinářského průmyslu (výroba alternativních krmiv aj.), která dosud v PDS jednoznačně zahrnuta nejsou.

Rizika jsou spojena zejména s negativním vnímáním a pocity občanů a obyvatel při řešení projektů nějak souvisejících s odpady či druhotnými (vnímáno většinou jako druhořadými)

surovinami. Řada ekologických a zdravotních problémů⁷⁸⁹ spojená se spalováním alternativních paliv ve stávajících energetických či cementárenských zařízeních je pro lidi stresogenní, brání se jí. Také zásah do majetkových poměrů – snížení cen nemovitostí kolem a závodů na zpracování odpadů, je faktorem, který významným způsobem zvyšuje psychickou zátěž obyvatel a negativně tak zasahuje do jejich duševního zdraví i do majetkových tj. ekonomických poměrů, což se asi neprojeví na měřitelném vlivu na zdraví, ale spíše na pohodě občanů.

Socioekonomické aspekty

PDS je velmi okrajovým segmentem sociálních determinant. Lze však očekávat mírně pozitivní vliv, který je dán možným zvýšením pracovního uplatnění jak obyvatel s nižším vzděláním tak výzkumných pracovníků se vzděláním vyšším. Také lze očekávat lehce pozitivní vliv PDS na sociální determinantu - vzdělání, pokud se v rámci PDS zlepší vzdělání a informovanost obyvatel.

Pokud jde o politiku soběstačnosti je obtížné odhadnout její dopady na obyvatelstvo. Na jedné straně lepší využití druhotných surovin a snížení soběstačnosti EU a ČR na primárních zdrojích může vést k pocitu bezpečí a může vést i k prosperující společnosti. Na druhé straně je většina aktivit spojených s využíváním druhotných surovin a odpadů dosud většinou dražší než zpracování primárních nerostných zdrojů a tak nelze vyloučit vyšší náklady. Odhadnout cenu surovin na světových trzích je obtížné a otázkou také zůstává, zda nové technologie využití druhotných surovin a jejich získávání se plošným nasazením nezmění (nezlevní). Ekonomický dopad na obyvatele lze tedy předpokládat, ale zda bude pozitivní, negativní či neutrální nelze z předložené PDS odhadnout. Kumulativně lehce převažují mírně pozitivní vlivy na obyvatelstvo, za předpokladu, že se prosazení PDS nepromítne negativně do výdajové stránky rodinných účtů. Implementací PDS se neočekává pokles zaměstnanosti, ba naopak naznačuje příležitosti pro její zvýšení, alespoň na lokální úrovni. Zásah do majetkových poměrů – snížení cen nemovitostí kolem závodů na zpracování odpadů je faktorem, který významným způsobem zvyšuje psychickou zátěž obyvatel a negativně ovlivňuje sociální determinanty a pohodu dotčených obyvatel.

Průmysl a inovace

Implementace navržených opatření jsou často provázána s celkovou ekonomickou situací ČR, proto by měl být kladen důraz na jejich ekonomickou rentabilitu, energetickou a materiálovou náročnost průmyslové výroby.

Navržená opatření by měla být více specifikována, neboť jejich důsledky lze na této úrovni obtížně hodnotit. Až aplikace konkrétních opatření se může pozitivně projevit i v jiných oblastech, přispět ke vzniku nových pracovních míst nebo podpořit rozvoj českého průmyslu.

V rámci opatření 3.6 je nutné nastavit takovou výši podpory elektřiny, která nevyvolá v budoucnu zvýšení cen pro MSP a další koncové odběratele. Dále je nezbytný soulad se Státní energetickou koncepcí a předpoklad vývoje ekonomiky, neboť krátkodobá podpora těchto projektů může mít v dlouhodobém měřítku i negativní důsledky. Případné navýšení cen v budoucnu, které by bylo odezvou na tuto jednostrannou podporu, může zvýšit ceny vstupních energetických zdrojů a snížit konkurenceschopnost výrobků a průmyslové výroby.

7 SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2000/76/ES, ze dne 4. prosince 2000

8 <http://www.collectionscanada.gc.ca/obj/s4/f2/dsk2/ftp03/NQ27620.pdf>

9 <http://ukwin.org.uk/>

Energetika

Podpora využití vedlejších energetických produktů sníží náklady na výrobu energie, což uvolní zdroje pro budoucí modernizaci (ekologizaci) odvětví.

Postupné zvyšování využívání TAP a dalších paliv vyrobených z druhotných zdrojů může vést k diverzifikaci a rozšíření energetické palivové základny, což může přinést ekonomicky a environmentálně příznivé možnosti provozu nových specializovaných zařízení.

Určitým rizikem pro životní prostředí je případná podpora spalování TAP ve stávajících zařízeních konstruovaných původně pro jiná paliva (riziko zvýšení měrných výrobních emisí znečišťujících látek a menší provozní spolehlivosti). Z hlediska životního prostředí se jako vhodnější jeví aktivity zaměřené na podporu vývoje a provozu nových spalovacích technologií co nejlépe přizpůsobených konkrétním druhům TAP.

Celkově lze očekávané změny v energetice vyvolané realizací PDS a následný dopad těchto změn na životní prostředí hodnotit jako slabě pozitivní.

Podporovaná opatření povedou potenciálně k technologickým změnám v sektoru energetiky, které odpovídají pozitivním trendům v EU v posledních letech. Jedná se zejména o důsledek diverzifikace palivové základny a zvyšování využití OZE. Tato opatření sice v krátkodobém a střednědobém horizontu povedou pravděpodobně ke zvýšení nákladů na výrobu energie, avšak dlouhodobě přispějí ke konkurenceschopnosti energetiky ČR v rámci EU. Změny, které potenciálně nastanou vlivem PDS na trhu s VEP umožní snížit náklady v energetickém sektoru, což může zčásti kompenzovat investice do inovací. Nezvyšování technologické úrovně a zvyšování náskoku vyspělých zemí EU ve využití OZE v energetice považujeme v dlouhodobém horizontu při zvyšujících se požadavcích na snížení emisí skleníkových plynů za významné riziko pro tuzemskou energetiku (hrozící ztráta konkurenceschopnosti při využívání čistých technologií, jejichž používání bude v návaznosti na pokračující postupné zpříšňování legislativy EU nezbytné). Podporovaným opatřením uvedeným v PDS proto přikládáme velký význam, a to jak z hlediska prosperity energetického sektoru, tak i z hlediska ochrany životního prostředí. Celkový kumulativní vliv PDS na energetiku bude proto pozitivní.

Odpady

V případě implementace posuzované PDS dojde k pozitivním dopadům na oblast odpadového hospodářství, k postupnému snižování produkce odpadů a jejich efektivnímu využívání jako druhotných surovin pro materiálové i energetické účely. Pozitivní dopady by se měly promítnout do omezení dopadů na životní prostředí – snížený objem skládkování, omezení negativních vlivů těžby a přepravy surovin a materiálů na krajinu, faunu a flóru a snížení hluchosti a vlivů na ovzduší.

Významně pozitivní budou vlivy na hospodárnost české ekonomiky jako celku i jednotlivých podnikatelských subjektů, včetně nárůstu počtu pracovních míst. Významně může implementace PDS přispět ke zlepšení energetické bezpečnosti ČR.

Možné kumulativní vliv napříč jednotlivými tématy

Opatření 3.2 – 3.7 mohou mít kumulativní vlivy v oblasti energetiky, průmyslu a dále také oblasti ovzduší nebo horninového prostředí. Tato opatření jsou v závislosti na ekonomické situaci ČR a jejich vhodná realizace by měla být ekonomicky rentabilní a snížit energetickou a materiálovou náročnost průmyslové výroby.

6.3 Přeshraniční vlivy

S ohledem na vysokou míru obecnosti PDS nebyly identifikovány žádné potenciálně negativní vlivy přesahující hranice ČR.

7. Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce

K jednotlivým potenciálním rizikům negativního ovlivnění životního prostředí identifikovaným v rámci hodnocení (viz kapitolu 6.1) byla navržena opatření pro předcházení, respektive minimalizaci těchto vlivů. Jejich přehled je uveden níže.

Ochrana ovzduší, ochrana klimatu a energetika

Z hlediska ochrany ovzduší, ochrany klimatu a energetiky doporučujeme:

- 1) Stanovit priority (hierarchii) podpory využívání druhotných surovin. Doporučujeme upřednostňovat ty aktivity a projekty, které jsou zaměřeny na druhotné suroviny představující největší množství potenciál (VEP a stavební odpady) nebo přinášející významnou úsporu primárních surovin včetně kritických. Tato prioritizace by měla být promítnuta i do výše alokace zdrojů pro podporu využití těchto druhotných surovin.
- 2) Zvážit možnost zavedení legislativního ukotvení zpětného odběru pro širší okruh výrobků (systémy založené na dobrovolnosti nejsou dostatečně účinné).
- 3) Zavést systém monitoringu množství a druhu výrobků z VEP na základě dat od provozovatelů uhelných energetických zdrojů. V současnosti eviduje ČSÚ pouze celkovou sumu množství výrobků z VEP bez dalšího rozlišení. Jiné orgány státní správy dle dostupných informací nemají informace o skladbě ani množství výrobků z VEP k dispozici. Stávající stav proto neumožňuje dostatečně monitorovat efekty PDS na využití této významné skupiny druhotných surovin.

Ochrana vod

Při naplňování Cíle 3 „Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí“ je nutné posuzovat použité technologie a lokality výstavby nových zařízení tak, aby nedocházelo k ovlivnění vodního režimu daného území a aby se zamezilo vypouštění či únikům znečišťujících látek do vodního hospodářství.

Ochrana půdy a horninového prostředí

Při naplňování Cíle 1 „Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami“ je nutné:

- Podporovat substituce primárních surovin druhotnými surovinami (za předpokladu, že budou ekonomicky rentabilní a nebudou přispívat k nákupu primárních surovin ze zahraničí).

Při naplňování Cíle 3 „Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí“:

- Případné možnosti podpory zhodnotit i z ekonomického hlediska a použít vhodné ekonomické nástroje.
- Při volbě umístění projektů preferovat průmyslově využívané plochy včetně brownfields, zamezit novým záborům zemědělské půdy.

Ochrana krajiny, ekosystémů a biodiverzity

Při naplňování Cíle 3 „Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí“:

- umisťovat nová zařízení mimo ZCHÚ, přírodní parky, prvky ÚSES, VKP a další ekologicky cenné, citlivé ekosystémy. Zařízení umisťovat v krajinně tak, aby nedošlo k narušení krajinného rázu;
- v případě velkých záměrů neoplocovat, popř. oplotit jen nezbytně nutnou část lokality. Vyhnout se migračním koridorům zvěře.

Ochrana lokalit Natura 2000

Pro prevenci významných negativních vlivů neumisťovat nová zařízení na zpracování odpadu na území nebo do blízkosti EVL a PO.

Jakékoli záměry na území EVL či PO nebo s možným vlivem na tato území je nutné vyhodnotit dle zákona, a záměry s významným negativním vlivem na toto území nerealizovat.

Ochrana veřejného zdraví

Při naplňování Cíle 1 „Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami“ je nutné zohlednit:

- obavy ze zdravotních dopadů používání druhotných surovin pro výrobky denní potřeby (elektronika, nábytek, oděvy atp.) lze rozptýlit jen cílenou a otevřenou vzdělávací kampaní, která však v posuzované PDS není jednoznačně uvedena a která musí být cílena nejen na děti a mládež, ale také na odbornou veřejnost. **Lze doporučit začlenění opatření, které by bylo zaměřeno na vzdělávání obyvatel do PDS.**

Socioekonomické aspekty

Při naplňování Cíle 1 „Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami“ je nutné zohlednit:

- doporučujeme uvést v PDS **Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zemědělství, jako gestory zdravého a bezpečného používání celé řady výrobků**, o kterých lze očekávat, že se mohou vyrábět z druhotných surovin. Například problematika PET obalů pro styk s potravinami.

Při naplňování Cíle 3 „Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí“ je nutné zohlednit:

- podporovaný zájem o stavební prvky vyrobené z druhotných surovin může podpořit jejich výrobu a tak zvýšit zaměstnanost.
- PDS zde sice neřeší finanční zdroje pro takové zajištění rozvoje, které by se pozitivně promítlo do života obyvatel, ale pokud se takové zdroje najdou, pak lze jistý pozitivní dopad očekávat;

- Spalovací zařízení určená pro spalování TAP, je nutno zabezpečit tak, aby splňovala požadavky na ochranu životního prostředí, zejména ovzduší. To se může negativně promítnout do ceny energií či výrobků a tak i do sociální a ekonomické oblasti.

Průmysl a inovace

Při naplňování Cíle 1 „Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami“ je nutné:

- Specifikovat průmyslové oblasti, kde se mohou více využívat druhotné suroviny a nastavit výhodné ekonomické podmínky, např. pro MSP.
- Soustředit se na obory, které mají stěžejní vliv na českou ekonomiku.
- Vytvořit investiční pobídky pro podniky, které mohou mít pozitivní vliv pro ekonomiku.

Při naplňování Cíle 2 „Podporovat inovace zabezpečující získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslu“ je nutné:

- Stanovit ekonomickou podporu v souladu budoucími možnostmi využití v konkrétních oborech, výrobě, apod.
- Zajistit podporu propagace výsledků inovací na veřejných akcích, průmyslových veletrzích, výstavách.
- Zajistit pomoc při podpoře nových výrobků a technologií v rámci zemí EU.
- Transfer vědy a výzkumu zahrnout i do školních vzdělávacích programů.

Při naplňování Cíle 3 „Podporovat využívání druhotných surovin jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí“ je nutné:

- Vytipovat nejenom problematické ale i nové potenciální oblasti, např. pro využívání inovačních technologií;
- Volit ekonomické nástroje, které nejenom zajistí rozvoj a hospodaření na trhu druhotných surovin, ale budou mít pozitivní vliv na český průmysl a ekonomiku.
- Zamezit potenciálnímu zneužití finanční podpory, která by byla určena pro tuto oblast.
- Dostatečně specifikovat jednotlivé možnosti v souladu s jejich ekonomickou a technickou efektivitou.
- V rámci programů a jednotlivých projektů podpořit a zahrnout i nové technologie.
- Výši podpory stanovit v souladu s budoucím výhledem cen a efektivitou.

Odpady

V rámci cíle 1 „Zvyšovat soběstačnost České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami“:

- celý systém sběru, svozu a zpracování musí garantovat požadovanou kvalitu DS. Zapojení do systému musí být ekonomicky výhodné pro všechny účastníky systému;
- definice DS musí být co nejvíce jednoznačná. Zároveň nastavit přísné sankce a záměrné podvádění (deklarace nesprávných parametrů), a tím ohrožení ŽP, příp. způsobení ekonomických ztrát;

- doporučujeme přednostně podporovat technologie zaměřené na zpracování DS, kterých je největší objem, resp. takové které přinesou největší pozitivní vlivy na ŽP;
- lze využít praktické zkušenosti s dobrovolnými dohodami v jiných oblastech ochrany životního prostředí v ČR.

V rámci cíle 2 „Podporovat inovace zabezpečující získávání druhotných surovin v kvalitě vhodné pro další využití v průmyslu“ doporučujeme přednostně podporovat inovace a výzkum v oblastech, kde přinesou největší zlepšení ŽP a zároveň největší ekonomický efekt.

V rámci cíle 3 „Podporovat využívání DS jako nástroje pro snižování energetické a materiálové náročnosti průmyslové výroby za současné eliminace negativních dopadů na životní prostředí a zdraví lidí“:

- zaměřit se na komodity, kde jsou největší rezervy a zároveň největší potenciál pro dosažení pozitivních ekologických i ekonomických změn;
- přísná kontrola a účinné postihy v případě nedodržení kvalitativních parametrů DS. Maximálně využít systémy ekonomické stimulace, které fungují v zahraničí;
- kromě prvků pozitivní stimulace doplnit rovněž přísné sankce v případě zneužívání a podvádění. Maximálně využít fungující systémy na stávajících komoditních trzích;
- využít pozitivní zkušenosti s podporou energetického využití DS v zahraničí. Podporu zaměřit zejména na využívání DS s nejvyšším ekonomickým přínosem a přínosem pro ŽP.

V rámci cíle 4 „Iniciovat podporu vzdělávání pro zajištění kvalifikovaných pracovníků v oboru druhotných surovin jako podporu konkurenceschopnosti ČR“:

- zaměřit se především na DS, kterých je největší objem a jejichž využití je z hlediska ŽP i ekonomiky nejefektivnější.

8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how)

8.1 Výběr zkoumaných variant

Politika druhotných surovin je předkládána jednovariantně.

8.2 Popis provedení posouzení koncepce na životní prostředí

Posouzení vlivů Politiky druhotných surovin na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Zároveň byly autorizovanou osobou vyhodnoceny vlivy na veřejné zdraví. Součástí vyhodnocení vlivů na životní prostředí na základě vydaného závěru zjišťovacího řízení je i posouzení vlivů na soustavu lokalit Natura 2000.

V rámci přípravy SEA hodnocení se uskutečnilo dne 27. 1. 2014 úvodní jednání k SEA hodnocení Politiky druhotných surovin za účasti zástupců MPO, MŽP a členů týmu zpracovatelů SEA hodnocení PDS. Zástupci MPO podali informaci o Politice druhotných

surovin. Zpracovatel SEA hodnocení PDS seznámil účastníky jednání s dosavadním a navazujícím postupem SEA hodnocení. Ze strany MŽP, resp. MPO vyplynuly požadavky na obsah a strukturu SEA hodnocení. Před ukončením SEA hodnocení se uskutečnilo dne 28.4. 2014 druhé jednání se zástupci MŽP a MPO, na které byly představeny hlavní výstupy ze SEA hodnocení PDS a nastíněn další harmonogram SEA procesu. Před ukončením SEA hodnocení se uskutečnilo dne 28.4. 2014 druhé jednání se zástupce MŽP a MPO, na kterém byly představeny hlavní výstupy ze SEA hodnocení PDS a nastíněn další harmonogram SEA procesu.

Ze zjišťovacího řízení k oznámení PDS a z předchozích oficiálních připomínkových řízení k PDS vyplynuly opakovaně připomínky k energetickému využívání odpadů. Této problematice se PDS věnuje velice okrajově, přesto MPO došlo k rozhodnutí opatření 3.6 věnující se této problematice z návrhu PDS vyjmout. SEA vyhodnocení se tedy posouzení vlivů tohoto opatření nevěnuje, původní opatření 3.7 je nově označeno jako 3.6.

Proces posuzování vlivu PDS na životní prostředí a veřejné zdraví byl zahájen v době, kdy PDS byla již zpracována, proběhly veškeré vnitřní a vnější připomínkové řízení.

Základním prvkem posouzení bylo hodnocení možných vlivů cílů, resp. opatření vzhledem k jednotlivým tématům životního prostředí.

Jednotlivé kroky provedení posouzení vlivů Politiky na životní prostředí:

1. Analýza dosavadního vývoje a aktuálního stavu životního prostředí.
2. Analýza relevantních evropských a národních strategických dokumentů.
3. Stanovení sady témat životního prostředí relevantních pro hodnocení PDS na základě analýzy trendů a stavu životního prostředí, cílů strategických dokumentů pro oblast životního prostředí a obsahu PDS.
4. Posouzení vlivů opatření PDS na jednotlivá témata životního prostředí.
5. Posouzení PDS z hlediska vlivů na veřejné zdraví.
6. Posouzení PDS z hlediska vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (lokality soustavy Natura 2000).
7. Návrh opatření pro předcházení negativnímu vlivu implementace PDS na životní prostředí.
8. Zpracování SEA dokumentace.
9. Návrh stanoviska SEA.

8.3 Problémy při shromažďování požadovaných údajů

Ze strany předkladatele koncepce tj. Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, bylo zpracovateli SEA poskytnuto dostatečné množství relevantních údajů pro zpracování hodnocení.

9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivů koncepce na životní prostředí

9.1 Systém sledování vlivů implementace na životní prostředí

Dle požadavků §10h zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, je Ministerstvo průmyslu a obchodu jako předkladatel koncepce povinen zajistit sledování a rozbor vlivů schválené Politiky druhotných surovin na životní prostředí a veřejné zdraví. V případě zjištění závažných negativních vlivů na životní prostředí nebo veřejné zdraví během implementace PDS je předkladatel povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom Ministerstvo životního prostředí a dotčené správní úřady a současně rozhodnout o změně dokumentu.

Pro sledování vlivů implementace Politiky druhotných surovin na životní prostředí navrhnul zpracovatel SEA ve vazbě na jednotlivá témata životního prostředí, která byla v rámci hodnocení řešena, environmentální indikátory. K odhadu vlivu PDS na změny životního prostředí je žádoucí porovnat celkové změny životního prostředí v ČR s výstupy monitoringu jednotlivých cílů/opatření PDS a odhadnout tak příspěvek implementace PDS k těmto změnám.

Výstupy sledování dopadů PDS na životní prostředí by měly být pravidelně zveřejňovány, nejlépe elektronickou formou na Internetu v rámci celkového systému monitoringu a evaluace PDS.

9.2 Návrh environmentálních indikátorů

Pro sledování vlivů implementace Politiky druhotných surovin na životní prostředí navrhnul zpracovatel SEA sadu environmentálních indikátorů (viz Tabulka 4). Indikátory jsou navrženy tak, aby postihly všechna témata životního prostředí, řešená v rámci posouzení.

Lze předpokládat, že návrh indikátorů může být upraven na základě aktualizací PDS, resp. v závislosti na dalším postupu její implementace. V závislosti na zaměření a způsobu implementace jednotlivých opatření, by v průběhu jejich dalšího rozpracování měly být z navrženého seznamu indikátorů vybrány ty indikátory, které jsou relevantní pro dané opatření (případně konkrétní projekt).

Níže uvedený návrh indikátorů obsahuje převážně indikátory standardně sledované – s výjimkou čtyř indikátorů (pro ovzduší, změny klimatu a energetiku). Pro finální rozhodnutí o jejich zařazení mezi environmentální indikátory pro PDS jsou nutné další konzultace s ČSÚ a MŽP ČR.

Tabulka 4: Návrh environmentálních indikátorů

Téma ŽP	Návrh environmentálních indikátorů	Jednotka	Zdroj
Ovzduší	Množství certifikovaných výrobků z VEP využitých ve stavebnictví, kromě využívání v podzemních prostorách a na povrchu terénu Pozn. Tento indikátor vyžaduje konzultaci s ČSÚ	t/rok	ČSÚ
Voda	Z hlediska ochrany vod nejsou navrženy indikátory		
Půda a horninové prostředí	Využití území – bilance půdy	ha nebo % celk.	ČSÚ

Téma ŽP	Návrh environmentálních indikátorů	Jednotka	Zdroj
		výměry	
	Vybrané indikátory materiálových toků (přímý materiálový vstup, materiálová náročnost, apod.)	t/rok, kg/tis. Kč	ČSÚ
	Těžba vybraných nerudných a energetických surovin	t/rok	ČGS
Krajina, ekosystémy a biodiverzita	Z hlediska krajiny, ekosystémů a biodiverzity nejsou indikátory navrženy		
Změna klimatu	Množství certifikovaných výrobků z VEP využitých ve stavebnictví Pozn. Tento indikátor vyžaduje konzultaci s ČSÚ	t/rok	ČSÚ
	Snížení množství skládkovaných využitelných odpadů	t/rok nebo %	MŽP ČR
Natura 2000	Ve vztahu k EVL a PO nejsou pro PDS žádné pozitivní indikátory relevantní a nenavrhují se.		
Veřejné zdraví	HLY- Healthy Life Years ¹⁰		ČR, UZIS ¹¹
Obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	Míra registrované nezaměstnanosti		ČR, kraj, NUC, okres, (ČSÚ ¹²)
	Statistika rodinných účtů (SRÚ)		cílené šetření ČR, (ČSÚ ¹³)
Průmysl a inovace	Energetická náročnost hospodářství - Spotřeba primárních energetických zdrojů	J/rok	ČSÚ
	Produkce podnikových odpadů podle vybraných činností	t/rok	ČSÚ
Energetika	Nárůst podílu certifikovaných výrobků z VEP Pozn. Tento indikátor vyžaduje konzultaci s ČSÚ	t/rok nebo %	ČSÚ
	Podíl TAP na hrubé konečné spotřebě energie Pozn. Tento indikátor vyžaduje konzultaci s MŽP	%	MŽP
Odpady	Celková produkce odpadu	kg/obyv.	ČSÚ

¹⁰ definice: Celková délka života prožitého ve zdraví, resp. bez dlouhodobého omezení v běžných činnostech

¹¹ <http://www.uzis.cz/publikace/zdravotnicka-rocenka-ceske-republiky-2012>

¹² <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky>

¹³ http://www.czso.cz/vykazy/vykazy.nsf/i/rodinne_ucty

Téma ŽP	Návrh environmentálních indikátorů	Jednotka	Zdroj
	Podíl využitého odpadu (vč. využití pro energetické účely)	% celkové produkce odpadů	ČSÚ

9.3 Odůvodnění některých indikátorů

U některých výše navržených indikátorů je, vzhledem k jejich charakteru, potřeba následného vysvětlení. Jedná se o indikátory:

Ovzduší

- *Množství certifikovaných výrobků z VEP využitých ve stavebnictví, kromě využívání v podzemních prostorách a na povrchu terénu.*

Navržený indikátor slouží k monitoringu skupiny druhotných surovin, které nahrazují primární suroviny vyznačující se vysokou energetickou náročností na těžbu, resp. výrobu, se kterou jsou proto svázány významné emise znečišťujících látek do ovzduší (cement a vápno). Mezi využitím VEP, které nahrazují tyto primární suroviny, a emisemi do ovzduší proto existuje nepřímá úměra.

Funkční monitoring vlivů PDS předpokládá rozšíření stávající evidence ČSÚ, který dle dostupných informací (ověřeno u vybraných provozovatelů energetických zdrojů) získává od provozovatelů pouze informaci o celkovém množství výrobků z VEP bez bližšího rozlišení.

Změna klimatu

- *Množství certifikovaných výrobků z VEP využitých ve stavebnictví*

Navržený indikátor slouží k monitoringu skupiny druhotných surovin, které nahrazují primární suroviny vyznačující se vysokou energetickou náročností na výrobu, se kterou jsou proto svázány významné emise skleníkových plynů do ovzduší (cement a vápno). Využití škváry, strusky a energosádrovce snižuje emise do ovzduší spojené s těžbou a dopravou primárních surovin (písek, kamenivo, sádrovec). Mezi emisemi do ovzduší a využitím VEP ve stavebnictví proto existuje nepřímá úměra a z hlediska ochrany klimatu je proto vhodnější navržený indikátor oproti obecným indikátorům.

Sadu navržených indikátorů je potřeba chápat jako celek, protože některé indikátory navržené např. pro hodnocení vlivu na ovzduší vypovídají také nepřímo o vlivech na klima a naopak. Případným budoucím vyřazením nebo změnou některého z indikátorů navržených pro některé z témat ŽP proto může vyvstat potřeba doplnění tohoto indikátoru pro jiné téma.

- *Snížení množství skládkovaných využitelných odpadů*

Ve srovnání se skládkováním lze u všech dalších způsobů nakládání s druhotnými surovinami očekávat nižší emise skleníkových plynů (v souladu se závaznou hierarchií nakládání s odpady). Vyhodnocení indikátoru může být provedeno např. na základě dat ČSÚ. Indikátor vyjadřuje rozdíl mezi stávajícím a cílovým ročním množstvím skládkovaných druhů odpadů, které jsou v PDS definovány jako druhotné suroviny.

Socioekonomické aspekty

- *Míra registrované nezaměstnanosti*

Definice: Jedná se o podíl, kde v čitateli je počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli součet počtu zaměstnaných z VŠPS, pracujících cizinců registrovaných na úřadech práce, nebo s platným povolením k zaměstnávání, či živnostenským oprávněním a počtu dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání.

- *Statistika rodinných účtů (SRÚ)*

Definice: Statistika rodinných účtů sleduje hospodaření soukromých domácností – poskytuje informace o výši jejich vydání a struktuře spotřeby. Informace o odlišnostech spotřeby v domácnostech uspořádaných podle rozličných hledisek nebo o vlivu různých faktorů (např. pohyb cen, situace na trhu) na strukturu vydání a spotřební zvyklosti domácností nelze získat z jiných zdrojů

Energetika

- *Nárůst podílu certifikovaných výrobků z VEP*

Náklady na odstranění VEP v režimu odpadů je nákladnější a environmentálně problematičtější než využití certifikovaných výrobků. Zvýšení podílu materiálů, které splňují požadavky pro udělení certifikace na výrobky, povede k pozitivním vlivům na sektor energetiky z důvodu jejich vyššího uplatnění na trhu a na životní prostředí z důvodu garantovaného environmentálně přijatelného obsahu nežádoucích příměsí v těchto materiálech.

Funkční monitoring vlivů PDS předpokládá rozšíření stávající evidence ČSÚ, který dle dostupných informací (ověřeno u vybraných provozovatelů energetických zdrojů) získává od provozovatelů pouze informaci o celkovém množství výrobků z VEP bez bližšího rozlišení.

- *Podíl TAP na hrubé konečné spotřebě energie*

Navržený indikátor slouží k monitoringu rozvoje energetického využití TAP v rámci cíle 3 PDS, který by měl mít pozitivní vliv na diverzifikaci palivové základny (omezení spalování uhlí), omezení emisí skleníkových plynů, zvýšení podílu využívání obnovitelných zdrojů energie a modernizaci nebo nahrazení částí stávajících energetických zařízení. Potřebná data pro sledování hodnoty indikátoru jsou všemi provozovateli každoročně evidována a hlášena např. MŽP ČR v souhrnné provozní evidenci zdrojů znečišťování ovzduší. Indikátor navazuje na stávající indikátor "Podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie".

9.4 Aktivita nutné k zajištění monitoringu

Aktivita na úrovni Politiky druhotných surovin

Pro zajištění dostatečně účinného a objektivního systému sledování vlivů implementace Politiky druhotných surovin na životní prostředí je zapotřebí na úrovni předkladatele (tj. MPO) zajistit celkovou koordinaci systému sledování vlivů PDS na životní prostředí, tj. realizovat následující kroky a aktivity:

- koordinovat zpracování relevantních environmentálních indikátorů, navržených v rámci SEA Politiky druhotných surovin, do navazujících dokumentů a systému rozpracování konkrétních projektů, které budou PDS naplňovat;
- pravidelně vyhodnocovat a zveřejňovat výsledky monitoringu PDS.

10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce

Plánovaná opatření jsou popsána v kapitole 7 SEA vyhodnocení.

11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů

Politika druhotných surovin představuje dokument určující cíle a obecná opatření pro rozvoj dané oblasti. Vzhledem k povaze koncepce tedy její implementace nebude spočívat v přímé podpoře realizace jednotlivých projektů. Cíle a opatření Politiky druhotných surovin ČR budou rozpracovány do konkrétních úkolů v dokumentu „Akční plán na podporu soběstačnosti ČR v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami (Akční plán)“, který bude do konce roku 2014 předložen do vlády ke schválení.

Níže uvedený přehled kritérií pro výběr projektů není tedy určen přímo pro PDS, ale pro využití při zpracování a implementaci Akčního plánu. Navržená kritéria vychází z indikátorů pro PDS (viz kapitola 9), nicméně je nutná revize kritérií v závislosti na finální podobě indikátorů (tj. zda budou pro sledování PDS využity ty indikátory, pro které je nutné další jednání s ČSÚ).

Tabulka 5: Návrh kritérií (návodných otázek) pro výběr projektů z hlediska jednotlivých témat životního prostředí

Téma ŽP	Návrh kritérií (návodných otázek)
Ovzduší	• Přispěje projekt ke zvýšení množství výrobků z VEP využitelných ve stavebnictví, kromě využívání v podzemních prostorech a na povrchu terénu?
Voda	• Z hlediska vod nejsou žádné návodné otázky navrhovány.
Půda a horninové prostředí	• Nedojde realizací projektu k novým záborům půdy? • Dojde realizací projektu k úspoře primárních surovin (nerudných, energetických surovin)?
Krajina, ekosystémy a biodiverzita	• Z hlediska krajiny, ekosystémů a biodiverzity nejsou žádné návodné otázky navrhovány.
Změna klimatu	• Přispěje projekt ke snížení množství sládkovaných druhotných surovin? • Přispěje projekt k vyššímu využívání certifikovaných výrobků z VEP využitelných ve stavebnictví?

Natura 2000	• Z hlediska Natury 2000 nejsou žádné návodné otázky navrhovány.
Veřejné zdraví	• Přispěje projekt ke zvýšení celkové délky života prožitého ve zdraví?
Obyvatelstvo – socioekonomické aspekty	• Přispěje projekt ke snížení míry nezaměstnanosti? • Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zlepšení stavu rodinných účtů?
Průmysl a inovace	• Dojde realizací projektu k úspoře primárních surovin? • Přispěje projekt k omezení produkce podnikových odpadů?
Energetika	• Dojde realizací projektu k nárůstu podílu certifikovaných výrobků z VEP? • Dojde realizací projektu ke zvýšení podílu TAP na hrubé konečné spotřebě energie
Odpady	• Dojde realizací projektu ke snížení produkce odpadů? • Dojde realizací projektu ke zvýšení podílu znovu využitelného odpadu?

12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví

Úvod

Lidské zdraví je ovlivňováno řadou faktorů - determinant¹⁴. Světová zdravotnická organizace za významné považuje¹⁵:

- **Sociální a ekonomické prostředí¹⁶**
- **Životní prostředí (physical environment)**
- **Individuální charakteristiku a chování jednotlivců (životní styl)**

Determinanty lidského zdraví působí ve vzájemné interakci. Rozdělení je mnohdy dáno spíš snahou o jejich pochopení či možnosti jejich sledování, ale většinou se vliv na lidské zdraví posuzuje v určitém komplexním a holistickém modelu¹⁷.

Zatím co zdravotní rizika spojená s expozicí chemickým či fyzikálním škodlivinám a zdravotní rizika spojená s konzumací nebezpečných potravin či nedostatečně zabezpečené a kvalitní pitné vody jsou již většinou eliminována, nebo alespoň značně omezena řadou národních či evropských standardů, jsou tzv. sociální determinanty, zejména zaměstnanost,

¹⁴ <http://www.who.int/ceh/publications/cehframework/en/>

¹⁵ <http://www.who.int/hia/evidence/doh/en/>

¹⁶ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/98438/e81384.pdf

¹⁷ <http://www.who.int/hia/en/>

příjem, vzdělání, ponechány na komunitních, lokálních a národních rozvojových programech a projektech. Snížení nezaměstnanosti, zejména osob s nižším vzděláním v regionech se sociálně vyloučenými skupinami obyvatel může každý, i drobný pilotní projekt přispět ke zlepšení sociální a prostorové koheze a tak ke zlepšení zdravotního stavu obyvatel.

Příjmy a výdaje, postavení rodiny, postavení jednotlivce ve společnosti to vše je v přímé úměře ke zdravotnímu stavu jak jednotlivce, tak obyvatel. Vyšší příjem a vyšší sociální postavení je spojeno s lepším zdravím. Vzdělání má také pozitivní vliv na zdraví, čím nižší dosažené vzdělání, tím horší zdraví, více stresu a nižší sebevědomí¹⁸. Pracovní zařazení a zaměstnání není jen otázkou ekonomické situace a také sociálního postavení, sociálních vztahů. Zaměstnání resp. práce či jasné zapojení do pracovních a společenských aktivit je považována za pozitivní pro zdraví, zatímco celá řada studií ukázala na negativní dopady nezaměstnanosti, zejména dlouhodobé na zdraví, na zvýšenou incidenci sociálně patologických jevů jako alkoholismus, drogová závislost, rozvodovost, domácí násilí. Samozřejmě jde s nezaměstnaností ruku v ruce nízký příjem a ekonomické problémy. Budování zpracovatelských aktivit pro druhotné suroviny či využívání stávajících je vždy spojeno s dopadem do sociálního chování starousedlíků a zejména s negací takových aktivit, které by mohly negativně zasáhnout do vlastnických poměrů či do ceny nemovitostí v dané lokalitě také zábery půd a budování nové silniční infrastruktury i rostoucích přepravních výkonů silniční dopravy v souvislostech s regionálním využitím druhotných surovin může být vnímáno negativně. Eliminace tohoto rizika je založena na výchově a zejména na otevřenosti jednání zainteresovaných subjektů.

Metodika

Hodnocení SEA vychází z principů publikovaných Světovou zdravotnickou organizací (WHO)¹⁹ HIA as a part of SEA. Základním postulátem je definice zdraví a práce s determinanty zdraví a jejich ovlivněním posuzovanou politikou či koncepcí nebo strategií.

Definice Zdraví WHO je používána již od roku 1948 a i když její praktické naplnění je někdy spojeno s obtížemi je stále aktuální. Definuje zdraví jako **stav úplné tělesné, duševní a sociální pohody, a ne jen pouhou nepřítomnost nemoci či slabosti**^{20 21}.

Při posuzování PDS byly vytipovány determinanty zdraví, které mohou být posuzovanou politikou dotčeny resp. změněny. Posuzované determinanty respektují Národní strategii Zdraví 2020.

Při hodnocení vlivu na zdraví se vycházelo zejména z následujícího rámce.

- dosavadní zdravotní stav a vývoj sociálních a ekonomických determinant v ČR;
- možný vztah/vliv posuzované PDS – jednotlivých cílů na vybrané determinanty zdraví;
- vytipování významných opatření PDS a doporučení.

¹⁸ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/98438/e81384.pdf

¹⁹ http://www.who.int/hia/network/en/HIA_as_part_of_SEA.pdf

²⁰ Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity. Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York, 19-22 June, 1946; signed on 22 July 1946 by the representatives of 61 States (Official Records of the World Health Organization, no. 2, p. 100) and entered into force on 7 April 1948.

²¹ <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2836340/>

Rámec

Dosavadní zdravotní stav a vývoj sociálních a ekonomických determinant v ČR

V minulých letech došlo v ČR k výraznému prodloužení lidského života, zejména zlepšením kvality a dostupnosti zdravotní péče, snížení úmrtnosti na kardiovaskulární nemoci, stagnace úmrtnosti na nádory a další statistické ukazatele²². Kvalita zdraví resp. zdravotní stav obyvatel se v regionech se rozvíjel různě, v závislosti na původní skladbě průmyslu a stupni jeho útlumu. Procento osob ohrožených chudobou²³ podle zdroje (Eurostat, 29/11/2013) se v letech 2004 (19,6% všech obyvatel) až 2011(15,4%) pohyboval pod úrovní průměru EU, postupný nárůst lze pozorovat od roku 2009 (14%). Poněkud horší je stále situace u osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením podle dosaženého vzdělání²⁴ a pohlaví, kde v roce 2011 byl počet středoškolsky či vysokoškolsky vzdělaných osob menší než průměr EU.

Možný vztah/vliv posuzované PDS – jednotlivých cílů na vybrané determinanty zdraví

Vliv na zdraví

Cíl 1 Zvyšování soběstačnosti České republiky v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami, jsou ke zdraví vesměs neutrální s výjimkou možného dopadu definice druhotných surovin – opatření 1.2 Zde lze očekávat dopad na vnímání zdravotní bezpečnosti výrobků z druhotných surovin. Pokud nebude definice jednoznačně deklarovat zdravotní nezávadnost druhotných surovin, zejména pokud jde o obsahy škodlivin (technologicky se, až na výjimky, vždy vnese nějaká cizorodá látka, kontaminace do druhotné suroviny. Obsah definice je tedy určující pro vnímání zdravotních rizik druhotných surovin a jejich možného použití pro předměty běžného užití, pro materiály pro styk s potravinami či pitnou vodou, pro některé stavební materiály či prvky.

V cíli 2 lze očekávat spíše pozitivní vliv na zdraví, který je dán očekávanou podporou vědy a výzkumu, která přinese i když asi nedetekovatelnou možnost zaměstnání vysoce erudovaným pracovníkům.

Cíl 3 ve svém opatření 3.1 může přímo pozitivně ovlivnit zdraví eliminací kriminálního využívání sběru zejména kovového odpadu. V současné době dochází ke krádežím barevných kovů i ze zařízení, která slouží k bezpečnosti drážní dopravy, signalizaci a tak podobně a zvyšují tak možnost bezprostředního ohrožení zdraví. Při využití potence PDS, lze očekávat, že se tato zdraví ohrožující kriminalita zmenší či vymizí. Pokud však nebude trh z druhotných surovin zprůhledněn, nelze vyloučit setrvávání stávajícího rizikového chování některých nízkopříjmových skupin obyvatel. Opatření 3.5 v sobě může skrývat využití TAP a dalších paliv z druhotných surovin, která, při spalování v současných zařízeních původně konstruovaných na klasická paliva, mohou zhoršit kvalitu ovzduší a tak se podílet negativně na zdraví.

Cíl 4 je v obou opatřeních 4.1 i 4.2 spíše pozitivní pro zdraví. Vzdělání, i když v úzkém segmentu může zdraví podpořit. U pilotního projektu je vždy otázka konkrétní realizace a začlenění do učebních plánů, nelze vyloučit určitou psychickou zátěž zejména dětí na nižších stupních základní školy, které mnohdy jsou novou látkou „pokusně“ zatěžovány.

²² <http://www.uzis.cz/publikace/zdravotnicka-rocenka-ceske-republiky-2012>

²³ Eurostat, 29/11/2013 [http://www.scitani.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/8600465EC9/\\$File/1607130331.pdf](http://www.scitani.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/8600465EC9/$File/1607130331.pdf)

²⁴ Eurostat, 29/11/2013 [http://www.scitani.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/8600466D43/\\$File/1607130332.pdf](http://www.scitani.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/8600466D43/$File/1607130332.pdf)

Vliv na sociální a ekonomické determinanty

Nelze očekávat, s ohledem na rozsah PDS markantní či měřitelné dopady na sociální pohodu či ekonomický status jednotlivce či rodiny.

Cíl 1 prakticky ve všech svých opatřeních (1.1- 1.5) může pozitivně ovlivnit sociální a ekonomické determinanty zejména zaměstnanost a příjem osob s nižším vzděláním. Na druhé straně je využití druhotných surovin spojeno s náklady, které se mohou promítnout do celkové ekonomické situace.

Cíl 2 má v sobě potenci pozitivně ovlivnit sociální i ekonomické determinanty a to jak zaměstnanost vysoce erudovaných pracovníků tak rozvoj výzkumných kapacit v regionech.

Cíl 3 má spíše pozitivní vliv na sociální a ekonomické determinanty zdraví. Negativní dopady na ekonomický statut obyvatel lze očekávat u opatření 3.6. Pokud by dotační politika a podpora elektřiny z obnovitelných a druhotných zdrojů vedla ke zvýšení cen elektrické energie pro konečné spotřebitele, mohlo by dojít k negativnímu dopadu na ekonomiku rodin, na zvýšení ceny bydlení a tak k negativnímu vlivu na zdraví.

Cíl 4 může pozitivně ovlivnit sociální a ekonomické determinanty zdraví zejména zvýšením vzdělanosti a uplatněním odborníků, možností rekvalifikace umožnit zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaným osobám. Nepatrné riziko negativního dopadu na sociální determinanty může být spojeno s místem, kde bude pilotní projekt realizován, neboť tak mohou vzniknout rozdíly mezi oblastí s pilotním projektem a bez něho, což může být negativně sociálně vnímáno.

Závěry a opatření

- Správně definovat druhotné suroviny, tak aby již v definici byla garance ochrany zdraví při práci a zejména při jejich použití ve výrobní sféře.
- Implementovat ty závěry analýzy trhu s druhotnými surovinami, které zabrání kriminálnímu zcizování zabezpečovacích prvků v dopravě a dalších odvětvích a tak snížit riziko ohrožení zdraví.
- Podporovat použití TAP a dalších paliv vyrobených z druhotných zdrojů používat jen v technicky odpovídajících a ochranu zdraví garantujících zařízeních.
- Upravit opatření 4.1 v souladu s hygienickými požadavky na mentální zátěž dětí a dospívajících.
- Zvažovat finanční zdroje a ekonomickou návratnost cíle 1 PDS, tak aby nedocházelo k neúměrné finanční zátěži obyvatel.
- Nastavit výši podpory elektřiny z obnovitelných a druhotných zdrojů tak, aby nedošlo ke zdražení bydlení, a dalším negativním dopadům na sociální či ekonomické postavení nízkopříjmových skupin obyvatel.
- Citlivá realizace pilotních projektů s ohledem na sociální potřeby obyvatel.

13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů

Politika druhotných surovin České republiky se zabývá druhotnými zdroji, kterými jsou materiálově a energeticky využitelné druhotné suroviny přinášející významné materiálové a energetické úspory pro hospodářství ČR.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracováním Politiky druhotných surovin ČR, reaguje na hospodářský vývoj v Evropě i ve světě a také na zveřejnění evropské surovinové strategie Raw Materials Initiative a základního strategického dokumentu EU Evropa 2020 – Evropa účinněji využívající zdroje. Rozvoj podpory průmyslu druhotných surovin je vyvolán jednak stále se zvyšujícími cenami primárních zdrojů a zejména tím, že jejich využívání přináší významné materiálové a energetické úspory.

Dokument je zpracováván s ambicí vytvořit koherentní strategii pro období následujících 20 let, která stanoví strategické cíle pro získávání, zpracování a využívání druhotných surovin z domácích i zahraničních zdrojů (tj. výrobky a materiály, které ukončily svůj životní cyklus). Vzhledem k dynamickému vývoji trhu s druhotnými surovinami bude Politika druhotných surovin ČR dle potřeby průběžně aktualizována a nejméně každých 5 let bude provedeno vyhodnocení plnění stanovených opatření.

Obsah a rozsah vyhodnocení vlivů PDS na životní prostředí byl stanoven závěrem zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který byl vydán odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence MŽP dne 1.4. 2014, č.j. 9509/ENV/14.

Proces vyhodnocování vlivů na životní prostředí byl zahájen v únoru 2014, v době, kdy PDS byla již zpracována a proběhly veškeré vnitřní a vnější připomínkové řízení. V rámci přípravy SEA hodnocení se uskutečnilo dne 27. 1. 2014 úvodní jednání k SEA hodnocení Politiky druhotných surovin za účasti zástupců MPO, MŽP a členů týmu zpracovatelů SEA hodnocení PDS. Zástupci MPO podali informaci o Politice druhotných surovin. Zpracovatel SEA hodnocení PDS seznámil účastníky jednání s dosavadním a navazujícím postupem SEA hodnocení. Ze strany MŽP, resp. MPO vyplynuly požadavky na obsah a strukturu SEA hodnocení. Před ukončením SEA hodnocení se uskutečnilo dne 28.4. 2014 druhé jednání se zástupci MŽP a MPO, na kterém byly představeny hlavní výstupy ze SEA hodnocení PDS a nastíněn další harmonogram SEA procesu. V rámci zjišťovacího řízení, resp. v rámci SEA hodnocení bylo jako opatření s nejvýznamnějšími negativními vlivy na ŽP a veřejné zdraví hodnoceno opatření 3.6 „Vyhlásit výzvy na podporu projektů EVO v rámci Operačního programu životní prostředí (OPŽP) nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014“. Vzhledem k jeho povaze a možným negativním vlivům na ŽP Ministerstvo průmyslu a obchodu rozhodlo o vypuštění tohoto opatření z PDS. V rámci SEA vyhodnocení a návrhu koncepce již není s tímto opatřením dále počítáno.

Politika druhotných surovin představuje samostatnou část připravované Surovinové politiky ČR. S ohledem na hodnocení vlivů je nutné uvést, že opatření Politiky druhotných surovin jsou formulovány poměrně obecně – dokument nedefinuje územní lokalizaci opatření či konkrétní projekty. Z tohoto důvodu nebylo možné ani účelné v rámci posouzení identifikovat specifické dopady Politiky druhotných surovin (např. na konkrétní území či kvantifikovat emise) a hodnocení je tak zaměřeno především na určení možných rizik vzhledem k životnímu prostředí a zdraví obyvatel, plynoucích z implementace jednotlivých opatření, respektive na identifikaci příležitostí pro zlepšení stavu životního prostředí a zdraví obyvatel, které Politika druhotných surovin představuje.

Vzhledem k povaze PDS nebude její implementace spočívat v přímé podpoře realizace jednotlivých projektů. Cíle a opatření Politiky druhotných surovin ČR budou rozpracovány

do konkrétních úkolů v dokumentu „Akční plán na podporu soběstačnosti ČR v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami (Akční plán)“, který bude do konce roku 2014 předložen do vlády ke schválení, resp. budou podporovány z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenci pro programové období 2014-2020 ("OP PIK").

Ze shrnutí dílčích výstupů vyhodnocení vlivů Politiky druhotných surovin na životní prostředí a veřejné zdraví vyplývá, že posuzovaná koncepce má potenciál k pozitivnímu ovlivnění životního prostředí, zahrnuje však i cíle a opatření, jejichž naplňování je spojeno s možnými riziky negativního vlivu na životní prostředí. V rámci vyhodnocení byla identifikována možná rizika negativních vlivů na životní prostředí zejména u opatření 3.6 „Vyhlásit výzvy na podporu projektů EVO v rámci Operačního programu životní prostředí (OPŽP) nebo jiného programu vytvořeného v novém programovacím období v roce 2014“, které bylo před dokončením SEA vyhodnocení z koncepce vyjmuto. Původně navržené opatření 3.7 bylo přecíslováno nově na opatření 3.6.

V kapitole 7 byla k jednotlivým potenciálním rizikům negativního ovlivnění životního prostředí identifikovaným v rámci hodnocení navržena opatření pro předcházení, respektive minimalizaci těchto vlivů.

14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržených z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

Tabulka 6: Přehled způsobu vypořádání jednotlivých bodů závěrů zjišťovacího řízení

Závěr zjišťovacího řízení	Vypořádání
1. Vyhodnotit, zda je PDS ČR v souladu s relevantními celostátními koncepcemi (např. Aktualizace Státní politiky životního prostředí ČR 2012 - 2020, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR, Strategie udržitelného rozvoje ČR, Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020, Rozšířené teze rozvoje odpadového hospodářství v ČR, Národní program snižování emisí ČR, Národní akční plán pro energii z obnovitelných zdrojů).	V rámci SEA PDS bude vyhodnocen soulad předkládané koncepce s relevantními národními koncepčními dokumenty. Jejich přehled bude obsahem kap. 1, respektive kap. 5. dokumentace SEA. Vzhledem k povaze PDS, která obsahuje pouze velmi obecně formulovaná opatření bez územně specifikovaných záměrů, bude těžištěm hodnocení souladu PDS s relevantními cíli koncepčních dokumentů na národní a mezinárodní úrovni, z nichž jako hlavní referenční dokument bude využita aktualizovaná Státní politika životního prostředí (2012), respektive pracovní verze aktualizace Plánu odpadového hospodářství ČR. Tyto a další strategické dokumenty budou využity zejména pro určení cílů pro jednotlivá klíčová témata životního prostředí. Tyto cíle tak budou zohledněny při hodnocení vlivů na tato témata, a hodnocení vlivů na jednotlivá klíčová témata bude tedy zároveň vyjádřením míry souladu PDS s relevantními koncepčními dokumenty.
2. Vyhodnotit, zda je PDS ČR v souladu s připravovanou aktualizací Surovinové politiky ČR, Státní energetickou koncepcí, Plánem odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020, Programem předcházení vzniku odpadů ČR.	Viz výše
3. Vyhodnotit, do jaké míry je PDS ČR v souladu s relevantními evropskými strategiemi (např. Evropská surovinová strategie (Raw Materials Initiative), Evropa 2020 - Evropa účinněji využívající zdroje, Politika životního prostředí EU, Tématická strategie o znečišťování ovzduší, Energetická politika EU - Evropská strategie pro bezpečnou, konkurenceschopnou a udržitelnou energetiku. Dále požadujeme vyhodnotit soulad PDS ČR s aktuálními návrhy Evropské komise, které se týkají energetických a klimatických cílů pro rok 2030.	Viz výše PDS je plně v souladu s dokumenty EU řešící recyklaci a nově i oběhové hospodářství.
4. Vyhodnotit, zda PDS ČR zohledňuje cíle a opatření Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí Zdraví 2020.	PDS na své politické úrovni a rozsahu respektuje v zásadách Zdraví 2020 i některé doživací cíle Zdraví 21. Větší důraz by měl být kladen na transparentní informaci obyvatel a spotřebitelů tj. i odběratelů druhotných surovin o možných zdravotních rizicích resp. o jejich eliminaci (součást dokumentace, součást pilotních projektů aj.).

Závěr zjišťovacího řízení	Vypořádání
5. Vyhodnotit, zda a jak PDS ČR přispívá k řešení stávajících problémů životního prostředí tak, jak jsou uvedeny v oznámení koncepce v kapitole C4 resp. D.	Stávající problémy životního prostředí budou východiskem pro stanovení klíčových témat životního prostředí a veřejného zdraví tj. hodnocení vlivů na jednotlivá klíčová témata bude tedy zároveň vyjádřením příspěvku PDS k řešení relevantních problémů životního prostředí.
6. Doplnit a komplexně vyhodnotit variantní řešení s nulovou variantou, která bude mít výčet dopadů a nutných možných opatření způsobených nerealizací koncepce.	PDS je zpracována pouze v jedné variantě – tato bude předmětem hodnocení. Metodika hodnocení vlivů předpokládá, že možné vlivy PDS budou vztaženy k předpokládanému vývoji jednotlivých témat životního prostředí a veřejného zdraví bez provedení PDS (tj. oproti tzv. „nulové variantě“).
7. Požadujeme vyhodnotit a porovnat dopady uvažovaných variant a scénářů PDS ČR na klimatický systém Země a kvalitu ovzduší. Vyhodnotit, zda a do jaké míry je PDS ČR v souladu s Národním programem na zmírnění klimatu v ČR.	Vliv PDS na klima je součástí hodnocení v kapitole 6. Žádný cíl PDS není dle provedeného hodnocení ve střetu s cíli a závazky ČR v oblasti ochrany klimatu, a tedy ani s Národním programem na zmírnění klimatu v ČR.
8. Vyhodnotit soulad navržených cílů a priorit PDS ČR s prioritami a cíli Plánu odpadového hospodářství ČR. Dále vyhodnotit, do jaké míry PDS ČR respektuje hierarchii způsobů nakládání s odpady, která vychází zejména ze směrnice (ES) č. 98/2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic a dále ze zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V případě nesouladu uvedeného navrhnout patřičné změny nebo způsob přepracování PDS ČR.	Vzhledem k časovým harmonogramům jednotlivých dokumentů, nelze v PDS vyhodnotit soulad navržených cílů a priorit v POH ČR, neboť je v současné době k dispozici pouze návrh POH ČR, tento dokument dosud neprošel ani meziresortním připomínkovým řízením a není dosud v konečné podobě a schválen vládou ČR.
9. Vyhodnotit na úrovni odpovídající PDS ČR vliv na zvláště chráněná území kategorie NP, CHKO, NPR a NPP tzn., zda koncepce respektuje limity využití území, respektive základní ochranné podmínky dané zákonem č. 114/1992 Sb. a bližší ochranné podmínky dané zřizovacím předpisem dotčených zvláště chráněných území, zhodnotit možný vliv realizace na úroveň biodiverzity; s ohledem na uvedené vyhodnotit návrh opatření k předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů na zvláště chráněná území a dále porovnání a vyhodnocení případných variant řešení ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny.	Připomínka je zohledněna v rámci SEA hodnocení.
10. Stanovit podmínky a limity pro navrhovaná opatření k zajištění ochrany a eliminaci negativních vlivů na přírodu a krajinu včetně lokalit soustavy Natura 2000.	Je zpracováno samostatné hodnocení vlivů na Naturu 2000, které obsahuje i opatření pro eliminaci negativních vlivů.
11. V souvislosti s realizací opatření posoudit na úrovni zpracované PDS ČR možné vlivy této koncepce na zemědělský půdní fond, pozemky určené k plnění funkcí lesa, významné krajinné prvky, přírodní parky a estetickou hodnotu krajiny, povrchové vody	Připomínka je zohledněna v rámci SEA hodnocení.

Závěr zjišťovacího řízení	Vypořádání
včetně podzemních útvarů a změnu vodního režimu toků včetně vlivů na druhovou diverzitu.	
12. Vyhodnotit na úrovni zpracované PDS ČR vliv na horninové prostředí, možné využití odpadů z těžebního průmyslu a následnou návaznost souvisejících koncepcí.	Vliv na horninové prostředí je součástí SEA vyhodnocení, stejně jako návaznost souvisejících koncepcí, např. v kapitole 5.2. PDS přímé využití odpadů z těžebního průmyslu nespecifikuje. Na základě připomínky Českého báňského úřadu budou odpady/materiály z těžebního průmyslu zahrnuty do PDS v rámci její aktualizace.
13. V případě, že budou v koncepci konkrétní záměry uvedeny a lokalizovány, vyhodnotit, zda je zohledněn ekologický potenciál a ekologické zatížení příslušného regionu a přírodní hodnoty krajiny.	V koncepci nedošlo ke konkretizaci, popř. lokalizaci záměrů. Vlivy na přírodu a krajinu byly vyhodnoceny pouze na obecné úrovni s uplatněním principu předběžné opatrnosti.
14. Požadujeme náležitě upřesnit míru možných přeshraničních vlivů PDS ČR. V případě, že budou identifikovány možné přeshraniční vlivy koncepce, požadujeme jejich vyhodnocení.	S ohledem na míru obecnosti PDS nebude v rámci SEA možné blíže případné přeshraniční vlivy identifikovat a popsat. SEA však může upozornit na případné riziko možných přeshraničních vlivů na projektové úrovni a doporučit jejich vyhodnocení v rámci EIA na konkrétní projekty.
15. Vyhodnotit a vypořádat závěr zjišťovacího řízení a všechna vyjádření, která MŽP obdrželo v průběhu zjišťovacího řízení.	Vyjádření jsou vypořádána v rámci SEA hodnocení a touto tabulkou.
Jelikož příslušné orgány ochrany přírody svým stanoviskem podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) nevykloučily významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá tato koncepce hodnocení důsledků na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti podle § 45h a §45i zákona o ochraně přírody a krajiny.	Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti bylo vypracováno autorizovanou osobou a je součástí SEA vyhodnocení.
V hodnocení požadujeme uvést jasný výrok, zda koncepce, popř. některý v ní blíže specifikovaný záměr, bude mít významný negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Dále je nutné při tomto hodnocení zohlednit zejména relevantní připomínky příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny.	Výrok je součástí samostatného hodnocení vlivů na lokality Natura 2000.

Tabulka 7: Vypořádání připomínek ze zjišťovacího řízení

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
MŽP Odbor ochrany vod	Informace uvedené v kapitole 4 "Stávající problémy životního prostředí v dotčeném území", v oddíle kvalita vody na straně 41, nejsou aktuální: - Tvzení o přetrvávajícím vysokém podílu toků s IV. a V. stupněm znečištění neodpovídá obrázku č. 10 na str. 24 - Jakosti vody v tocích ČR v období 2007 až 2010. Navíc od roku 2010 do současnosti byla postavena řada ČOV, které významně snížily podíl znečištění z bodových zdrojů znečištění. - Rezidua léčiv nejsou standardním provozním monitoringem v odpadních vodách a kalech sledována a pro uvedené tvrzení nejsou dostatečná data. - Pro tvrzení o "velkém havarijním znečištění z transnitní dopravy chemikálií a skládek nebezpečného odpadu", nejsou jakékoliv objektivní podklady a statistické údaje. Vody v místech skládek jsou monitorovány a pro ukládání nebezpečných odpadů jsou vytvořeny podmínky proti únikům přímo v tělese skládek. Požadujeme uvedené problémy v ochraně vod přeformulovat na základě aktuálních poznatků.	V SEA hodnocení je připomínka zohledněna.
MŽP odbor zvláštní územní ochrany přírody a krajiny	Vzhledem k obecnému charakteru lze vyhodnotit vliv koncepce na ZCHÚ jen na obecné úrovni. Doporučujeme se během vyhodnocování vlivů této koncepce na ZCHÚ zaměřit na strategický cíl 3, jehož naplňování může z hlediska vybrané technologie a lokality pro umístění zařízení představovat potenciální negativní vliv na krajinu a cenné ekosystémy, které mohou být předmětem ochrany ZCHÚ.	Připomínka je zohledněna v rámci SEA hodnocení.
MŽP oddělení odboru výkonu státní správy III	Bez připomínek.	Bez připomínek.
Ministerstvo zdravotnictví ČR	V oddíle „D. Předpokládané vlivy koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví ve vymezeném dotčeném území“ v „Tabulce 3: Vztah témat ŽP a veřejného zdraví s Politikou druhotných surovin, předpokládané vlivy koncepce na ŽP a veřejné zdraví“ na str. 48, řádek Vlivy na obyvatelstvo – Veřejné zdraví, odkaz na „Zdraví 21“ je v neodpovídající časové relaci a nesouladu s uvedenými relevantními cíli a opatřeními politiky. Pro období 2014 až 2020 je stanovena Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí Zdraví 2020. Dále, požadovaná definice pojmu „druhotná surovina“ a její začlenění do právního řádu, podpora	Zdraví 2020 je v rámci SEA hodnocení považován (z hlediska veřejného zdraví) za hlavní strategický dokument. V textu SEA vyhodnocení zároveň zůstává poznámka o Zdraví 21. Definice "druhotná surovina" není

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	inovace a transferu vědy a výzkumu do oblasti zpracování a využívání druhotných surovin v rámci MPO nejsou v přímé souvislosti a ochranou veřejného zdraví tak, jak je chápána v rámci svého legislativního vymezení. Cíle Politiky druhotných surovin a opatření k jejich realizaci jsou převážně administrativní a koncepční povahy. Považujeme proto uvedení negativního vlivu Politiky druhotných surovin „Zvýšení obavy a stresu obyvatel z výrobků a používání druhotných surovin, které jsou často vnímány jako druhořadé“, v dané souvislosti za irelevantní.	dosud legislativně vymezena a proto je předmětem cíle 1, opatření 1.2 v PDS. Další připomínky nejsou akceptovány, po předkladateli koncepce je požadováno vhodné zapracování do PDS - viz stanovisko MZ.
Středočeský kraj	Bez připomínek.	Bez připomínek.
Liberecký kraj	Bez připomínek.	Bez připomínek.
Olomoucký kraj	Při posuzování koncepce požadujeme vyhodnotit efektivnost využívání (energetickou náročnost a dopady do životního prostředí a na zdraví lidí) jednotlivých komodit druhotných surovin, především s ohledem na potenciální využívání druhotných surovin ze zahraničních zdrojů.	Vzhledem k obecnosti PDS nelze v rámci procesu SEA vyhodnotit konkrétní vlivy na zdraví a ŽP. V rámci SEA hodnocení je toto řešeno podmínkou – zajištění ochrany ŽP a zdraví při řešení konkrétních projektů, tj. na úrovni EIA procesu. Dovoz odpadů je řešen předpisy ADR včetně ochrany ŽP a zdraví.
Rada Ústeckého kraje	Požaduje provést posouzení záměru podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.	Bez připomínek.
Jihomoravský kraj	Jihomoravský kraj doporučuje, aby v této koncepci nebyla opomenuta problematika případného budoucího využití „vysoce radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva“ jako druhotné suroviny, neboť s tím úzce souvisí úkoly pro orgány územního plánování a MPO z článku (169) PÚR ČR, který ukládá vymezení potenciální plochy pro hlubinné úložiště vysoce radioaktivních odpadů a vyhořelé palivo a z lokalit s vhodnými vlastnostmi horninového masivu a s vhodnou infrastrukturou provést výběr dvou nejvhodnějších pro realizaci hlubinného úložiště.	Problematika „vysoce radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva“ není v PDS řešena, kompetence v oblasti jaderné energetiky má svěřeny Státní úřad pro jadernou bezpečnost, který mimo jiné má povinnost poskytovat údaje o hospodaření s radioaktivními odpady obcím a okresním úřadům na jimi spravovaném území a přiměřených informací o výsledcích činnosti úřadu veřejnosti a vládě ČR.

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
		Reakce Státního úřadu pro jadernou bezpečnost na tuto připomínku: „Politika druhotných surovin ČR, tak jak je nyní pojata, je zaměřena zejména na druhotné suroviny, které nahrazují v průmyslové výrobě deficitní primární zdroje. Je sice zřejmé, že radioaktivní odpady jsou potenciálním druhotným zdrojem, avšak jejich způsob využití bude zřejmě stanovovat speciální dokument (Koncepte nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem), nikoliv Politika druhotných surovin, která může pouze speciální dokument uvést mezi dokumenty ČR se kterými je v určitém vztahu.“
KÚ Olomouckého kraje	Bez připomínek.	Bez připomínek.
KÚ Středočeského kraje	Bez připomínek.	Bez připomínek.
KÚ Ústeckého kraje	Požaduje povést posouzení záměru podle zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.	Bez připomínek.
KÚ Moravskoslezského kraje	Bez připomínek.	Bez připomínek.
KÚ Libereckého kraje	Z hlediska ochrany ovzduší: Na rozdíl od zpracovatele oznámení se orgán ochrany ovzduší domnívá, že motorem zásadního zlepšení kvality ovzduší před rokem 2000 byl především výrazný útlum průmyslu, spolu s probíhající ekologizací průmyslu, ne naopak. Na straně 40 je v oznámení uvedeno, že Česká republika má v porovnání s průměrem Evropské unie vyšší měrné emise skleníkových plynů na obyvatele. O vypovídající schopnosti a smysluplnosti tohoto ukazatele či sdělení lze úspěšně pochybovat. Navrhuje toto sdělení vypustit.	Zvýšené emise skleníkových plynů na osobu nad průměr EU jsou realitou a není proto důvod tuto větu z textu vypouštět.

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	K předloženému dokumentu krajský úřad neuplatňuje z hlediska svěřených kompetencí v oblasti zdravotnictví, dopravy, územního plánování, kultury, památkové péče a cestovního ruchu žádné připomínky.	
KÚ Pardubického kraje	Bez připomínek.	Bez připomínek.
KÚ Královéhradeckého kraje	Bez připomínek.	Bez připomínek.
KÚ Zlínského kraje	Bez připomínek.	Bez připomínek.
Hlavní město Praha	Bez připomínek.	Bez připomínek.
Hlavní město Praha Magistrát hlavního města Prahy Odbor životního prostředí	Bez připomínek.	Bez připomínek.
SCHKO Kokořínsko	Bez připomínek.	Bez připomínek.
SCHKO Křivoklátsko	Bez připomínek.	Bez připomínek.
SCHKO Labské pískovce	K obecným doporučením a požadavkům požadujeme specifikovat opatření na omezení produkce plastů, zajištění zpětného výkupu plastových obalů, přijetí daňových či jiných opatření na omezení produkce tohoto typu odpadu. V problematice využití a používání přírodního kameniva požadujeme snížit používání a vývoz přírodního kamene a nahrazení této přírodní komodity recyklátem. Koncepce neřeší kontrolu a nakládání s odpadem vznikající při spalování tuhých paliv v domácnostech a jeho způsob ukládání. Z pohledu využití druhotných surovin není řešena možnost využití starých skládek jako potenciálu zdroje druhotných surovin a revitalizace takto poškozených území.	Omezením produkce odpadů (tzn. i plastů) se zabývá jiný strategický dokument Program předcházení vzniku odpadů a též připravovaná aktualizace Plánu odpadového hospodářství ČR. PDS se zabývá využitím plastových odpadů, jak co nejvíce vytěžit z těchto odpadů materiály dále využitelné v průmyslové výrobě. Snížení používání a vývozu přírodního kamene je předmětem Surovinové politiky ČR, která se zabývá přírodními

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
		zdroji. V Příloze PDS je částečně řešeno v kapitole stavební a demoliční hmoty. Odpady se zabývá jiný dokument Plán odpadového hospodářství ČR. Skládky odpadů mohou být, jako zdroj druhotných surovin, zahrnuty do PDS v rámci její aktualizace.
SCHKO Orlické hory	Posoudit míru vlivu „oznámení koncepce“ na obnovu a zachování nejen přírodních, ale i historických, kulturních a estetických hodnot krajiny (krajinný ráz, významné krajinné prvky, přírodní parky aj.), a na přirozená společenstva s možným negativním vlivem na biodiverzitu. V případě projektů spojených s velkoplošným zábořem půdy, pak stanovit podmínky k eliminaci urychleného odtoku vody z krajiny, redukující požadovaný malý koloběh vody a posilující výskyt sucha v některých regionech, a v tomto smyslu stanovit kritéria pro výběr podporovaných projektů. Kromě využívání legislativních nástrojů (SEA a EIA, závazná stanoviska k zásahu do VKP, udělení výjimek z ochranných podmínek ZCHD dle § 56, stanoviska dle § 45i ZOPK, využití institutu biologického hodnocení apod.) je třeba v dostatečném předstihu konzultovat konkrétní investiční záměry včetně zaměření podpory a podmínky jejího přidělování v rámci jednotlivých opatření s potenciálně dotčenými orgány ochrany přírody. Vzhledem k výše uvedenému doporučujeme předloženou koncepci dále posuzovat dle zákona č. 100/2001 Sb., o hodnocení vlivů na ŽP ve znění pozdějších předpisů, neboť rozvojem různorodých priorit a aktivit budou dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění a bude třeba posoudit vlivy jednotlivých činností samostatně i další související vlivy ve vzájemné interakci, a to nejen ve vztahu k soustavě N2000, ale i k ostatním složkám životního prostředí a ŽP jako celku, a to mj. i na území CHKO Orlické hory a celého Královéhradeckého kraje.	Připomínka je zohledněna v rámci SEA hodnocení.
SCHKO Slavkovský les	Bez připomínek.	Bez připomínek.
SCHKO Český kras	Podle názoru Správy: - negativní vlivy zejména cíle 1, též však cíle 3, na ovzduší nelze předem vyloučit (v oznámení koncepce je uvedeno, že nejsou očekávány), pokud budou druhotné suroviny využívány jako zdroj energie	Není důvodné předpokládat, že energetické využití druhotných surovin může mít vyšší vliv na kvalitu ovzduší, než stávající výroba energie

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	- obdobně nelze vyloučit negativní vlivy cílů 1 a 3 na změnu klimatu či v energetice (nejsou uvedeny, resp. očekávány) - koncepce je zaměřena na průmyslové využívání druhotných surovin, jako vhodné se proto jeví bližší doplnění o strategii využití těchto zdrojů v dalších oborech, zejména v zemědělství a ve sféře služeb. Správa vzhledem k mimořádnému dlouhodobému významu a k celkovému charakteru oznámené koncepce pokládá za potřebné pokračovat v procesu posuzování jejího vlivu na životní prostředí (SEA). Vliv konkrétních záměrů, které budou na základě obecně zpracované koncepce připravovány a realizovány, na životní prostředí a veřejné zdraví musí být posuzován samostatně v procesech EIA.	z konvenčních zdrojů. Přijatelné emise do ovzduší z energetických zdrojů jsou zajištěny platnou legislativou (zákon o ochraně ovzduší a o posuzování vlivů na ŽP). Výroba energie z druhotných surovin bude produkovat méně skleníkových plynů, než výroba z primárních surovin, do které je nutné započítat i jejich těžbu a přepravu. Negativní vliv na ovzduší a klima proto nepředpokládáme. Z připomínky není zřejmé, jaké druhotné suroviny lze využívat v zemědělství, a jaké druhotné suroviny měl autor na mysli využívat ve službách.
SCHKO Český les	Bez připomínek.	Bez připomínek.
SCHKO Žďárské vrchy	Z hlediska ochrany přírody a krajiny lze předpokládat potenciálně rizikové vlivy zejména při realizaci konkrétních projektů. Je třeba posuzovat používané technologie a zodpovědně vybírat vhodné lokality pro umístění příslušných provozů (např. výstavba zařízení na zpracování druhotných surovin, zařízení na energetické využití odpadu), aby se zcela zamezilo vypouštění či únikům nežádoucích látek do vodního prostředí. Rovněž předpokládané rozšíření používání energetického odpadu, zejména spalováním, může být spojeno s určitými riziky. Problematický by mohl být také nárůst dopravy související se svozem některých druhů odpadů. Nevhodným situováním velkých zařízení, popř. jejich oplocováním může dojít ke snížení migrační prostupnosti území a ovlivnění biodiverzity. Je třeba korigovat umístění a výstavbu nových zařízení, které svými rozměry mohou narušovat krajinný ráz. Tyto negativní vlivy je nutné eliminovat už na projektové úrovni.	Připomínky jsou zohledněny v SEA hodnocení. Zařízení na energetické využívání odpadů byly z koncepce vyloučeny (došlo k odstranění původního opatření 3.6).
Správa Krkonošského národního parku	Hlavní vlivy a dopady připravované koncepce na jednotlivé složky životního prostředí jsou uvedeny v tabulce 3. na straně 43-53 oznámení. V těchto vlivech a dopadech nejsou dle názoru Správy KRNP zohledněny možné vlivy opatření 3.7. připravované koncepce, jež by mělo „Nastavit odpovídající výše podpory elektřiny z obnovitelných a druhotných zdrojů na podporu projektů energetického využití odpadů“. Energetické využití odpadů může mít v závislosti na jejich kvalitě a spalovaném množství nezanedbatelný vliv na kvalitu ovzduší i emise zdraví nebezpečných látek. Řádné vyhodnocení	Při současné platné právní úpravě ochrany ovzduší a EIA nemůže mít energetické využívání odpadů významný vliv na kvalitu ovzduší. Emisní požadavky na spalování a spoluspalování odpadů jsou natolik přísné, že vylučují negativní vlivy

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	tohoto aspektu by nemělo v připravovaném vyhodnocení zůstat opomenuto.	na kvalitu ovzduší. Je běžné, že ve vyspělých zemích jsou spalovny odpadů budovány v centrech nebo blízkosti měst bez měřitelných dopadů na kvalitu ovzduší. Obavu z významných vlivů spalování odpadů na kvalitu ovzduší nesdílíme.
Česká inspekce životního prostředí	Bez připomínek	Bez připomínek
Český báňský úřad v Praze	Nemá k zaslaným materiálům vzhledem k jejich obecné povaze žádné připomínky. V koncepci však postrádá zmínku o těžebních odpadech (ve smyslu zákona č. 157/2009 Sb.). Koncepce je málo orientovaná na určení směrů dalšího vývoje v oblasti využití druhotných surovin, na konkretizaci uvedených cílů a na zajištění prostředků k jejich dosažení. V koncepci chybí zmínka o potřebě legislativních změn stávajících právních předpisů, i když tyto změny se dají předpokládat. Zcela pominuta je v koncepci i oblast kriminality spojená se sběrem a výkupem druhotných surovin.	Nevyužité těžební materiály (odvaly apod.) budou zahrnuty do PDS při její aktualizaci. Rozpracování stanovených opatření do konkrétních úkolů bude řešit „Akční plán na podporu soběstačnosti ČR v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami“. Řešení kriminality je předmětem právních předpisů nikoliv koncepčních dokumentů. V současné době je v legislativním procesu novela zákona o odpadech, kterou se zpřísňují podmínky pro výkup a sběr.
Újezdni úřad vojenského újezdu Libavá	Bez připomínek.	Bez připomínek.
Arnika	Vyjádření je koncipováno jako reakce na konkrétní oddíl textu hodnoceného dokumentu. Cíl 3 3.6 Vyhlásit výzvy na podporu projektů EVO v rámci Operačního programu životní prostředí (OPŽP) nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014. Z hlediska zefektivnění využití druhotných surovin je tento krok kontraproduktivní. Žádoucí je	K opatření 3.6 "Vyhlásit výzvy na podporu projektu EVO v rámci Operačního programu životní prostředí nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014" – toto opatření je z PDS vyjmuto.

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	pokračovat ve vyhlašování výzev na zkvalitnění systému nakládání s odpady vedoucích k omezení obsahu BRKO a dalších recyklovatelných složek v SKO. Z předložených "dat (oddíl Odpady str. 31) v koncepci vyplývá, že produkce odpadů v ČR od roku 2003 klesá, přesto produkce KO a SKO v ČR nadále roste. Z dat ISSaR http://issar.cenia.cz/issar/paae.php?id=1612 je naopak patrné, že v posledním meziročním srovnání došlo k poklesu celkové produkce jak komunálních odpadů (o 3,7 %), tak i směsných komunálních odpadů (o 4,4 %). Tomuto trendu odpovídá i zvyšující se podíl vytríděných složek odpadů. Díky poklesu celkové produkce odpadů došlo poprvé od roku 2009 i k poklesu komunálních odpadů v přepočtu na obyvatele, meziročně v roce 2012 tato hodnota klesla o cca 20 kg na hodnotu 493,7 kg. Zároveň došlo k mírnému nárůstu podílu komunálních odpadů využitých energeticky. Od roku 2009 dochází k trvalému poklesu produkce směsného komunálního odpadu, a to i v přepočtu na obyvatele, Pro udržení tohoto trendu a zároveň zlepšení využití druhotných surovin je žádoucí vyhlašování výzev podporujících zvýšení recyklace zmíněných odpadů, nikoli podpora jejich přímého energetického využití, které vede k nenávratné likvidaci cenných druhotných surovin. Rámcová směrnice o odpadech přijala závaznou hierarchii nakládání s odpady. V této hierarchii má materiálové využití surovin přednost před energetickým využitím. Navržená opatření v surovinové politice (body 3.1 až 3.7) jsou všechna na stejné úrovni, což považujeme za chybu.	Původně navržené opatření 3.7 je nově označováno jako opatření 3.6. Opatření 3.1.- 3.7. vyjma 3.6. mají zcela odlišný charakter. Rozdíly budou zřetelnější a jejich účelnost doložena v Akčním plánu na podporu soběstačnosti ČR v surovinových zdrojích substitucí primárních zdrojů druhotnými surovinami", který stanoví konkrétní úkoly včetně termínů jejich plnění.
	3.7 Nastavit odpovídající výše podpory elektřiny z obnovitelných a druhotných zdrojů na podporu projektů energetického využití odpadu. Tento oddíl nerespektuje aktuální trend nakládání s odpady v EU a vyvíjí tlak na energetické využívání odpadů bez předchozího zefektivnění systému nakládání s odpady. Tento systém lze zlepšit různými opatřeními např.: uvedením vznikajícího plánu prevence vzniku odpadů do praxe, tlakem na vytvoření aktuálního plánu odpadového hospodářství, který zohlední hierarchii nakládání s odpady. Evropský parlament přijal dne 24. května 2012 usnesení o Evropě efektivně využívající zdroje (2011/2068(INI)). V usnesení se zabývá i strategií rozvoje odpadového hospodářství v EU. Evropský parlament v tomto dokumentu vyzývá Komisi, aby zjednodušila acquis v oblasti odpadů při zohlednění hierarchie odpadů a potřeby snížit reziduální odpad na úplné minimum; proto vyzval Komisi, aby do roku 2014 předložila návrhy s cílem postupně zavést všeobecný zákaz skládkování odpadů na evropské úrovni a zákaz spalování recyklovatelného a kompostovatelného odpadu do konce tohoto desetiletí; uvedeny by měly doprovázet vhodná přechodná opatření včetně dalšího	PDS je z převážné části zaměřena na materiálové využití druhotných surovin, kterými jsou nahrazovány primární zdroje v průmyslové výrobě. Předmětem připomínek jsou komunální odpady, které tvoří cca 14% z celkové produkce odpadů v ČR, a z toho je materiálově využíváno 21 % (2012). Z celkové produkce 23 mil. t odpadů je recyklováno 47 % (zdroj ČSÚ 2012).

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	rozvoje společných norem na základě přístupu životního cyklu. Evropský parlament také v tomto citovaném dokumentu zdůrazňuje, že „Evropa jako recyklační společnost musí do velké míry opětovně používat a recyklovat svůj vlastní odpad a produkovat druhotné suroviny tím nejúčinnějším způsobem.“ ČR má zhruba o třetinu vyšší produkci SKO, než v Německu, Rakousku či Flandrech. Je to dáno nižší úrovní materiálové recyklace. Politika druhotných surovin by měla tuto situaci zohlednit a navrhnout přednostně kroky k vyššímu materiálovému využití surovin a až následně řešit energetické využití odpadů. Větší uplatnění druhotných surovin vede k úspoře velkého množství energie nutné pro jejich zpracování a ve velké míře i ubude emisí z výroby. Například materiálová recyklace papíru šetří 3x až 5x více energie než jeho pouhé energetické využití. Tento oddíl (3.7) je v rozporu s uvedenými principy a postupy, které v této koncepci předkladatel zmiňuje a to v oddíle 5. Základní principy a postupy (etapy) řešení ha straně 7, je také v rozporu s dokumentem KOM(2011) 571 uvedeným v oddíle 5.	
	5 Základní principy a postupy (etapy) řešení V dokumentu Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje (Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu) KOM(2011) 571", který zveřejnila Komise v září 2011 je uveden významný dílčí cíl: „Do roku 2020 se s odpadem začne nakládat jako se zdrojem.“ Předložená koncepce nerespektuje obsah již zmiňovaného dokumentu KOM(2011)571 a to zejména cíle v oddíle 3.2." Přeměna odpadu na zdroj" na str. 8. „Energeticky se budou znovu používat již jen nerecyklovatelné materiály, na skládky se nebude odkládat prakticky žádný odpad a bude zajištěna vysoce kvalitní recyklace.“	PDS je plně v souladu s dokumenty EU řešící recyklaci a nově i oběhové hospodářství. Důkazem toho je její postupné plnění. V rámci OP PIK je v ose 3 program podpory zaměřený pouze na podporu získávání a materiálové využití druhotných surovin.
	Cíl 5 Aktualizovat rozsah statistického zjišťování pro zpracování materiálových účtů, které umožní zpracovávat hmotnostní bilance druhotných surovin v hospodářství ČR. 5.1 Modifikovat systém dat. Je potřeba zohlednit nesoulad metodiky evidence odpadů v jednotlivých členských zemích EU.	Statistikou odpadů – duplicitou vykazování produkce odpadů se zabývá mezirezortní pracovní skupina. Výsledkem bude legislativní opatření.
	Vzhledem ke strategické povaze předloženého materiálu, lze předpokládat, že by měl být zaměřen na hospodárnost a udržitelnost spotřeby primárních surovin i druhotných surovin. Bohužel v případě otázky nakládání s odpady a jejich následného využití tomu tak není. Tento dokument se uchyluje ke zjednodušujícímu řešení využití odpadů-jako zdroje pro výrobu energie. Nikterak nezohledňuje	PDS je z převážné části zaměřena na materiálové využití druhotných surovin, kterými jsou nahrazovány primární zdroje v průmyslové

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	širokou škálu negativních dopadů jak environmentálních, tak i ekonomických. Důslednou recyklací odpadů a opětovným využitím získaných surovin uspoříme mnohem více energie než jejich energetickým využitím. Předložený dokument v této formě postrádá systémová řešení, která dokáží zlepšit výtěžnost druhotných surovin. Tento strategický dokument také zcela pomíjí otázku bioodpadů a jejich, využití! Dokument nevěnuje řádnou pozornost roli odpadového hospodářství jako důležitého prvku udržitelnosti politiky druhotných surovin v rámci ČR. Žádáme tedy o řádné dopracování zmíněných aspektů tohoto strategického dokumentu s ohledem na minimalizaci dopadů této koncepce na životní prostředí v České republice.	výrobě. PDS byla poskytnuta MŽP jako jeden ze základních materiálů pro přípravu Programu předcházení vzniku odpadů.
Hnutí DUHA	Na co by se mělo vyhodnocení SEA zaměřit: Rozhodnout se podle které statistiky se bude problematika druhotných surovin řešit MŽP zásadně při přípravě odpadové legislativy i nového POH ČR používá svou statistiku ISOH. MPO navrhuje problematiku druhotných surovin řešit na základě statistiky ČSÚ. V případě nakládání se směsnými komunálními odpady dochází k naprosto odlišným údajům o množství produkce těchto odpadů i trendů v jejich nakládání a produkce.	Dvojkolejnost ve vykazování odpadů považujeme za nesystémovou a neúčelnou, není předmětem tohoto posouzení řešit vzniklé rozdíly. Ke zdrojům evidence, byla ustanovena meziresortní pracovní skupina k vyřešení duplicity vedení evidence odpadů, zatím byla uskutečněna pouze 1 schůzka a bez výsledku, nicméně MPO dlouhodobě navrhuje řešit danou problematiku s pomocí údajů ČSÚ.
	MPO musí k posouzení SEA předložit upřesněné údaje o potřebných kapacitách na energetické využití směsných komunálních odpadů Politika druhotných surovin obsahuje cíle 3.6. a 3.7. „Vyhlásit výzvy na podporu projektů EVO v rámci Operačního programu životní prostředí (OPŽP) nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014“ a „Nastavit odpovídající výše podpory elektřiny z obnovitelných a druhotných zdrojů na podporu projektů energetického využití odpadu.“ Tyto cíle nejsou v předložené Politice druhotných surovin nikterak odůvodněné. Zdůvodnění navržené podpory pro projekty EVO je velmi důležité, protože bez tohoto zdůvodnění Evropská komise odmítá podpořit projekty na podporu EVO financované z OPŽP, což je ovšem navržený cíl Politiky druhotných surovin. (Evropská komise nepodpořila ani jeden ze tří plánovaných projektů EVO, což povede k tomu, že prostředky alokované na podporu projektů EVO již ČR neutratí a bude je muset vrátet. Evropská komise nedoporučuje, aby se OPŽP v novém programovém období obsahoval podporu pro projekty EVO.) MPO navíc ve vypořádání připomínek Hnutí DUHA k Politice druhotných surovin napsalo: „V rámci procesu SEA budou upřesněny údaje o potřebných kapacitách EVO.“ Svou vlastní	K opatření 3.6 "Vyhlásit výzvy na podporu projektu EVO v rámci Operačního programu životní prostředí nebo jiného programu vytvořeného v novém programovém období po roce 2014" – toto opatření je z PDS vyjmuto. Připomínky jsou zaměřené pouze na energetické využívání komunálních odpadů, které jsou vnímány jako jediná technologie pro nakládání s druhotnými surovinami. PDS však řeší zejména materiálové využití druhotných surovin a energetické

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
	analýzu potřebných kapacit EVO chystá také MŽP, bylo by přitom vhodné aby analýzy MPO a MŽP byly v souladu.	využívání komunálních odpadů je pouze minoritním způsobem nakládání s odpady, které již nelze materiálově využít.
	Zesouladit prognózy produkce komunálního odpadu a směsného komunálního odpadu mezi MŽP a MPO. Rovněž v případě prognóz budoucí produkce komunálních a směsných komunálních odpadů by mělo dojít mezi MŽP a MPO k souladu. Nakládání s odpady má přitom v gesci MŽP.	PDS prošla řádným mezirezortním připomínkovým řízením, ve kterém nebyly k této prognóze ze strany rezortů včetně MŽP uplatněny žádné připomínky a následně vláda schválila cíle PDS a vzala PDS na vědomí. V návrhu POH ČR, který dosud neprošel ani meziresortním připomínkovým řízením je uvedeno, že "Celková produkce komunálních odpadů v Tabulce 55 koresponduje s přibližně konstantním trendem produkce KO v obcích a vykazuje pouze mírný pokles produkce KO cca o 2,3 % v roce 2024 vzhledem k produkci KO v roce 2013. V letech 2013 až 2014 bude produkce KO mírně růst, ale od roku 2015 bude produkce KO klesat cca 0,18 % ročně". Návrh POH ČR počítá s tím, že do roku 2015 bude docházet k nárůstu a pak v podstatě ke stagnaci nárůstu produkce. Tento dokument však není dosud v konečné podobě a schválen vládou.
	Zhodnotit nakolik je podporou zařízení EVO v cílech 3.6. a 3.7. naplněná deklarace snahy vzniklých odpadů o jejich „maximální využití s cílem jejich přeměny na druhotné suroviny“.	PDS a POH prioritně podporují předcházení vzniku, materiálové využití a recyklaci vznikajících odpadů. Praktické zkušenosti zemí, kde se dlouhodobě uplatňují výše uvedené principy ukazují, že přesto vzniká

Autor připomínky	Připomínky	Vypořádání
		určité procento odpadů, jejichž energetické využití je ekologicky nejvhodnějším způsobem jejich využití. Pokud nebude EVO nadužíváno nad zbytkovou kapacitu, která vyplývá z mezinárodních závazků ČR, pak bude EVO v souladu s hierarchií nakládání s odpady a uvedená deklarace bude naplněna.

15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci

15.1 Návrh stanoviska

Zpracovatel SEA předkládá následující návrh stanoviska dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů:

Stanovisko k návrhu koncepce:	Politika druhotných surovin
Předkladatel koncepce:	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Zpracovatel posouzení:	Expertní tým pod vedením společností Regionální centrum EIA s.r.o. a Integra Consulting s.r.o. v následujícím složení: Ing. Vladimír Rimmel Mgr. Martin Smutný Ing. Kateřina Ambrožová Ing. Petra Bestová Ing. Jitka Kaslová Mgr. Michala Kopečková Ing. Radim Seibert MUDr. Jaroslav Volf, Ph.D.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce „Politika druhotných surovin“ (dále též „PDS“), zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, bylo zveřejněno dne 10. 2. 2014. Zjišťovací řízení vedené odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence MŽP bylo ukončeno dne 1. 4. 2014, vydáním závěru zjišťovacího řízení č. 9509/ENV/14. Práce na vlastním SEA hodnocení a zpracování dokumentace vyhodnocení vlivů Politiky druhotných surovin na životní prostředí a veřejné zdraví probíhaly v období únor – duben 2014.

Stručný popis koncepce:

Koncepce Politika druhotných surovin České republiky (dále též jen „PDS“) je prvním dokumentem České republiky, který vytváří strategický rámec pro efektivní využívání druhotných surovin, které jsou významnou částí surovinové základny pro všechna odvětví průmyslové výroby v ČR. Koncepce stanovuje 5 základních cílů a 17 adekvátních opatření k plnění stanovených cílů.

Česká republika se aktivně zapojila do přípravy nové průmyslové politiky EU při plném vědomí absence takovéto strategie na národní úrovni, a to vzhledem k preferenci postupu stanoveného Strategií mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období 2012 – 2020.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracováním PDS, reaguje na hospodářský vývoj v Evropě i ve světě a také na zveřejnění evropské surovinové strategie Raw Materials Initiative a základního strategického dokumentu EU Evropa 2020 – Evropa účinněji využívající zdroje. Nedílnou snahou je také změnit zažitá dogmata, že vše co vzniká při výrobě a provozu služeb je odpad. Nutnost začít se dívat na materiály, které vznikají během výrobního procesu konkrétního výrobku, jehož nejsou součástí, ale jsou však dále využitelné jako vstupní surovina pro výrobu jiného výrobku nebo nahrazují zdroj energie, zaznamenala i EU. Během

posledních 2 let vydala Evropská Komise řadu dokumentů, které se snaží tuto oblast popsat, analyzovat a řešit. Významnou výzvou Parlamentu a Rady EU směrem ke Komisi a členským státům je návrh na postupný zákaz skládkování odpadů. Toto opatření povede k silnému tlaku na vývoj nových technologií na úpravu, zpracování a využívání druhotných surovin, a proto je nezbytné včas reagovat a připravit příslušná opatření.

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Součástí posouzení PDS je hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality a ptáčích oblastí a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Závěry posouzení:

Zpracovatel SEA navrhuje na základě posouzení vlivů koncepce „Politika druhotných surovin“ (dále také „PDS“) na životní prostředí:

Souhlasné stanovisko k návrhu „Politiky druhotných surovin“ za dodržení následujících podmínek:

A. Podmínky souhlasného stanoviska

1. Rozpracovat opatření stanovená v PDS do konkrétních úkolů, včetně stanovení termínů jejich plnění.
2. Zajistit koordinaci implementace opatření k předcházení a zmírnění potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uvedená v kapitolách 7 a 12 SEA dokumentace v rámci další přípravy navazujících koncepčních materiálů, mj. Surovinové politiky ČR, Programu předcházení vzniku odpadů ČR, Státní energetické koncepce a Plánu odpadového hospodářství.
3. Zajistit celkovou koordinaci systému sledování vlivů při naplňování cílů a opatření PDS na životní prostředí.
4. Při volbě umístění projektů preferovat průmyslově využívané plochy včetně brownfields, zamezit novým záborům zemědělské půdy.
5. Umisťovat nová zařízení mimo ZCHÚ, přírodní parky, prvky ÚSES, VKP a další ekologicky cenné, citlivé ekosystémy. Zařízení umisťovat v krajině tak, aby nedošlo k narušení krajinného rázu.
6. Přednostně podporovat technologie zaměřené na zpracování druhotných surovin, kterých je největší množství, nebo takové, které přinášejí největší pozitivní vlivy na ŽP;

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000

Projekty s významně negativním vlivem na předměty ochrany a celistvost EVL a PO musí být vyloučeny z podpory v rámci implementace PDS.

U projektů s mírným negativním vlivem musí být v maximální možné míře uplatněna opatření pro jejich minimalizaci. Jakékoli záměry na území EVL či PO nebo s možným vlivem na tato území je nutné vyhodnotit dle §45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., v platném

znění (u relevantních projektů doložit stanovisko orgánu ochrany přírody vylučující vliv na EVL a PO nebo hodnocení vlivů dle §45i), a záměry s významným negativním vlivem nerealizovat.

C. Doporučení

- 1) Stanovit priority (hierarchii) podpory využívání druhotných surovin. Doporučujeme upřednostňovat ty aktivity a projekty, které jsou zaměřeny na druhotné suroviny představující největší množstevní potenciál (VEP a stavební odpady) nebo přinášející významnou úsporu primárních surovin včetně kritických. Tato prioritizace by měla být promítnuta i do výše alokace zdrojů pro podporu využití těchto druhotných surovin.
- 2) Zvážit možnost zavedení legislativního ukotvení zpětného odběru pro širší okruh výrobků (systémy založené na dobrovolnosti nejsou dostatečně účinné).
- 3) Navrhnout systém monitoringu množství a druhu výrobků z VEP na základě dat od provozovatelů uhelných energetických zdrojů. V současnosti eviduje ČSÚ pouze celkovou sumu množství výrobků z VEP bez dalšího rozlišení. Jiné orgány státní správy dle dostupných informací nemají informace o skladbě ani množství výrobků z VEP k dispozici. Stávající stav proto neumožňuje dostatečně monitorovat efekty PDS na využití této významné skupiny druhotných surovin.
- 4) Navrhnout systém monitoringu pro rozvoj energetického využití TAP. Potřebná data pro sledování hodnoty indikátoru jsou všemi provozovateli každoročně evidována a hlášena např. MŽP ČR v souhrnné provozní evidenci zdrojů znečišťování ovzduší.
- 5) Realizovat vzdělávací kampaně pro veřejnost k podpoře používání výrobků z druhotných surovin.
- 6) Specifikovat průmyslová odvětví, ve kterých je potenciál vyššího využívání druhotných surovin a navrhnout výhodné ekonomické podmínky, zejména pro MSP, a to zejména v oborech, které mají stěžejní vliv na českou ekonomiku.
- 7) Zahrnout transfer vědy a výzkumu i do školních vzdělávacích programů.
- 8) Zaměřit se na komodity, kde jsou největší rezervy a zároveň největší potenciál pro dosažení pozitivních ekologických i ekonomických změn.
- 9) Zajistit podporu propagace výsledků inovací na veřejných akcích, průmyslových veletrzích, výstavách.
- 10) Zpracovatelem SEA PDS je doporučeno zajistit, aby rozpracované koncepční dokumenty (Surovinová politika ČR, Státní energetická koncepce, Plán odpadového hospodářství ČR 2014 – 2020 a Program předcházení vzniku odpadů ČR) byly v souladu s cíli a opatřeními Politiky druhotných surovin.

16. Seznam samostatných příloh

Příloha č. 1: Vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Řešitelský kolektiv posouzení vlivů na životní prostředí

Ing. Vladimír Rimmel (Regionální centrum EIA s.r.o.)

autorizovaná osoba dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

- expertní hodnocení vlivů

Ing. Kateřina Ambrožová (Integra Consulting s.r.o.)

autorizovaná osoba dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

- expertní hodnocení vlivů

Ing. Petra Bestová (Regionální centrum EIA s.r.o.)

- expertní hodnocení vlivů

Ing. Jitka Kaslová (Regionální centrum EIA s.r.o.)

- koordinátor týmu
- zpracování dokumentace vyhodnocení vlivů
- expertní hodnocení vlivů

Mgr. Michala Kopečková (Občanské sdružení Ametyst)

autorizovaná osoba dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

- expertní hodnocení vlivů
- vyhodnocení vlivů na lokality NATURA 2000

Ing. Radim Seibert (Regionální centrum EIA s.r.o.)

- expertní hodnocení vlivů

Mgr. Martin Smutný (Integra Consulting s.r.o.)

autorizovaná osoba dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

- metodický postup hodnocení

MUDr. Jaroslav Volf, Ph.D. (Fakultní nemocnice Ostrava)

autorizovaná osoba dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

- expertní hodnocení vlivů
- vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví

PODPIS OPRÁVNĚNÉHO ZÁSTUPCE PŘEDKLADATELE

V Praze, dne

.....
Ing. Pavlína Kulhánková
ředitelka odboru ekologie

Informační zdroje:

- [1] MŽP ČR (2013): Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2013
- [2] Cenia (2012): Zpráva o životním prostředí České republiky 2012
- [3] Gremlica, T. Neuspořádaný, neregulovaný a z dlouhodobého hlediska neudržitelný růst městských aglomerací. In Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Sýkora, L.(ed.), vyd. 1., Ústav pro ekopolitiku, Praha, 2002, s. 21-38.
- [4] Closing the gap in a generation, WHO, Geneva 2008, dostupné na http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241563703_eng.pdf
- [5] Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity. Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York, 19-22 June, 1946; signed on 22 July 1946 by the representatives of 61 States (Official Records of the World Health Organization, no. 2, p. 100) and entered into force on 7 April 1948.
- [6] Zákony, vyhlášky, opatření a předpisy související s ochranou životního prostředí v ČR
- [7] <http://geoportal.cenia.cz>
- [8] <http://drusop.nature.cz>
- [9] <http://hydro.chmi.cz>
- [10] <http://www.sekm.cz>
- [11] <http://www.mzcr.cz>
- [12] <http://www.uzis.cz>
- [13] <http://www.czso.cz>
- [14] <http://www.who.int>
- [15] <http://www.euro.who.int>
- [16] <http://www.ncbi.nlm.nih.gov>
- [17] <http://www.scitani.cz>